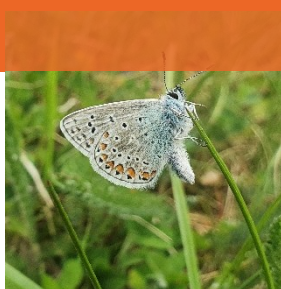
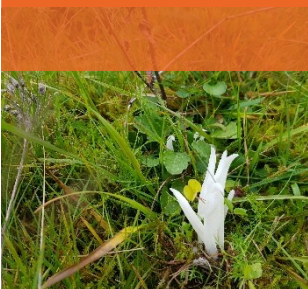

Ravinekartlegging i Lørenskog 2024-25

Leirraviner, naturtyper og arts mangfold

Terje Blindheim / Helene L. Jensen / Morgan Amundsen / Maria Hertzberg / Siri Khalsa

Ravinekartlegging i Lørenskog

Forfattere: Terje Blindheim / Helene L. Jensen / Morgan Amundsen / Maria Hertzberg

Publisert: 23.04.2026

Antall sider: 100 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Lørenskog kommune

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Blindheim, T., Jensen, H.L., Hertzberg, M., Amundsen, M. og Khalsa, S. 2025. Kartlegging av raviner i Lørenskog 2024-25. Biofokus rapport 2025-046. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Øverst til venstre ravinen nord for Feiring, til høyre ravinen ved Østbytunet. De nedre bildene utvalgte arter fra ravinene. Fotos: Terje Blindheim

Biofokus rapport 2025-046

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-499-9

Gaustadalléen 21

NO-0349 OSLO

Org.nr: 982 132 924

post@biofokus.no

www.biofokus.no

Forord

Stiftelsen Biofokus har på oppdrag fra Lørenskog kommune foretatt naturfaglige registreringer i et utvalg ravinelandskap. Marlene Wæge Stubberud har vært vår kontaktperson hos oppdragsgiver. Terje Blindheim har vært prosjektansvarlig og ansvarlig for utarbeiding av rapport, samt gjort en del av feltarbeidet. Maria Hertzberg og Helene Lind Jensen har bidratt med naturtypekartlegging og vurdering av ravineavgrensninger. Morgan Amundsen har utført kartlegginger av fugl og insekter i et utvalg av områder og Siri Khalsa har sett på beitemarksopp og vedboende sopp. Takk til Marlene for godt samarbeid i hele prosjektperioden som har strekt seg over to feltsesonger. Vi håper resultatene fra arbeidet kan være med på å bedre forvaltningen av gjenværende ravinenatur i kommunen.

Oslo, 23. april 2026

Terje Blindheim

Ravine ved Vallerud, Haugerbekken. Foto: Terje Blindheim

Sammendrag

Raviner i marin leire er en internasjonalt sjelden og rødlistet landskapsform som har stor betydning for biologisk mangfold, hydrologi og landskapsøkologi. I forbindelse med arbeidet med strategi for naturmangfold har Lørenskog kommune fått gjennomført en systematisk kartlegging av ravinelandskapet i kommunen i perioden 2024–2025. Formålet med kartleggingen har vært å dokumentere gjenværende raviner, vurdere deres kvartærgeologiske og biologiske kvaliteter, samt å etablere et faglig grunnlag for videre forvaltning og arealplanlegging.

Kartleggingen er gjennomført etter metodikk basert på DN-håndbok 13, med tilpasninger for å fange opp både større ravinesystemer og mindre restlokaliteter med aktive geologiske prosesser. Naturtyper er kartlagt etter Miljødirektoratets instruks for kartlegging etter NiN 2.3. Datagrunnlaget bygger på feltkartlegging, gjennomgang av eksisterende databaser og litteratur samt målrettede undersøkelser av fugl, insekter og sopp i utvalgte raviner.

Innenfor sju vurderingsområder er det avgrenset 15 ravineobjekter med et samlet areal på om lag 830 dekar, tilsvarende rundt en fjerdedel av det undersøkte arealet. Av disse er 11 vurdert å ha tilstrekkelige kvaliteter til å avgrenses som naturtypen ravinedal, mens fire er vurdert å være under inngangsverdi. Ingen raviner oppnår svært høy verdi (A-verdi), noe som i stor grad reflekterer omfattende historisk bakkeplanering, nydyrking og utbygging. Samtidig dokumenterer kartleggingen et betydelig biologisk mangfold, med totalt 523 registrerte arter og 31 rødlistede arter fordelt på flere artsgrupper.

Resultatene viser at ravinene, til tross for fragmentering og inngrep, fortsatt fungerer som viktige hotspot-habitater og økologiske korridorer i et sterkt oppstykket lavlandslandskap. Kartleggingen understreker behovet for å ivareta gjenværende raviner gjennom arealrestriksjoner, aktiv skjøtsel og restaurering, samt betydningen av å inkludere restlokaliteter i kommunal naturforvaltning og fremtidig overvåking. Ravinene som har kvaliteter både til skog og eng er særlig verdifulle.

Innhold

1	Innledning	6
1.1	Bakgrunn	6
1.2	Oppdrag og undersøkelsesområde	6
1.3	Generelt om leirraviner	9
1.4	Naturmangfold i raviner	9
1.5	Generelle trusler mot raviner som landskapsform	11
1.6	Ravinelandskapet i Lørenskog	11
2	Metode	14
2.1	Datainnsamling	14
2.2	Metodikk for ravinekartlegging	14
2.3	Metode for naturtypekartlegging	19
2.4	Behandling av data og prosjektets produkter	20
3	Resultater	21
3.1	Fugler	25
3.2	Insekter	27
3.3	Vurderingsområde 1 Sørbygda	29
3.4	Vurderingsområde 2 Hauger-Vallerud	36
3.5	Vurderingsområde 3 Feiring nord	48
3.6	Vurderingsområde 4 Bjørnholt-Steinsrud	57
3.7	Vurderingsområde 5 Østbyenga	75
3.8	Vurderingsområde 6 Skihytta – Bårli	80
3.9	Vurderingsområde 7 Torshov	89
4	Diskusjon	95
5	Referanser	96
	Vedlegg 1. Kategorier for rødlistearter	98
	Vedlegg 2. Kategorier for fremmede arter	99

1 Innledning

Teksten i kap. 1.1 og 2.1 er i stor grad hentet fra kommunens tilbudsforespørsel.

1.1 Bakgrunn

I løpet av 2024 skal kommunen vedta strategi for naturmangfold i Lørenskog. En viktig del av strategien er å øke og oppdatere kunnskapen om naturmangfoldet. I 2021 fikk vi rapporten «Forprosjekt: plan for naturmangfold» som sammenstiller kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i Lørenskog, og anbefalinger for veien videre (Khalsa & Blindheim, 2021). En av disse anbefalingene var å kartlegge ravinene.

I kommuneplanens arealdel er også ravinelandskapet trukket frem som en viktig naturtype å kartlegge og ivareta. Det står blant annet at: «Raviner er en rødlistet landskapsform som skal ivaretas i sin naturlige form av hensyn til klimatilpasning, vannkvalitet, naturmangfold og opplevelser.»

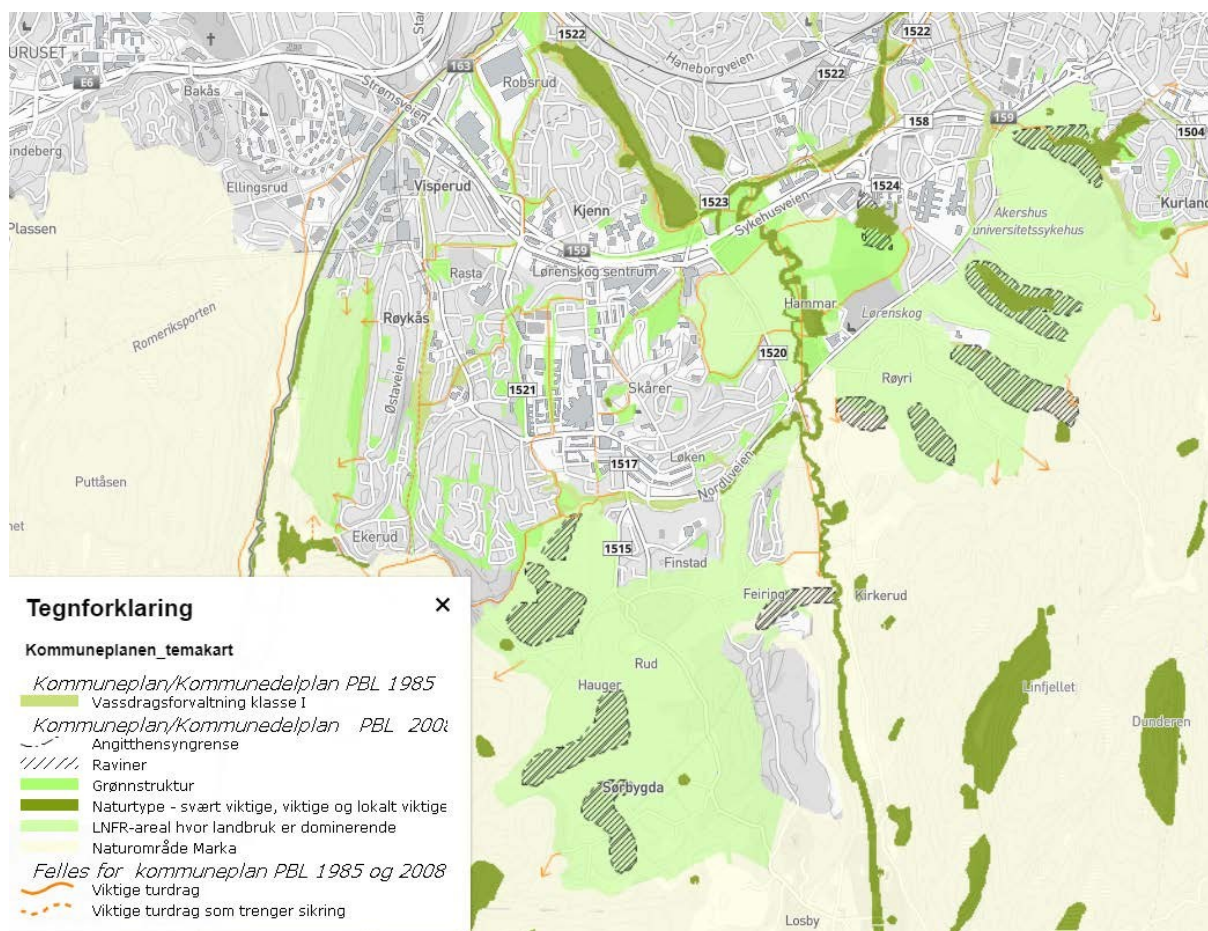
Ravinene er viktige for det biologiske, geologiske og det landskapsmessige mangfoldet i kommunen. Ravinedaler forringes og forsvinner, og inngrep som gjenfylling og bakkeplanering er vanlige trusler. Andre fysiske tiltak som ras- og erosjonssikring, lukking og utretting av bekker forringer ravinene, men også dumping av avfall og fremmede arter er alvorlige trusler. Mange av ravinene i Lørenskog er allerede planert eller bygget ned. For å ivareta naturmangfoldet og sikre naturgodene, må de resterende ravinene kartlegges, sikres mot inngrep og fremmede arter må bekjempes.

Formålet med oppdraget er å kartlegge ravinene i kommunen. Kartleggingen må beskrive kvaliteter og utfordringer i og rundt ravinene. I tillegg til kartleggingen, ønsker vi anbefalinger for tiltak og skjøtsel der det er behov for det. Så langt det er mulig, ønsker vi også en vurdering av kvalitet og tilstand på ravinene og naturgodene de gir.

Kartleggingen vil legge grunnlaget for å kartfeste ravinene, sette hensynssoner, iverksette tiltak og ivareta ravinene i plansaker. Ved å kartlegge tilstanden til ravinene i dag, og deretter gjøre eventuelle tiltak for å forbedre tilstanden, vil vi kunne dokumentere utviklingen over tid. I tillegg til tilstanden på ravinene, vil omfanget og kvaliteten på naturgodene de gir være viktig for et eventuelt fremtidig naturregnskap for kommunen.

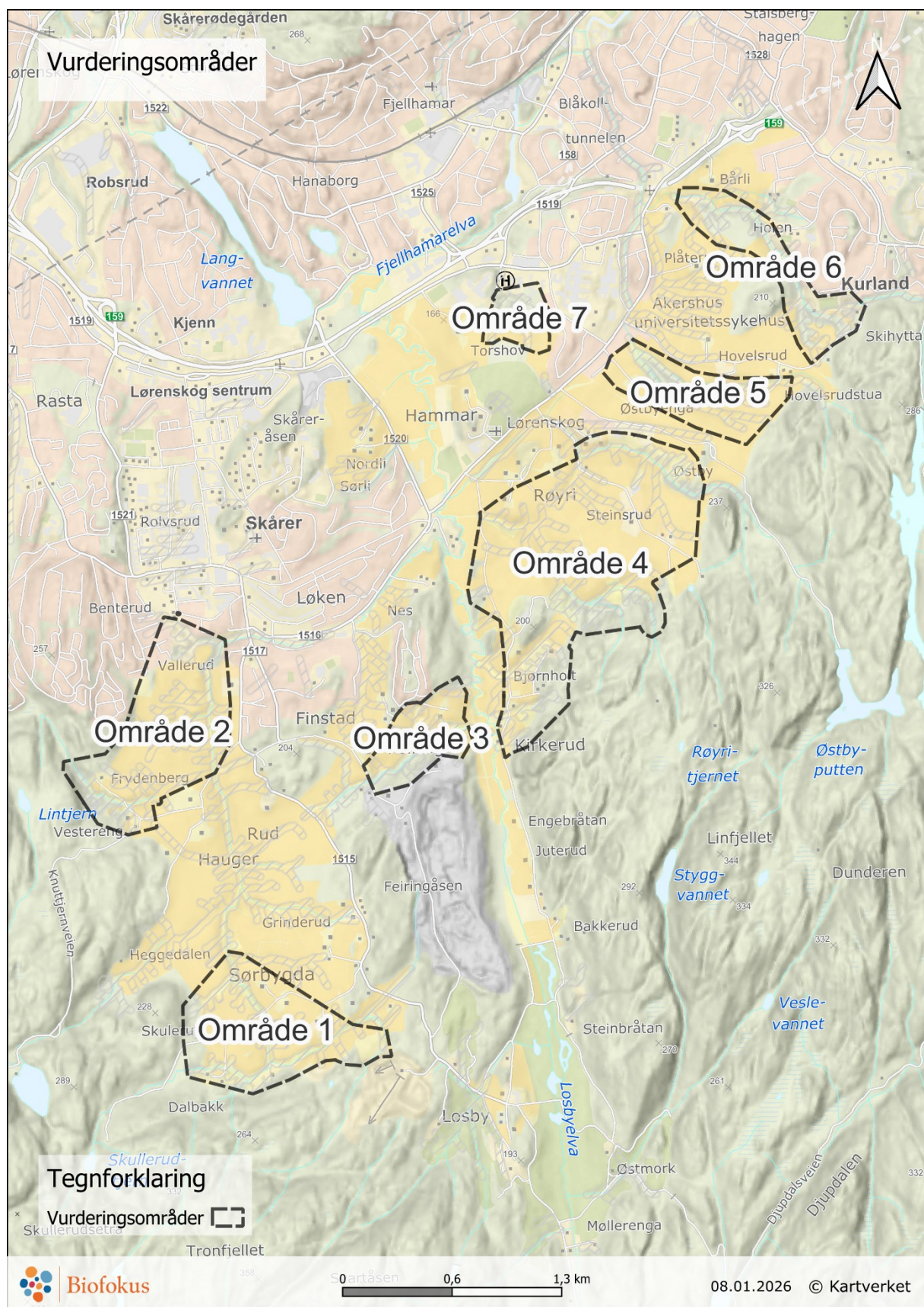
1.2 Oppdrag og undersøkelsesområde

Lørenskog har store leirsletter mellom Østmarka i sør og byggesonen i nord, og vi ønsker å kartlegge alle. På disse slettene er det flere små og store leirraviner. Noen av ravinene er tegnet inn i temakart grønnstruktur som er et vedlegg til kommuneplanens arealdel (Figur 1). Flere av ravinene ligger ikke akkurat der de er tegnet inn, eller de mangler helt. Leirravinene varierer i utstrekning, dybde og kvalitet. Flere er allerede helt eller delvis planert eller bygget ned.

Figur 1. Utsnitt fra grønnstrukturkartet fra kommuneplanens arealdel. De skraverte områdene er antatte raviner.

På bakgrunn av ravinekartet vist over, kjennskap til ravinene i Lørenskog og NGU sitt ravinekart ble 7 vurderingsområder avgrenset på til sammen 3,5 km², med et spenn på ca. 100-1400 daa. De 7 områdene er vist i Figur 2.

Figur 2. Oversikt over vurderingsområder (1-7) for raviner i Lørenskog kommune.

1.3 Generelt om leirraviner

Geotopen ravinedal er et hydrologisk system som viser avrenningsmønster i finkornede sedimenter fra kvartærgeologisk tid. Dette er en geologisk naturtype som av Artsdatabanken beskrives som en «Liten, skarpt nedskåret V-dal, ofte med bratt lengdeprofil, gravd ut av rennende vann i marint leirsediment». Ravinedalene er sterkt knyttet til områder som har vært igjennom perioder med nedising, som i vårt tilfelle omfatter den siste istiden. Under tilbakesmeltingen av den store iskapen mot slutten av istiden, ble store mengder av sedimenter avsatt i tykke lag i kystnære havområder og i store bresjøer. Påfølgende landhevning etter isavsmelting har løftet de sedimentære avsetningene opp over havnivå og satt i gang en erosjonsprosess der rennende vann har skåret ut de karakteristiske ravineformene i løsmasselagene. Et ravinesystem består vanligvis av en hoveddal med flere sidedaler som videre kan ha mer komplekse forgreininger. Et intakt system strekker seg fra øverste erosjonsnivå og helt ned til erosjonsbasis som i de fleste tilfeller er en elv, innsjø, eller unntaksvis havoverflaten. Ravinene utvikler seg ved at vannet graver seg bakover i løsmassene (tilbakeskridende erosjon) inntil erosjonen har nådd grunnfjellet eller grovt blokkmateriale.

De fleste ravinelokalitetene ligger i de finkornede marine leireavsetningene som har blitt løftet opp under landhevningen etter siste istid. Ravinesystemene kan ha gravd seg ned i rene leireavsetninger, men ofte finnes en kombinasjon av silt, leire, og sand eller grusavsetninger. I ravinelandskapet i Lørenskog er de fleste av ravinene avsatt i rene silt- og leiravsetninger og disse avsetningene har stedvis stor mektighet (NGU, 2025b).

Ravinesystemene kan variere en god del i morfologi. Den klassiske V-formede ravinetypen med bratte lisider har ofte høy erosjonsaktivitet med konstante ras og utglidninger av leire og silt, særlig hvis ravinen har vannføring i bunnen. Det finnes også en mer flatbunnet variant av ravinedalene som ofte har mindre aktiv erosjon i lisidene, men som kan ha bekker med stor vannføring som meandrerer i løsmassene og graver seg ned i en skarpt avsatt kanal i den flate ravinebunnen, omtrent som et elvedelta i miniatyr. I områder med tynnere løsmasselag kan ravinene ha gravd seg ned til fast fjell eller grov morene, noe som hindrer videre graving ned mot erosjonsbasis. Mange ravinedaler har ofte bare et fuktsig i bunnen, eller kan være sterkt forsumpet grunnet stort kildetrykk fra lisidene.

Raviner er internasjonalt sjeldne landformer og Norge har en særlig stor forekomst av raviner og dermed et særskilt ansvar i å ivareta landformen. I tillegg til Norge er raviner utbredt på vestkysten av Sverige, Canada, Alaska, og Russland. I Norge er raviner mest knyttet til Sørøstlandet og Trøndelag hvor vi har de største lavlandsslettene med marine løsmasseavsetninger. Raviner finnes også i tilknytning til bresjøavsetninger, elveavsetninger og dalfyllinger i indre strøk av landet.

1.4 Naturmangfold i raviner

Skog

Skog i ravinedaler er høyproduktive økosystemer. Det fuktige og rike miljøet gjør at trær og busker vokser raskt og dør raskt. Feltsjiktet er ofte frodig og høyvokst med høgstaudeskog eller sumpskog i bunnen av dalene, mens de litt tørrere lisidene gjerne er dominert av lågurtskog og svak lågurtskog. Det er ofte en viss kildepåvirkning, også i ravinelisidene.

Omløpshastigheten for skog er rask i ravineskog. Dette innebærer at trærne vokser raskt og kan oppnå store dimensjoner og trehøyder, men også at trærne sjelden oppnår høy alder før de dør av råteangrep, insektangrep, eller faller overende på grunn av vind og ustabilt voksested. Biologisk gamle trær er derfor sjeldne i ravineskog, men mengde av stående og liggende død ved kan være stor. Ravineskog som får utvikle seg fritt kan derfor relativt raskt oppnå naturskogstilstand. Økosystemet har kort leveransetid i forhold til på fattig skrinne mark. Død ved dannes raskt i de høyproduktive og ustabile ravinedalene, og naturlig ravinedynamikk fremskynder dannelsen av død ved. Dette gir grunnlag for et stort mangfold av vedboende sopp og insekter som er knyttet til ulike treslag og til ulike stadier av treets nedbrytning. Ikke bare er det rom for mange insektarter i slike miljøer, men noen av artene opptrer også veldig tallrikt. Spesielt ulike tovingegrupper kan opptre i enorme mengder i de fuktige skyggefulle ravinene (Blindheim et al. 2018). I ravinene i Lørenskog er det lite naturlig dynamikk med ras og utglidninger da ravinene er overveiende lave og mindre bratte, og fordi deler av ravinene ofte er fylt opp med masser eller planert, i noen går mye av vannet i rør.

Med en svært stor produksjon av insekter følger også arter som lever av insektene. Fuglene er en slik artsgruppe som i større eller mindre grad er avhengige av insekter. Nesten alle fugleartene spiser insekter i en del av eller gjennom hele livsløpet. Dette gjelder også arter hvor de voksne fuglene primært lever av annen kost. Disse er avhengig av insekter, spesielt for å fø opp ungene sine, da insektene er proteinrike og gir den nødvendige næringen slik at reirungene kan vokse. Samtidig tilbyr ravinelandskapet ofte god tilgang på reirhabiter, spesielt der hvor det er intakt skog i ravinene. Frodig lauv- og blandingsskog i raviner er den naturtypen i Norden med trolig høyest tetthet av hekkende fugl (Starholm 2018; Thylén et al. 2023).

I aktive ravinedaler med utglidninger og små leirskred finnes gjerne spesialiserte og ofte kortlevde mosearter, særlig innenfor gruppen lommemoser (Fissidens). I flompåvirkede skoger i flatbunnede ravinesystemer finnes flere moser som vokser på naken leire som er avsatt på død ved i flomsonen. Også den epifyttiske (trelevende) mosefloraen kan være rik i gammel ravineskog, særlig på løvtrær.

Kulturlandskap

I det tradisjonelle landbruket ble ravinedalene brukt til slåttemark, mens husdyrene i stor grad gikk på beite i åspartiene ovenfor ravinelandskapet. Slåttemarkene ble høstet til vinterfôr, men ble gjerne etterbeitet på høsten. Denne bruken gav opphav til blomsterrike lisider med et stort mangfold av både karplanter og insekter, deriblant et stort mangfold av pollinerende insekter. I dag er de blomsterrike engene blitt sjeldne, men finnes fortsatt fragmentarisk en del steder i ravinedalene. Mange av insektene som trives på blomsterrike enger er også avhengige av skoger med død ved og åpne vannsamlinger for deler av sin livssyklus, slik at mosaikkområder med både blomsterrike enger og gammelskog kan være særlig artsrike.

I forbindelse med modernisering av landbruket ble mange slåttemarken planert ut, tilplantet med gran, igjengrodd med løvskog, eller tatt i bruk som gjødslet eller ugjødslet beitemark. I dag er de fleste åpne ravinedalene hevdet med beite, men enkelte skjøttes fortsatt som slåttemark. Foruten et stort mangfold av karplanter og insekter huser en del ugjødslede kulturmarker i ravinesystemer også beitemarksopp.

Raviner som korridorer

I tillegg til å være viktige habitater i seg selv, fungerer også ravinene som korridorer, blant annet for hjortevilt. Korridorer er svært viktige i et ellers menneskepreget landskap. Den produktive marine leiren

har i lang tid blitt utnyttet av mennesker i form av jordbruk og det er derfor ofte bare lommer igjen med intakt natur. Veldig mange arter sliter med å spre seg over ensformige menneskeskapte arealer som jordbrukslandskapet. Korridorene binder sammen naturdominerte arealer slik at arter kan spre seg mellom dem. En av de aller største truslene mot artene i naturen er nettopp fragmentering av levesteder, derfor er korridorer svært viktige å opprettholde mangfoldet av arter. I Lørenskog er deler av de lavereliggende områdene på marin leire enten dyrket opp eller bygget ut, og den opprinnelige naturen kun forekommer som små fragmenter i landskapet. I dette landskapet spiller ravinene en særdeles viktig rolle som tilfluktsområder og korridorer for vilt.

1.5 Generelle trusler mot raviner som landskapsform

Ravinedaler i marin leire ligger i de mest intensivt drevne jordbruksområdene i Norge. Fra gammelt av var det vanlig å dyrke opp flatene mellom ravinedalene mens selve ravinedalene ble brukt til slått, beite og vedhogst. Etter hvert begynte man å planere ut ravinedalene for å kunne fulldyrke større arealer og gjøre jorda mer lettdrevet. Fra slutten av 1960-tallet fikk man også tilskudd fra staten til å planere ut ravinene og den mest intensive bakkeplaneringen foregikk mellom 1970 og 1989. Flere kommuner på Romerike fikk tilkjørt overskuddsmasser i forbindelse med de store byutviklingsprosjektene i Oslo. En del av disse massene havnet også i ravinedaler i Lørenskog. Bakkeplaneringen har mange steder vært svært omfattende og store intakte ravinesystemer er i dag sjeldne på Østlandet. Det finnes få intakte systemer som kan følges helt fra øvre erosjonskant og ned til erosjonsbasis, slik som elver og innsjøer, uten at systemet er brutt opp av terrenngrep. Som regel finnes mindre rester av ravinedaler som isolerte fragmenter i et fulldyrket og planert landskap. De bakkeplanerte arealene er avhengige av kunstige dreneringssystemer for å kontrollere erosjonen, og ny ravinedannelse vil oppstå om man ikke vedlikeholder dreneringen. Effekten av bakkeplanering og nydyrking har hatt en svært negativ effekt på ravinene og ført til omfattende arealtap, og ikke minst ved at ravinedalene som sammenhengende aktive landformsystemer er sterkt berørt. I Norsk rødliste for naturtyper er ravinedaler i marin leire vurdert som en sårbar (VU) landform (Artsdatabanken, 2018b).

Selv om det i dag forekommer mindre bakkeplanering og nydyrking av ravinene, så er restarealene med raviner fortsatt under stort press. Infrastrukturtiltak som veibygging, eller utbygging av boliger, offentlige bygg eller næringsvirksomhet er i dag de viktigste faktorene som fører til tap av ravinedaler. Andre trusler er rassikringstiltak i tilknytting til vei og bygninger, dumping av masser, og rensetiltak knyttet til avrenning fra landbruket, slik om fangdammer.

I Lørenskog ble det observert lite søppel eller spor etter forurensning i ravinene.

1.6 Ravinelandskapet i Lørenskog

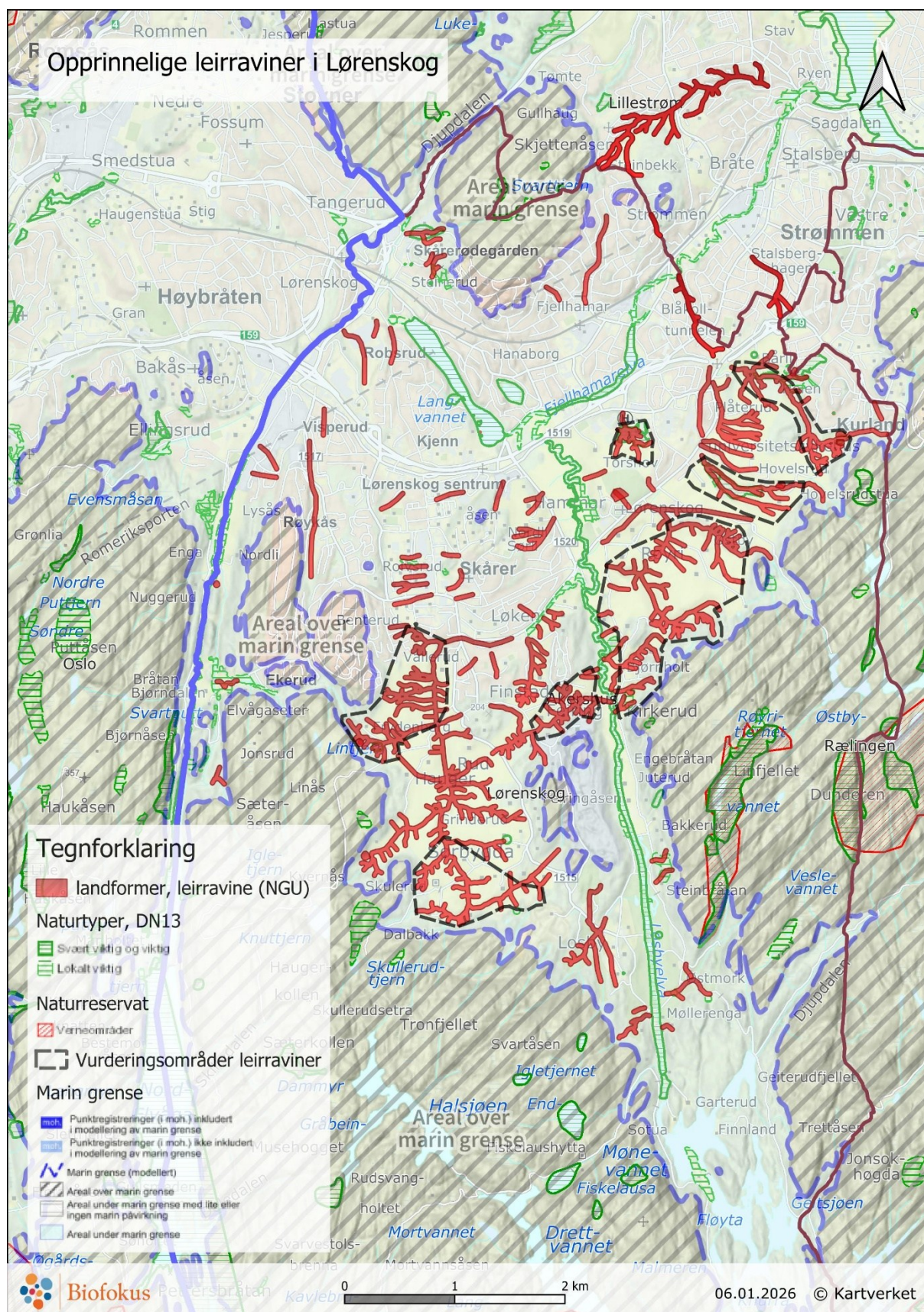
Ravinelandskapet i Lørenskog forekommer i områder som domineres av tykke hav- og fjordavsetninger med leire og silt, gjerne leirholdig silt (NGU, 2025b). Det fleste av ravinene ligger i de flatere områdene nord i kommunen mens lave åstrakter dominerer i sør. En betydelig del av det opprinnelige ravinelandskapet i kommunen er utbygd og samtlige ravinesystemer er kraftig fragmentert av bakkeplanering eller utbyggingstiltak (Figur 2 og 3). I nyere tid er raviner ved Snø, Bårli og Lørenskog VGS sterkt påvirket av tiltak som nedbygging, igjenfylling og hogst. Lørenskog ligger geologisk sett i randsonen av Oslofeltet, og berggrunnen består i all hovedsak av ulike kalkfattige gneisbergarter og

gabbroide bergarter (NGU, 2025a). Berggrunnen er stedvis blottlagt som avrundede koller i ravinelandskapet.

Ravinelandskapet i Lørenskog ligger i boreonemoral vegetasjonssone (BN) med overganger mot sørboreal sone rundt lavereliggende åstrakter. Vegetasjons-seksjon (som beskriver gradienten oseanitet-kontinentalitet) er i hovedsak svak oseanisk seksjon (O1).

Figur 3. Flybilder fra 2025 (øverst) og 1946 (nederst) som viser utbygging av Lørenskog sentrum der landbruksområder og ravinelandskap gradvis har blitt bygget ned (Norge i Bilder).

Figur 4. Kart som viser opprinnelige ravinesystemet i Lørenskog (rød strek) innenfor marin gran (blå stiplede linje). Det meste av ravinesystemet har blitt bakkeplanert eller bygget ned de siste 100 årene.

2 Metode

2.1 Datainnsamling

Kartleggingstema

- Landformen ravedal etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning, 2007) med oppdaterte faktaark av Erikstad (2014). Faktaarkene for landformer ble publisert av Miljødirektoratet i 2015 (Miljødirektoratet, 2015). Metode for kartlegging og verdisetting av ravelokaliteter følger forslag til oppdaterte faktaark i henhold til Jansson (2018) og Jansson et al. (2020), og lokale tilpasninger for Lillestrøm kommune i henhold til Hertzberg (2025). Med de nye utvalgskriteriene skal kartleggingen fange opp ravelokaliteter med lengde på over 100 meter og som har aktive geologiske prosesser. Se avsnitt 2.2 om utvikling av metode for ravelkartlegging.
- Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks (Miljødirektoratet, 2024) basert på NiN2 (Halvorsen et al., 2015).
- Røddelte naturtyper, herunder røddelte landformer, i henhold til Norsk rødliste for naturtyper 2018 (Artsdatabanken, 2018b).
- Levesteder for røddelarter. Røddelkategorier følger gjeldende Norsk rødliste for arter (Artsdatabanken, 2021). Se vedlegg 1 for forklaring av røddelkategorier.
- Forekomster av fremmede arter iht. Fremmedartslista 2023 (Artsdatabanken, 2018a). Se vedlegg 2 for forklaring av fremmedartskategorier.

Viktige datakilder

Tilgjengelige naturdatabaser og litteratur er gjennomgått for å samle eksisterende kunnskap om kartleggingsområdene. Rapporter som omhandler tidligere ravelkartlegginger, har vært viktig støttelitteratur i rapporteringen. Naturbase, Artskart, NGU og Norge i bilder har blitt mye brukt til forarbeidene og som støtte i forbindelse med rapporteringsarbeidet.

Feltkartlegging

Feltkartlegging i et utvalg raviner er blitt gjennomført høsten 2024 og fra vår til høst 2025. I tillegg til forfatterne av rapporten har Kjell Magne Olsen, Stefan Olberg og Ole Lønnve bidratt med bestemmelser av arter. Det har ikke vært noen spesielle forhold ved vær eller annet som har gjort at feltarbeidet ikke har kunnet utføres på en tilfredsstillende måte.

2.2 Metodikk for ravelkartlegging

Ravelkartlegging etter DN-håndbok 13

Kartfesting av ravedaler som kvartærgeologisk naturtype startet i Norge etter den første rødlista for naturtyper ble lansert i 2011 (Erikstad & Bakkestuen, 2011; Lindegaard, A. og Henriksen, S., 2011). De første målrettede ravelkartleggingene ble gjennomført etter faktaark utarbeidet av Lars Erikstad i NINA (Gaarder et al., 2012). Faktaarkene ble testet ut i felt av Lars Erikstad og Ulrika Jansson i 2013-2015,

og det ble laget et nytt utkast til faktaark (Erikstad, 2014) som ble publisert av Miljødirektoratet i 2015 (Miljødirektoratet, 2015). Større kommunale kartlegginger i på Romerike og i Trøndelag viste imidlertid at det var behov for evaluering av verdissettingskriteriene i faktaarket. I 2018 og 2020 ble det derfor laget et nytt utkast til faktaark og fremmet forslag til lokale tilpasninger av verdissettingskriteriene (Jansson, 2018; Jansson et al., 2020).

I 2025 fikk Biofokus i oppdrag å gjøre ytterlige tilpasninger av faktaarket for Lillestrøm kommune. Kommunen ønsker å fange opp restlokaliteter av raviner som er under gjeldende inngangsverdier og det ble derfor gjort en tilpasning av faktaarket som gjør at ravinelokaliteter med lengde på 100-250 meter, og som har aktive geologiske prosesser, blir fanget opp i fremtidige kartlegginger (Hertzberg, 2025). Små ravinelokaliteter kan også ha store kvaliteter for biologisk mangfold og i enkelte områder er små rester det eneste som er igjen av ravinesystemene etter omfattende menneskelig påvirkning. Metoden for kartlegging av restlokaliteter er særlig aktuell for Lørenskog kommune og har derfor blitt implementert i kartleggingsmetodikken. Systemet for verdissetting av kartlagte ravinelokaliteter etter DN-håndbok 13 med tilpasninger i faktaark har nå fire verdikategorier: Svært viktig - A, Viktig - B, Lokalt viktig - C, og Under inngangsverdi - U.

For å kartlegges som en «restbiotop»/«under inngangsverdien» (iht. Jansson et al. 2020) må ravinen ha en størrelse på minimum 100 m og den må ha aktive geologiske prosesser. Slike raviner er aktuelle å kartlegge i Lillestrøm kommune.

Raviner der de geologiske prosessene ikke lenger er aktive kartlegges ikke som ravine, men kan kartlegges som andre naturtyper dersom disse forekommer (f.eks. naturbeitemark, skog m.m.). Dette gjelder blant annet enkeltstående ravinesider, hvor kun den ene ravinesiden er intakt som landskapsform, og hvor det ikke lenger er noen geologiske prosesser.

I områder hvor det på grunn av lokale forhold er få raviner igjen i landskapet, bør enkeltstående ravinesider som ikke har tydelige geologiske prosesser også kartlegges. Dette vil være aktuelt for Lørenskog som har mange ravinesystemer som er sterkt påvirket.

Tabell 1. Verdissettingstabell foreslått av Jansson (2018) etter erfaringer med bruk av faktaarket fra 2014 (Erikstad, 2014), samt med tilpasninger gjort av Biofokus i 2024 basert på Jansson et al. (2020) for å få med raviner under inngangsverdi/restbiotoper i samme tabell. Størrelse, dybde og forgreingsgrad er hovedparameterne. Det er en forutsetning at ravinen har aktive geologiske prosesser for å kunne kartlegges.

Parameter	Under inngangsverdi	Lav	Middels	Høy
Aktive ravine-prosesser	Ja	Ja	Ja	Ja
Størrelse	100 - 250 m	250 - 500 m	500 - 1000 m	>1000 m
Dybde		5 - 10 m	10 - 15 m	>15 m
Forgreingsgrad		Ingen forgreining og primær forgreining dominerer innenfor avgrensning. (sideraviner >50 m lange for å telles med)	Primær forgreining og sekundær forgreining dominerer, men partier uten forgreining kan inngå (sideraviner >50 m lange for å telles med).	Sekundær og tertiær forgreining dominerer, men partier med primær forgreining kan inngå (sideraviner >50 m lange for å telles med).

Inngrepsstat us innenfor avgrensing		Partier med mindre inngrep (smalere enn 10 m) som fyllinger, kjerreveier, grusveier, og korte partier med rør eller kummer kan inngå.	Kun enkeltforekomster av mindre inngrep (smalere enn 10 m) kan inngå	Fyllinger, veiskjæringer og rørlegging mangler innenfor avgrensning.
Del av helhetlig landskap		Enkeltforekomst omgitt av bakkeplanerte jorder og/eller infrastruktur i alle retninger.	Kort avstand (<100 m) til andre avgrensede ravedaler i samme opprinnelige system.	Kort avstand (<100 m) til andre avgrensede ravedaler i samme opprinnelige system og kort avstand (<200 m) til avgrensede ravedaler og/eller leirskredgroper i andre ravinesystem.
Rødlistede naturtyper (unntatt landformer)		Forekommer	Dekker mellom 25 og 50 % av arealet.	Dekker over 50% av arealet
Retnings- linjer for verdisetting	U: Under inngangsverdi	C: Oppnår terskelverdier for avgrensning, men ikke kriteriene for B- eller A-verdi.	B: Minst tre parametere med middels eller høyere score.	A: Minst tre parametere med høy score.

Miljødirektoratets eget kartlag *Landformer*

Miljødirektoratet har laget et eget kartlag *Landformer* som ligger ute på Økologisk grunnkart (*Landformer – Miljødirektoratets instruks i Økologisk grunnkart*). Mye av arealet som er avgrenset som leirravine i dette kartlaget ville ikke blitt kartlagt etter DN-håndbok 13, heller ikke som lokalitet med samlet verdi under inngangsverdi. Noen av ravinene som er avgrenset i dette kartlaget ligger helt opplagt steder hvor det ikke lenger er raviner, slik som over bebygde arealer og jorder som er planert. Minstelengde for å kartlegges er også satt til 100 meter (inkludert sidegreiner) (Miljødirektoratet, 2023a). Det er også i dette kartlaget kvalitetsvurdert hver enkelt ravine, på en seksdelt skala fra svært høy kvalitet til ikke kvalitetsvurdert. Metoden for kvalitetsvurdering har en del svakheter. Kun enkelte svakheter ved kvalitetsvurderingen tas opp her.

I kartleggingsinstruksen som er laget vil blant annet alle avgrensede raviner som grenser til jordbruksmark eller annen form for «menneskeskapte arealbrukskategorier» få redusert kvalitet på tilstand. Der over halvparten av ravinene grenser til «menneskeskapte arealbrukskategorier», vil den alltid få «svært redusert» på tilstand (se kartleggingsinstruksen i vedlegg). Det betyr at de mest komplekse ravinesystemene, men som grenser til jordbruksmark eller andre «menneskeskapte arealbrukskategorier» aldri kan få høyeste kvalitetsvurdering etter denne instruksen. Hvis dette grepet er tatt for å belyse at ravinene ikke får mulighet til å grave videre oppover, slik de naturlig ville gjort er dette forståelig, men instruksen tar da samtidig ikke med seg noe av det som er gjort i tidligere arbeider med å utforme en instruks for kartlegging av raviner (slik som Erikstad, 2014). I tidligere instruks har man fokusert på å vurdere det ravinesystemet man har i dag. Instruksen til Miljødirektoratet tar ikke med seg noen av erfaringene fra tidligere kartlegginger og faktaarkene som allerede er utarbeidet (slik som Erikstad, 2014). For mer informasjon om kartlaget *Landformer* se produktarket (Miljødirektoratet, 2023b), samt kartleggingsinstruksen som er brukt (Miljødirektoratet, 2023a).

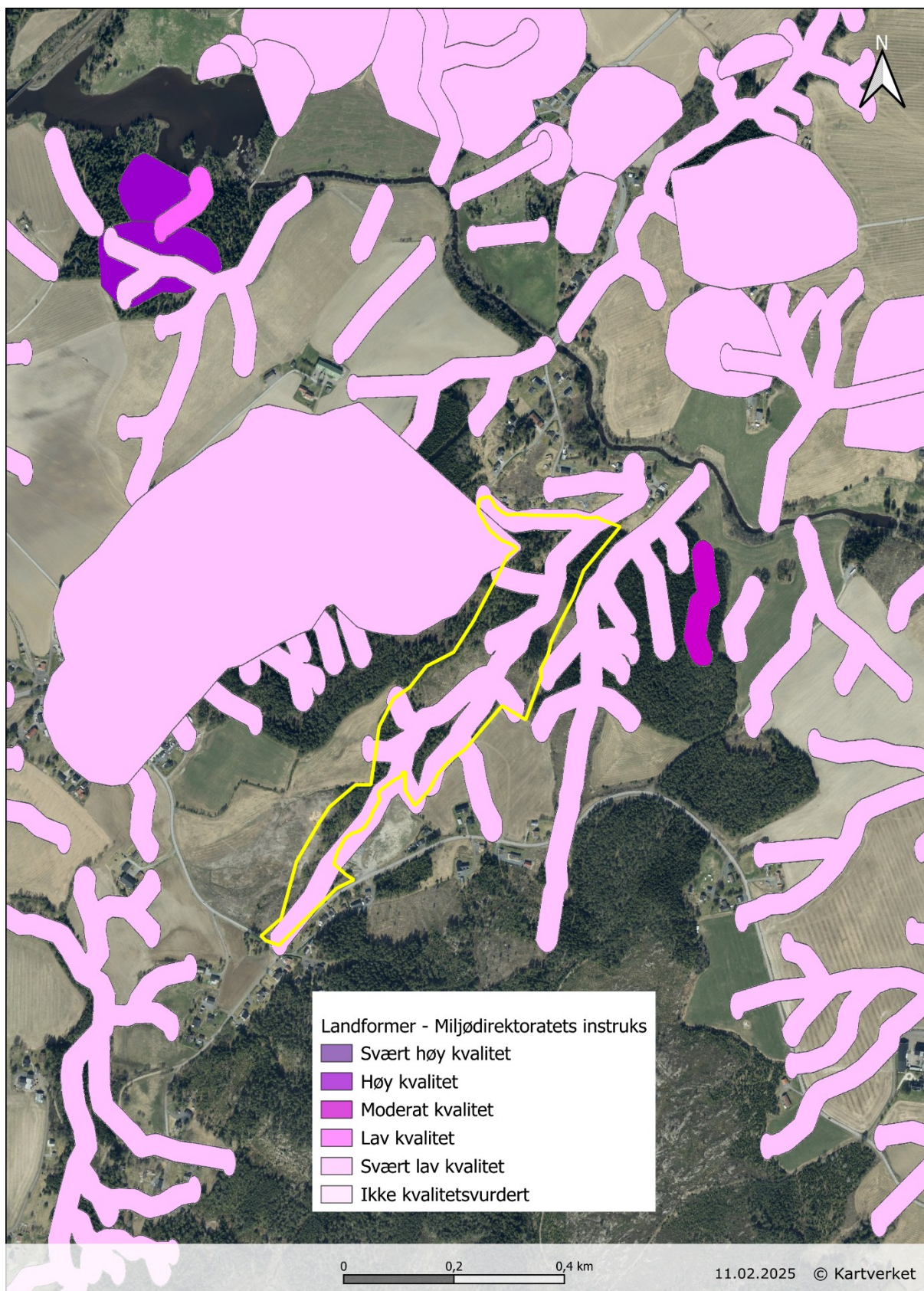
Miljødirektoratets nåværende kartlag *Landformer* i Økologisk grunnkart kan benyttes for å finne potensielle raviner. Kartleggingen av landformen leirravine i dette kartlaget er basert på LIDAR og svært

grovt, og bør kun brukes som et hjelpemiddel (Figur 2), men her kunne like greit også NGU sitt kvartærgeologiske kart/jordartskart vært brukt. Det er også gjort forsøk på å kvalitetsvurdere ravinene i det nye kartlaget til Miljødirektoratet, men det er ingen sammenheng mellom forvaltningsrelevans og kvalitetsvurdering i denne metodikken.

Ved framtidig ravinekartlegginger anbefaler vi foreløpig å følge metodikken fra tidligere faktaark (Erikstad, 2014 og Jansson, 2018), med tilpasningene som Jansson gjorde ifm. arbeidet med ravinekartleggingene i Lier (Jansson et. al, 2020). Tilpasningene i Jansson et. al (2020) gjorde at også raviner under inngangsverdi ble kartlagt. DN-håndbok 13 bør benyttes fram til Miljødirektoratet har laget en egna metodikk for kartlegging av landformer, inkludert leirraviner.

Lenke til nevnte rapporter (Erikstad, 2014; Jansson, 2018 og Jansson et. al, 2020) finnes i referanser, men listes også opp under:

- Erikstad, 2014: http://www.miljodirektoratet.no/Global/dokumenter/tema/arter_og_naturtyper/Faktaark%20-%20Geotoper.p
- Jansson, 2018: <http://lager.biofokus.no/biofokus-notat/biofokusnotat2018-11.pdf>
- Jansson et. al, 2020: <http://lager.biofokus.no/biofokus-rapport/biofokusrapport2020-15>

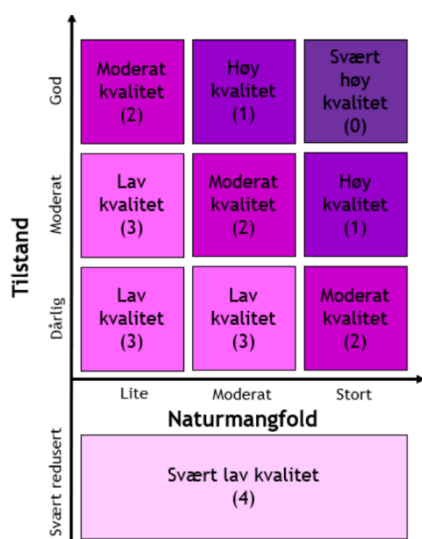
Figur 5. Eksempel på hvordan kartlaget Landformer ser ut i Økologisk grunnkart. Kartlaget inkluderer 5 landformer,

hvorav leirravine er en av dem (vist som 20 m bufrete linjer i kartet). De andre landformene er dødisgrop, fossilt delta, jordpyramide og leirskredgrop. Gul avgrensning viser DN-13 avgrensningen av Hagen-ravinen.

Kartlegging av raviner etter Miljødirektoratets instruks

Miljødirektoratet har utarbeidet en instruks for kartlegging av terrestriske landformer etter NIN2 basert på LiDAR-data (Miljødirektoratet, 2023a). Det er foreløpig ikke mulig å kartlegge raviner etter Miljødirektoratets instruks på en hensiktsmessig måte, og på Miljødirektoratet sine sider (Kartlegging av naturtyper på land) opplyses det om at DN-Håndbok 13 fortsatt er gjeldende metodikk for ravinekartlegging.

2.3 Metode for naturtypekartlegging

Figur 6. Metode for sammenstilling av lokalitetskvalitet slik denne er gitt av fig.8 i Miljødirektoratets kartleggingsinstruks

Kartlegging etter Miljødirektoratets instruks

Prioriterte naturtyper er kartlagt og beskrevet i henhold til siste versjon av Kartleggingsinstruks for kartlegging av Naturtyper etter Natur i Norge (Miljødirektoratet, 2024). Lokalitetsbeskrivelser er gjort i tråd med denne, og oppsummerer variabler som er avgjørende for lokalitetskvalitet. Naturtyper er kartlagt i målestokken som er oppgitt i instruksene, og kartleggingsenhetene er i tråd med NiN-versjon 2.3 i målestokk 1:5000 og 1:20 000 basert på kartleggingsveileder for NiN-kartlegging (Bratli et al., 2019; Bryn & Naas, 2021). Undersøkellesområdene er definert i samråd med oppdragsgiver og digitalisert i bestillingsverktøyet NiN-Prosjektinnmelding. Når et undersøkelsesområde først er bestilt, kan det ikke

kartlegges på utsiden av disse grensene, selv om naturtyper fortsetter utenfor området. Etter bestilling kan et undersøkelsesområde senere utvides i samarbeid med oppdragsgiver, men arealet av det kan ikke reduseres.

Miljødirektoratets kartleggingsinstruks beskriver kartlegging av Naturtyper etter Natur i Norge (NiN) slik kartleggingen utføres i oppdrag for Miljødirektoratet. Kartleggingen er en utvalgskartlegging, der kun arealene som tilfredsstillir kriteriene for en prioritert Naturtype etter Miljødirektoratets instruks skal kartfestes. Instruksene beskriver også hvordan den økologiske lokalitetskvaliteten til hver Naturtype fastsettes. Instruksene beskriver kartlegging av 111 Naturtyper, hvorav 83 er rødlistet i henhold til *Norsk Rødliste for Naturtyper* fra 2018 (Artsdatabanken, 2018b), mens 28 er fastsatt etter anbefaling fra en ekspertgruppe bestående av Norsk institutt for naturforskning (NINA), Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) og NTNU Vitenskapsmuseet. Disse 28 har sentral økosystemfunksjon, som er nærmere beskrevet som naturtyper som er leveområder for truede eller nær truede arter, eller naturtyper som er viktige for mange arter (Framstad et al., 2019, 2020). Artsdatabanken og Naturhistorisk museum i Oslo har deltatt som NiN-rådgivere i ekspertgruppa. Metoden for å vurdere lokalitetskvalitet er utarbeidet av

en tilsvarende ekspertgruppe (Evju et al., 2017). All kartlegging som følger denne instruksen gjøres via NiN-app.

Miljødirektoratets kartleggingsinstruks har tydelige definisjoner av hvordan alle naturtyper skal utfigureres basert på NiN-kartleggingsenheter, hogstklasser og rødlistestatus i rødlista for naturtyper (Artsdatabanken, 2018b). I tillegg finnes det forhåndsdefinerte kriteriesett for hvordan kvalitet for Naturtyper fremkommer (jf. fig. 8 i Miljødirektoratets kartleggingsinstruks). For et område definert som en Naturtype etter instruks, skal man først vurdere tilstand, og deretter naturmangfold (Figur 4). Om tilstand vurderes til svært redusert, skal ikke naturmangfold vurderes, og den samlede lokalitetskvaliteten blir automatisk svært redusert.

Viktige parametere som inngår i vurdering av tilstand er fremmede arter, aldersklasser i skog, spor etter ferdsel med tunge kjøretøyer, slitasje etter menneskelige aktiviteter eller aktuell bruksintensitet, sistnevnte i kulturlandskapet. For naturmangfold er ofte parametere som areal, rødlistearter og dødvedmengde brukt i tillegg til artslister med habitatspesifikke arter.

2.4 Behandling av data og prosjektets produkter

Avgrensingene og beskrivelsene fra ravinekartleggingen vil bli oversendt Lørenskog kommune for publisering i kommunens eget ravinekart. Naturtypelokaliteter kartlagt etter Miljødirektoratets instruks blir tilgjengeliggjort i Naturbase. Resultatet av artskartlegging blir tilgjengeliggjort i Artskart. Rapporten publiseres i Biofokus sin rapportserie på nett: <https://biofokus.no/publikasjoner>

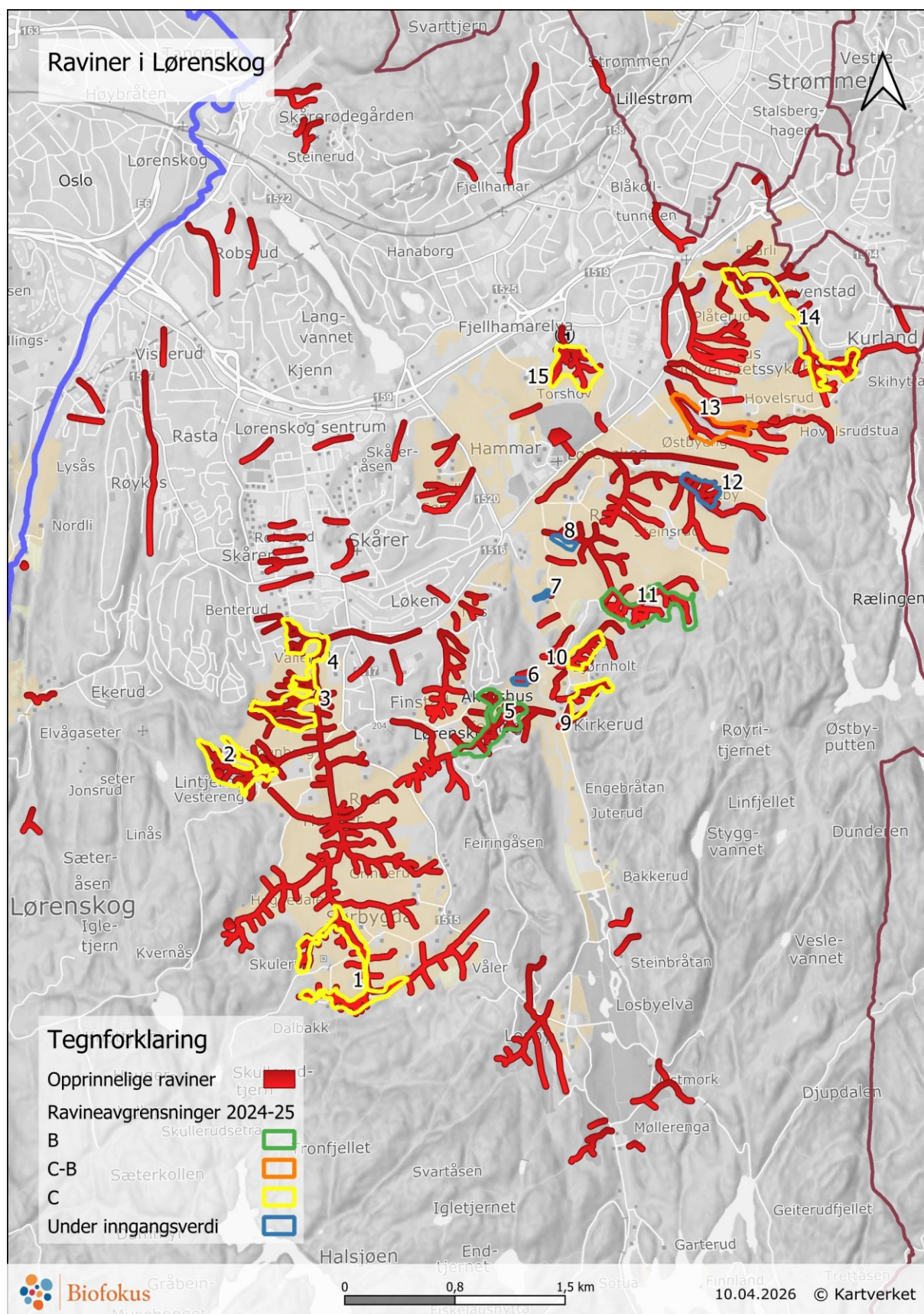
3 Resultater

I de 7 avgrensa vurderingsområdene er det til sammen avgrenset 15 ravineobjekter. 11 av disse er vurdert å ha høye nok kvaliteter til å avgrenses som naturtypen ravinedal med utforming leirravine med verdi fra lokal verdi (C-verdi) til regional verdi (B-verdi). 4 objekter er vurdert å være under inngangsverdi i henhold til kriteriene som er satt for avgrensing av en ravinedal. Disse er også avgrenset og kort beskrevet. Tabell 2 viser en oversikt over sentrale egenskaper ved de 15 avgrensa ravinene og Figur 7 viser beliggenheten til disse på kart hvor også de modellerte ravinene vises. Ingen leirraviner med A-verdi (svært viktig) ble registrert. Nedenfor er de 7 vurderingsområdene presentert. Hver beskrivelse inneholder informasjon om ravinene, kartlagte naturtypelokaliteter og artsmangfold. Oversikt over de 33 naturtypelokalitetene som er kartlagt etter Miljødirektoratets instruks er vist i Tabell 3.

De 15 kartlagte ravineobjektene har et samlet areal på 828 daa. Dette utgjør 23,5 % av arealet av de 7 vurderte områdene. De utgjør 27 % av de modellerte ravinene. De modellerte ravinene har imidlertid bare en standard bredde på 40 meter uavhengig av faktisk historisk bredde. Det er derfor sannsynlig at det gjenværende ravinearealet i Lørenskog maksimalt er 15-20 % ut over hva det har vært historisk. Det vil si en reduksjon på 80 til 85 % av en landskapsform.

Tabell 2. Oversikt over de 15 ravineobjektene som er registrert innenfor de 7 vurderingsområdene. Vurderingsområdene er vist på oversiktskart i Figur 2. Ravineavgrensningene er vist på kart under beskrivelse av hvert av de 7 vurderingsområdene nedenfor.

Ravine nr.	Navn	Vurderingsområde	Naturtype	Verdi	Areal (daa)
1	Våler-Skulerud-Dalbakk	1	Leirravine	C	103,2
2	Hauger vest	2	Leirravine	C	74,1
3	Hauger nord	2	Leirravine	C	78,6
4	Finnstadbekken-Vallerud	2	Leirravine	C	43,3
5	Feiring nord	3	Leirravine	B	77,1
6	Nedre Feiring	4	Leirravine	Under inngangsverdi	4,4
7	Kirkerudveien 31	4	Leirravine	Under inngangsverdi	3,0
8	Bakken	4	Leirravine	Under inngangsverdi	7,2
9	Kirkerud	4	Leirravine	C	31,0
10	Bjørnholt	4	Leirravine	C	31,7
11	Tyskerudsletta-Nybakk	4	Leirravine	B	99,0
12	Østby-Stensrud	4	Leirravine	Under inngangsverdi	29,7
13	Østbyenga	5	Leirravine	C-B	66,6
14	Skihytta-Bårli	6	Leirravine	C	114,4
15	Lørenskog VGS-Ahus	7	Leirravine	C	65,5
					828,8

Figur 7. Kartet viser modellert utbredelse av raviner og ravinene som er kartlagt i 2024 og 2025.

Tabell 3. Oversikt over sentrale egenskaper ved de 33 registrerte naturtypelokaltietene. Se fulle beskrivelser under hvert vurderingsområde og på Naturbase.

Nr	Områdenavn	Tilstand	Naturmangfold	Lokalitetskvalitet	Areal daa	Naturtype
1	Våler sør	Dårlig	Stort	Moderat kvalitet	12,3	D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)
2	Dalbakk	Dårlig	Stort	Moderat kvalitet	1,8	E11.5 Rik gråorsumpskog (ntyp_E11_05)
3	Vesle Dalbakk nord	Moderat	Moderat	Moderat kvalitet	4,4	C21 Gammel høgstaudegråorskog (ntyp_C21)
4	Vesle Dalbakk	Dårlig	Moderat	Lav kvalitet	4,4	D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)
5	Vesle Dalbakk nordøst	Dårlig	Moderat	Lav kvalitet	0,95	D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)
6	Frydenberg 2	Moderat	Lite	Lav kvalitet	5,0	D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)
7	Frydenberg 1	God	Moderat	Høy kvalitet	1,2	C21 Gammel høgstaudegråorskog (ntyp_C21)
8	Vallerud 2	God	Moderat	Høy kvalitet	5,1	C14 Gammel lågurtospesog (ntyp_C14)
9	Vallerud-Haugerbekken	God	Stort	Svært høy kvalitet	8,6	C21 Gammel høgstaudegråorskog (ntyp_C21)
10	Vallerud 3	Dårlig	Lite	Lav kvalitet	3,6	D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)
11	Feiring nord 1	God	Moderat	Høy kvalitet	5,8	D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)
12	Feiring nord 2	God	Stort	Svært høy kvalitet	27,7	C10 Gammel lågurtgranskog (ntyp_C10)
13	Feiring nord 3	God	Stort	Svært høy kvalitet	27,7	C12.3 Gammel granskog med liggende død ved (ntyp_C12_03)
14	Nordre Kirkerud	God	Lite	Moderat kvalitet	6,5	D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)
15	Kirkerud	God	Moderat	Høy kvalitet	10,3	D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)
16	Nordenga sør	God	Stort	Svært høy kvalitet	16,9	C12.3 Gammel granskog med liggende død ved (ntyp_C12_03)
17	Bjørnholt NØ	Dårlig	Moderat	Lav kvalitet	13,3	D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)
18	Bjørnholt	God	Stort	Svært høy kvalitet	14,6	D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)
19	Nedre Østby 2	God	Stort	Svært høy kvalitet	2,3	C21 Gammel høgstaudegråorskog (ntyp_C21)
20	Nedre Østby 1	God	Stort	Svært høy kvalitet	23,2	D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)
21	Østbyravinen 3	Dårlig	Lite	Lav kvalitet	2,5	D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)
22	Østbyravinen 1	God	Moderat	Høy kvalitet	22,6	C14 Gammel lågurtospesog (ntyp_C14)
23	Østbyravinen 2	God	Stort	Svært høy kvalitet	6,9	C21 Gammel høgstaudegråorskog (ntyp_C21)
24	Sandbekken vest	God	Moderat	Høy kvalitet	5,7	C10 Gammel lågurtgranskog (ntyp_C10)
25	Skihytta nord	Moderat	Moderat	Moderat kvalitet	2,3	C21 Gammel høgstaudegråorskog (ntyp_C21)
26	Sandbekken	Moderat	Moderat	Moderat kvalitet	14,4	C20 Flomskogsmark (ntyp_C20)
27	Sandbekken 2	Dårlig	Lite	Lav kvalitet	2,9	E11.2 Rik gransumpskog (ntyp_E11_02)
28	Sandbekken sørvest	God	Moderat	Høy kvalitet	3,5	C21 Gammel høgstaudegråorskog (ntyp_C21)
29	Skihytta nord 1	Moderat	Lite	Lav kvalitet	1,0	D2 Semi-naturlig eng (ntyp_D02)
30	Lørenskog vgs	God	Moderat	Høy kvalitet	5,5	C10 Gammel lågurtgranskog (ntyp_C10)
31	Lørenskog sykehus vest 3	God	Moderat	Høy kvalitet	8,4	C12.3 Gammel granskog med liggende død ved (ntyp_C12_03)
32	Lørenskog sykehus vest 2	God	Moderat	Høy kvalitet	8,4	C10 Gammel lågurtgranskog (ntyp_C10)
33	Lørenskog sykehus vest	Moderat	Moderat	Moderat kvalitet	2,5	C21 Gammel høgstaudegråorskog (ntyp_C21)

Det ble registrert totalt 1238 funn av arter i undersøkelsene, fordelt på 523 ulike arter (Tabell 4). Av disse var 31 arter rødlistet (Tabell 5). Nedenfor er det gitt en generell beskrivelse av fugler og insekter

på ravinenivå, men disse artsgruppene er også kommentert nærmere under gjennomgangen av hvert enkelt vurderingsområde.

Tabell 4. Oversikt over de 523 registrerte artenes fordeling på artsgrupper.

Artsgruppe	Antall observasjoner	Antall arter
Fugler	158	46
Karplanter	633	138
Sopper	88	50
Lav	2	2
Moser	3	3
Pattedyr	5	2
Amfibier, reptiler	1	1
Døgnfluer, øyestikkere, steinfluer, vårfluer	4	2
Nebbflyer, kamelhalsflyer, mudderflyer, nettvinger	4	2
Nebbmunn	29	28
Rettvinger, kakerlakker, saksedyr	1	1
Sommerfugler	14	10
Spretthaler	1	1
Tovinger	124	105
Veps	72	51
Biller	90	73
Edderkoppdyr	9	8
Totalsum	1238	523

Tabell 5. Tabellen viser hvilke rødlistede arter som er funnet av Biofokus i forbindelse med feltarbeidet i 2024 og 25.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Funnet
Fugler	Alauda arvensis	sanglerke	Nær truet (NT)	5
	Apus apus	tårnseiler	Nær truet (NT)	1
	Chloris chloris	grønnfink	Sårbar (VU)	9
	Emberiza citrinella	gulspurv	Sårbar (VU)	9
	Larus canus	fiskemåke	Sårbar (VU)	1
	Passer domesticus	gråspurv	Nær truet (NT)	2
	Poecile montanus	granmeis	Sårbar (VU)	1
	Sturnus vulgaris	stær	Nær truet (NT)	3
	Vanellus vanellus	vipe	Kritisk truet (CR)	1
	Arnica montana	solblom	Sterkt truet (EN)	2
Karplanter	Fraxinus excelsior	ask	Sterkt truet (EN)	1
	Ulmus glabra	alm	Sterkt truet (EN)	1
	Amylocorticius subincarnatus	rosenjodskinn	Sårbar (VU)	3
Sopper	Antrodiella citrinella	gul snyltekjuke	Nær truet (NT)	2
	Camarophyllopsis schulzeri	gulbrun narrevokssopp	Nær truet (NT)	4
	Clavulicium macounii	høystubbeskinn	Sårbar (VU)	1
	Cuphophyllus flavipes coll.	gulfovokssopp-gruppen	Sårbar (VU)	1
	Fomitopsis rosea	rosenkjuka	Nær truet (NT)	2
	Gloiothele lactescens	krympeskinn	Sårbar (VU)	1

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Funn
	Hygrocybe citrinovirens	grønngul vokssopp	Sterkt truet (EN)	1
	Hygrocybe quieta	rødskevokssopp	Nær truet (NT)	1
	Lentaria byssiseda	vedkorallsopp	Nær truet (NT)	1
	Phellinus nigrolimitatus	svartsonekjuke	Nær truet (NT)	1
	Phlebia centrifuga	rynkeskinn	Nær truet (NT)	6
	Skeletocutis delicata	sølvklengekjuke	Sårbar (VU)	1
	Skeletocutis exilis	sølvkjuke	Nær truet (NT)	1
	Skeletocutis jelicii	prikkporekjuke	Sterkt truet (EN)	2
	Steccherinum collabens	sjokoladekjuke	Sårbar (VU)	4
Rettvinger, kakerlakker, saksedyr	Chorthippus biguttulus	slåttegresshoppe	Nær truet (NT)	1
Biller	Dasytes fuscus		Nær truet (NT)	2
	Microbregma emarginatum		Sårbar (VU)	1
Totalt antall funn				72

3.1 Fugler

Totalt registrerte vi 46 fuglearter i forbindelse med ravinekartleggingen. De fleste av artene vi registrerte bruker ravinene aktivt i hekketiden. I Tabell 6 vises en oversikt over fugleartene som i større eller mindre grad bruker ravinene i Lørenskog kommune i forbindelse med hekkingen. Listen er lagd ut ifra arter som jevnlig har blitt registrert siden 2010 (Artsdatabanken & GBIF Norge, 2025). Artene som vi antar at kun unntaksvis hekker i tilknytning til ravinene, er ekskludert fra listen.

Den 30 mai ble det observert store mengder stær som matet unger i ravinen Nyborgholen, mellom gårdene Vestereng og Frydenberg. De har antagelig hatt reir i forbindelse med gårdene i området, mens ravinen har blitt brukt aktivt til matsanking, se Figur 8.

Figur 8. Stær som mater unge ved Frydenberg i vurderingsområde 2. Foto: Morgan Andersen, Biofokus.

Tabell 6. Fuglearter som i større eller mindre omfang hekker i ravinene i kommunen.

Norsk navn	Vitenskapelig navn	RL-kategori	Kommentar
Blåmeis	<i>Cyanistes caeruleus</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Bokfink	<i>Fringilla coelebs</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Dompap	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Dvergspett	<i>Dryobates minor</i>	LC	Hekker antagelig regelmessig i noen av de skogkledde ravinene
Flaggspett	<i>Dendrocopos major</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Fuglekonge	<i>Regulus regulus</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Gjerdsmett	<i>Troglodytes troglodytes</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Granmeis	<i>Poecile montanus</i>	VU	Hekker antagelig av og til i noen av de skogkledde ravinene
Gransanger	<i>Phylloscopus collybita</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Grønnfink	<i>Chloris chloris</i>	VU	Hekker årlig i ravinene
Grønnsisik	<i>Spinus spinus</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Gråfluesnapper	<i>Muscicapa striata</i>	LC	Hekker antagelig regelmessig i noen av de skogkledde ravinene
Gråspurv	<i>Passer domesticus</i>	NT	Hekker årlig i ravinene
Gråtrost	<i>Turdus pilaris</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	VU	Hekker årlig i ravinene
Hagesanger	<i>Sylvia borin</i>	LC	Hekker antagelig regelmessig i noen av de skogkledde ravinene
Jernspurv	<i>Prunella modularis</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Kjernebiter	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	LC	Hekker antagelig regelmessig i noen av de skogkledde ravinene
Kjøttmeis	<i>Parus major</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Kråke	<i>Corvus cornix</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Linerle	<i>Motacilla alba</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Løvsanger	<i>Phylloscopus trochilus</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Munk	<i>Sylvia atricapilla</i>	LC	Hekker årlig i ravinene

Norsk navn	Vitenskapelig navn	RL-kategori	Kommentar
møller	<i>Curruca curruca</i>	LC	Hekker antagelig regelmessig i noen av de skogkledde ravinene
Måltrost	<i>Turdus philomelos</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Nøtteskrike	<i>Garrulus glandarius</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Pilfink	<i>Passer montanus</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Ringdue	<i>Columba palumbus</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Rødstrupe	<i>Erithacus rubecula</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Rødvingetrost	<i>Turdus iliacus</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Sanglerke	<i>Alauda arvensis</i>	NT	Hekker årlig i kulturlandskapet i kommunen, enten på jordene eller i de kulturpregede ravinene.
Skjære	<i>Pica pica</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Spettmeis	<i>Sitta europaea</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Spurvehauk	<i>Accipiter nisus</i>	LC	Hekker antagelig regelmessig i noen av de skogkledde ravinene
Stillits	<i>Carduelis carduelis</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Stær	<i>Sturnus vulgaris</i>	NT	Selve hekkeplassen er nok oftest i tilknytning til gårder, med enkelte hekkinger i de skogkledde ravinene. Arten bruker imidlertid ravinene til næringssøk.
svarthvit fluesnapper	<i>Ficedula hypoleuca</i>	LC	Hekker antagelig regelmessig i noen av de skogkledde ravinene
Svartmeis	<i>Periparus ater</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Svarttrost	<i>Turdus merula</i>	LC	Hekker årlig i ravinene
Trekryper	<i>Certhia familiaris</i>	LC	Hekker antagelig regelmessig i noen av de skogkledde ravinene
Vipe	<i>Vanellus vanellus</i>	CR	Hekker regelmessig i kulturlandskapet i kommunen, enten på jordene eller i de kulturpregede ravinene.

3.2 Insekter

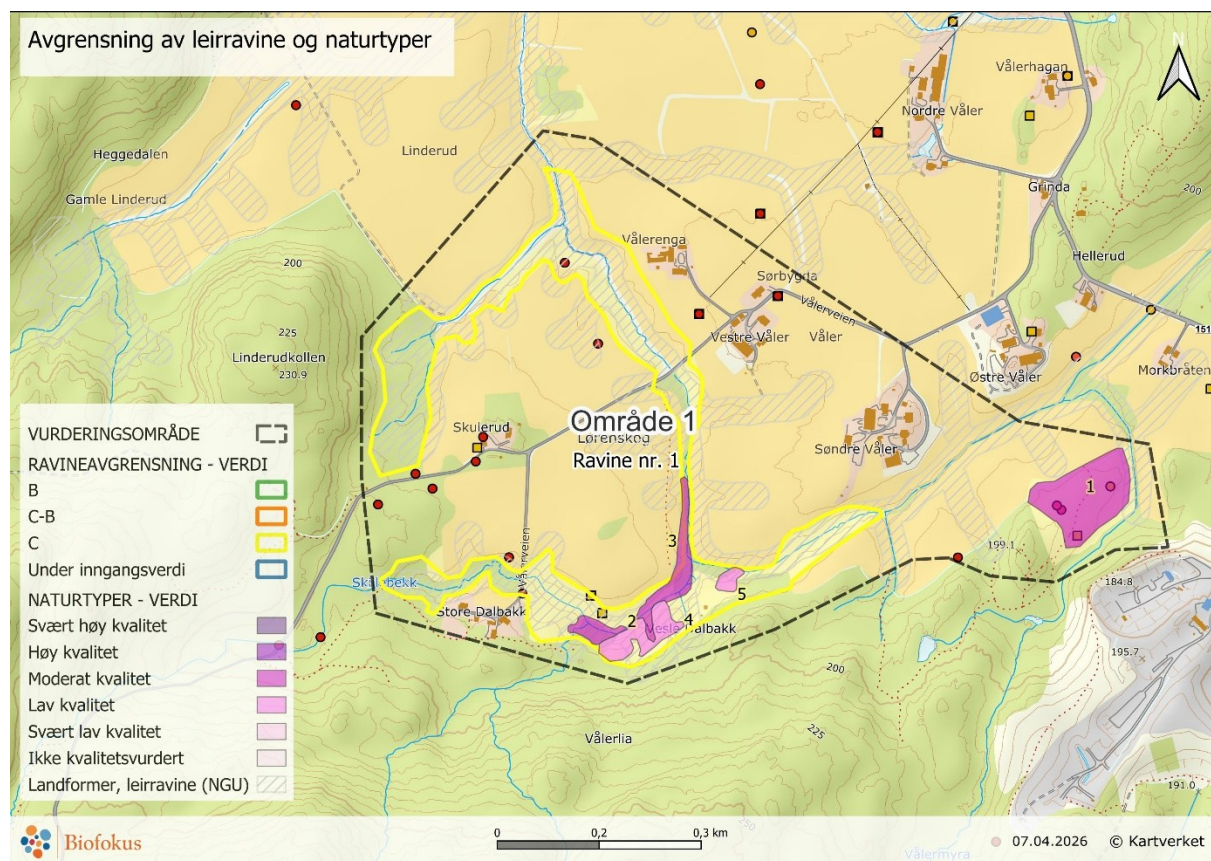
Vi registrerte totalt 275 arter av insekter og andre virvelløse dyr (heretter bare referert til som insekter), fordelt på de fire ravinene (ravine nr. 4, 11, 12 og 14) som ble undersøkt. Noen av artene ble registrert i flere av ravinene. De dominerende artsgruppene var tovinger, biller og veps (Tabell 2). En nærmere beskrivelse av mangfoldet i hver enkelt av de undersøkte ravinene finnes i kapitlet for den enkelte ravinen.

Tabell 7. Insekter og andre virvelløse dyr som er registrert i dette prosjektet.

Artsgruppe	Antall observasjoner	Antall arter
Tovinger	120	101
Biller	89	72
Veps	71	50
Nebbmunner	29	28
Sommerfugler	14	10
Edderkoppdyr	9	8
Steinfluer	2	1
Vårfluer	2	1
Nettvinger	2	1
Nebbfluer	2	1
Rettvinger	1	1
Spretthaler	1	1
Totalt	342	275

3.3 Vurderingsområde 1 Sørbygda

Det er avgrenset én leirravine og fem naturtypelokaliteter etter Miljødirektoratets instruks (Figur 9). Arealer som ikke er avgrenset som naturtyper består av fulldyrket mark, gårdsbruk og noe ung barskog.

Figur 9. Oversikt over vurderingsområde 1 Sørbygda med registrerte ravineavgrensninger, naturtypelokaliteter og grå skravur som viser den historiske utbredelsen av ravinedalene. Fargede punkter er rødlistearter fra Artskart.

Ravine nr. 1 Våler – Skulerud – Dalbakk

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Verdi: 🟡: Areal: 106,2 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Biofokus v/Terje Blindheim og Maria Hertzberg den 21. oktober 2024 og 25. mai 2025 i forbindelse med ravinekartlegging på oppdrag for Lørenskog kommune. Kartleggingen av landformen ravinedal følger metodikken i DN-håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning, 2007) og oppdaterte faktaark og justeringer i henhold til Erikstad (2014), Jansson (2018) og Jansson et. al (2020). Utvelgelse og verdisetting av ravinelokalitetene følger presiseringer i henhold til Jansson (2018) og Hertzberg (2025). Rødlistekategorier for naturtyper følger norsk rødliste for naturtyper (Artsdatabanken, 2018). Naturtyper innenfor landformen er kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (Miljødirektoratet, 2024) basert på NiN2 (Halvorsen et al., 2015). Rødlistekategorier følger gjeldende norsk rødliste for arter (Artsdatabanken, 2021). Fremmedartskategorier følger Fremmedartslista 2023 (Artsdatabanken, 2023).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Den avgrensede ravinelokaliteten ligger i et jordbrukslandskap i Sørbygda i Lørenskog kommune. Lokaliteten utgjør det øvre partiet av et tidligere komplekst

ravinesystem som er gravd ut i tykke marine silt- og leiravsetninger. Lokaliteten grenser for det meste til fulldyrket mark, og mot sør til skogsmark (Østmarka).

Naturtyper, utforming og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som landformen ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Landformen leirravine er vurdert som sårbar (VU) på norsk rødliste for landformer. Ravinen har en hoveddal på rundt 1,1 kilometer og har flere primære sideforgreninger. Største målte dybde er cirka 8 meter i øvre deler av systemet og ravine har ganske slake og stedvis avflatete lisider. Ravinesystemet har en gjennomgående bekk med forholdsvis lav vannføring. Det er noe graving i løsmassene langs bekken, men ellers få synlige aktive geologiske prosesser i ravina. I øvre del av systemet har bekken gravd seg ned til fast fjell.

Vegetasjonen domineres av gammel kulturmark i gjengroing og stedvis inngår noe fulldyrket mark. I de mest intakte områdene med naturbeitemark finnes typiske arter som ballblom, enghumleblom, gulaks og engsoleie. I de øvre delene av systemet inngår en del gråorskog på rik sumpmark og høgstaudemark med typiske arter som bekkeblom, ballblom, mjødukt, vendelrot og enghumleblom. Innenfor ravineavgrensningen er det kartlagt tre lokaliteter med naturbeitemark (VU-sårbar), én lokalitet med gammel høgstaudegråorskog og én lokalitet med rik gråorsumpskog. Fulle beskrivelser av naturtypelokalitetene finnes lengre ned i faktaarket. I tillegg til naturtypelokalitetene er det enkelte viersumper som var for små til å kartlegges.

Artsmangfold: Raviner regnes som hot-spot habitater for en rekke kravfulle insekter som er avhengig av fuktige og dødvedrike miljøer og blomsterrike arealer. Partiene med gråorskog og naturbeitemark kan ha en funksjon for slike arter. De samme områdene er også viktige for en rekke fuglearter, og fra tidligere er det gjort flere registreringer av rosenfink (NT-nær truet) som typisk er knyttet til frodige ravinemiljøer. Det er også noe potensial for artsforekomster av kravfulle beitemarksopp knyttet til områdene med naturbeitemark.

Bruk, tilstand og påvirkning: Historisk var lokaliteten en del av et større komplekst ravinesystem som strakte seg videre nordover til Finstadbekken. Den avgrensede ravinelokaliteten er en restlokalitet etter at det opprinnelige systemet har blitt sterkt påvirket og fragmentert grunnet bakkeplanering i forbindelse med oppdyrking. Den opprinnelige ravineutformingen kan også ha blitt noe avflatet grunnet historisk pløying/oppdyrking og langvarig beiting med tunge husdyr, og ikke nødvendigvis bare bakkeplanering. Den blir også brutt opp av noen få mindre grusveier.

Frømmede arter: Hagelupin (SE-svært høy risiko), buskhyll (SE) og kanadagullris (SE) er registrert innenfor ravineavgrensningen.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en rest av et større ravinesystem som har blitt avsnørt fra andre ravinelokaliteter gjennom bakkeplanering og annen fragmentering.

Verdivurdering: Ravinelokaliteten skårer høyt på lengde og lavt på dybde og forgreiningsgrad. Når det gjelder inngrepsstatus så oppnår lokaliteten lav skår da systemet er påvirket av bakkeplanering. Bakkeplaneringen er negativt for de kvartærgeologiske kvalitetene. Lokaliteten er et restparti av et større system uten umiddelbar nærhet til andre ravinelokaliteter, noe som trekker verdien i negativ retning. Rødlistede naturtyper utgjør en forholdsvis lav andel av totalarealet til ravineavgrensningen. Samlet sett oppnår ravinelokaliteten lokal verdi (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det beste for de kvartærgeologiske verdiene vil være å unngå alle former for tekniske inngrep som grøfning, planering, kjøring med tunge maskiner, veibygging og lignende. De kartlagte skoglokalitetene er ikke avhengig av skjøtsel for å opprettholdes og videreutvikles. Kulturmarkslokalitetene innenfor ravineavgrensningen er avhengig av skjøtsel for at naturverdiene skal opprettholdes eller forbedres. Dette krever både restaureringstiltak og aktiv skjøtsel med beitedyr. Dersom det er mulig å få til slått av noen av de flate engpartiene ved det sammenraste huset ville det vært positivt.

Figur 10. Naturbeitemark ved Dalbakk helt sør i ravinesystemet. Engene er av den friske-fuktige typen med mye ballblom. Slike enger gror også raskt igjen med gråor og skjøtselstiltak er nødvendig for å restaurere og videreutvikle verdiene.

Registrerte naturtyper (Miljødirektoratets instruks)

Nr: 1 - Områdenavn: Våler sør- **NIN ID:** NINFP2510187355 - **Areal (m²):** 12 382 – **Naturtype:** D2.2
Naturbeitemark (ntyp_D02_02)

Tilstandsvurdering: Dårlig - **Tilstandsbeskrivelse:** Lokaliteten er i svakt intensiv bruk, men er noe gjødselpåvirket og får derfor dårlig skår på tilstand. Innslag av blant annet høymole tyder på gjødsling. Lokaliteten beites av hest. Det er ikke registrert fremmede arter.

Naturmangfoldvurdering: Stort - **Naturmangfoldbeskrivelse:** På grunn av størrelse og en sterkt truet art (solblom) får lokaliteten stor skår på naturmangfold. Av habitatspesifikke arter forekommer beitemarikåpe, blåklokke, knollerteknapp og solblom, ellers forekommer firkantperikum, aurikkelsveve, hårsveve, tepperot, legeveronika m.m. I partier er det en del engsyre. Av beitemarksopp som er rødlistet er det foreløpig funnet gulbrun narrevokssopp (NT).

Samlet lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510187355>

Nr: 2 - Områdenavn: Dalbakk- **NIN ID:** NINFP2510187356 - **Areal (m²):** 1 804 – **Naturtype:** E11.5 Rik gråorsumpskog (ntyp_E11_05)

Tilstandsvurdering: Dårlig - **Tilstandsbeskrivelse:** Lokaliteten får dårlig skår på tilstand da skogen er ganske ung, for det meste hkl 3. Noe er muligens også i hkl 2. Ellers er lokaliteten ugrøftet. Det er svak effekt av fremmede arter. En bever har felt trær i lokaliteten.

Naturmangfoldvurdering: Stort - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokaliteten får stor skår på naturmangfold pga. antall habitatspesifikke arter. Av habitatspesifikke arter er det registrert bekkeblom, bekkekarse, langstarr, maigull, sumphaukeskjegg, fredløs og slyngsøtvier. I tillegg inngår noe strutseving og skogstjerneblom i partier med høgstaudepreg. Det er noe tynnstammet død ved i lokaliteten. Det er foreløpig ikke registrert rødlistede arter av karplanter, moser, lav eller sopp.

Samlet lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510187356>

Nr: 3 - Områdenavn: Vesle Dalbakk nord- **NIN ID:** NINFP2510187357 - **Areal (m²):** 4 425 – **Naturtype:** C21 Gammel høgstaudegråorskog (ntyp_C21)

Tilstandsvurdering: Moderat - **Tilstandsbeskrivelse:** Lokaliteten får moderat skår på tilstand da den er i hogstklasse 4. Noe er på grensen til hogstklasse 3. I partier er det kun snakk om en smal stripe med gråor. Det er ferske spor etter bever og flere beverdemninger og hytter. Litt beiteprega i partier med noe glissent tresjikt i søndre del. Det er såvidt registrert fremmede arter.

Naturmangfoldvurdering: Moderat - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokaliteten får moderat skår på naturmangfold pga. liggende død ved. Det er en del tynnstammet død ved i partier, samt enkelte litt større gadd og læger. Det er få store gråor. Vierkratt og hegg forekommer i tillegg til gråor. Det er foreløpig ikke registrert rødlistede arter av moser, lav, karplanter eller sopp. Lokaliteten har en funksjon for fugl.

Samlet lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510187357>

Nr: 4 - Områdenavn: Vesle Dalbakk- **NIN ID:** NINFP2510187361 - **Areal (m²):** 4 407 – **Naturtype:** D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)

Tilstandsvurdering: Dårlig - **Tilstandsbeskrivelse:** Lokaliteten er ikke lenger i bruk og er i tidlig gjenvekstsuksessjonsfase. Dette gir dårlig skår på tilstand. Lokaliteten er gjengrodd med osp, gåor og vier i partier. Stedvis er lokaliteten mer åpen og i brakkleggingsfase. Det er en del rødhyll (SE) i mindre parti. Vegetasjonen er ganske næringsrik i partier, men enger i gjengroing på leire får fort næringsrik vegetasjon.

Naturmangfoldvurdering: Moderat - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokaliteten får moderat skår på naturmangfold pga. sekundærvariabel antall kartleggingsenheter. Det er spredt med ballblom, ellers en del hvitbladtistel, enghumleblom, mjødurt, m.m. i partier er det en del knollerteknapp og gulaks. Det er ikke registrert rødlistede arter av karplanter, moser, sopp og lav. Lokaliteten er ikke undersøkt for beitemarksopp.

Samlet lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510187361>

Nr: 5 - Områdenavn: Vesle Dalbakk nordøst- **NIN ID:** NINFP2510187353 - **Areal (m²):** 950 – **Naturtype:** D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)

Tilstandsvurdering: Dårlig - **Tilstandsbeskrivelse:** Lokaliteten virker ikke å være i bruk lenger og får derfor dårlig skår på tilstand. Lokaliteten er i brakkleggingsfase og foreløpig ikke veldig gjengrodd. Det er noe rødhyll i lokaliteten.

Naturmangfoldvurdering: Moderat - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokalteten får moderat skår på naturmangfold pga. antall kartleggingsenheter. Av habitatspesifikke arter forekommer ballblom, grov nattfiol, knollerteknapp og beitemarikåpe, ellers gulaks, tepperot, mjødukt, hvitbladtistel. Foreløpig er det ikke registrert rødlistede arter av moser, lav, karplanter eller sopp. Lokalteten er ikke undersøkt for beitemarksopp. Arealet må sees i sammenheng med beitemarka i sørvest.

Samlet lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510187353>

Registrert artsmangfold innenfor vurderingsområde 1

Tabell 8. Arter/Rødlistearter registrert i området og som ravinlandskapet her trolig har en viktig funksjon for.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
Fugler	<i>Larus canus</i>	fiskemåke	Sårbar (VU)	07.07.2021
	<i>Poecile montanus</i>	granmeis	Sårbar (VU)	2025
	<i>Carpodacus erythrinus</i>	Rosenfink	Nær truet (NT)	2025
	<i>Falco subbuteo</i>	Lerkefalk	Nær truet (NT)	2023
	<i>Chloris chloris</i>	Grønnfink	Nær truet (NT)	2025
	<i>Vanellus vanellus</i>	Vipe	Kritisk truet (CR)	2021
	<i>Crex crex</i>	Åkerrikse	Kritisk truet (CR)	2011
	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Hettemåke	Kritisk truet (CR)	2023
	<i>Emberiza citrinella</i>	Gulspurv	Nær truet (NT)	2023
	<i>Alauda arvensis</i>	Sanglerke	Nær truet (NT)	2023
	<i>Passer domesticus</i>	Gråspurv	Nær truet (NT)	2023
	<i>Delichon urbicum</i>	Taksvale	Nær truet (NT)	2023
Sopp	<i>Camarophyllopsis schulzeri</i>	gulbrun narrevokssopp	Nær truet (NT)	02.10.2025
Karplanter	<i>Arnica montana</i>	Solblom	Sterk truet (EN)	2025

Karplanter

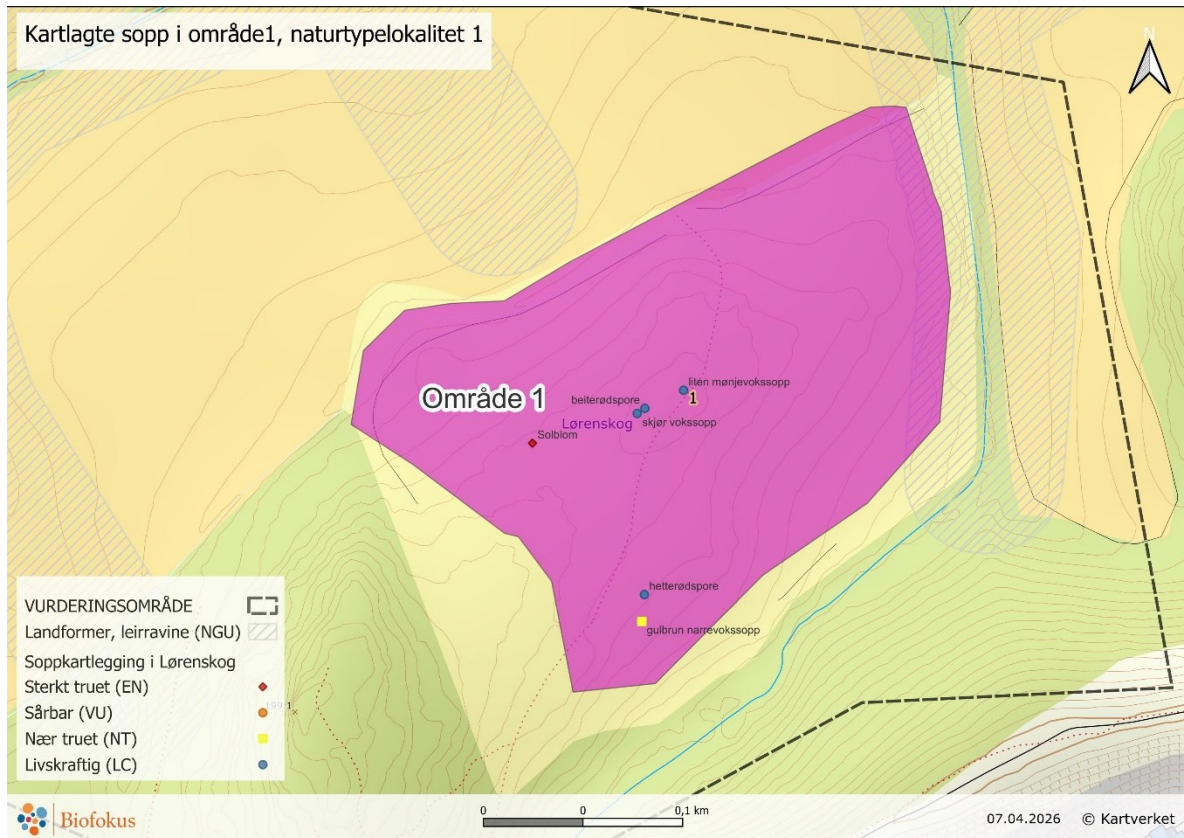
Funnet av flere små populasjoner av solblom (*Arnica montana*) på et mindre område i naturtyperlokalitet 1 (Figur 11) var det mest spesielle karplantefunnet innenfor vurderingsområdet og generelt i undersøkelsene i 2024 og 2025. Dette er trolig en av de største forekomstene av arten i kommunen med mer enn 50 rosetter og minst 10 blomsterstengler i 2024. Ellers var det typisk ravine-engflora i øvrige deler av vurderingsområdet.

Figur 11. Viser bilde av beitemark, naturtypelokalitet 1. I forgrunnen rosetter av den sterk truete arten solblom. Sees også på noen tuer mellom bjørkene. Lokaliteten ligger utenfor ravineavgrensningen.

Sopp

Beitemarken ved Våler (naturtypelokalitet 1) ble undersøkt for beitemarksopp 02.10.2025 av Siri Khalsa. Engen hadde stedvis gode forhold for beitemarksopp med preg av lite gjødsling og godt hevd. Det ble registrert en nær truet beitemarksoppart: gulbrun narrevokssopp. I tillegg var det enkelte vanlige forekomster av beitemarksopp på engen slik som liten mønjevokssopp og skjær vokssopp, se Figur 12 og Figur 13. Dersom engene innenfor ravinelokaliteten blir slått eller beitet mer intensivt enn i dag kan forholdene for beitemarksopp også bedre seg der.

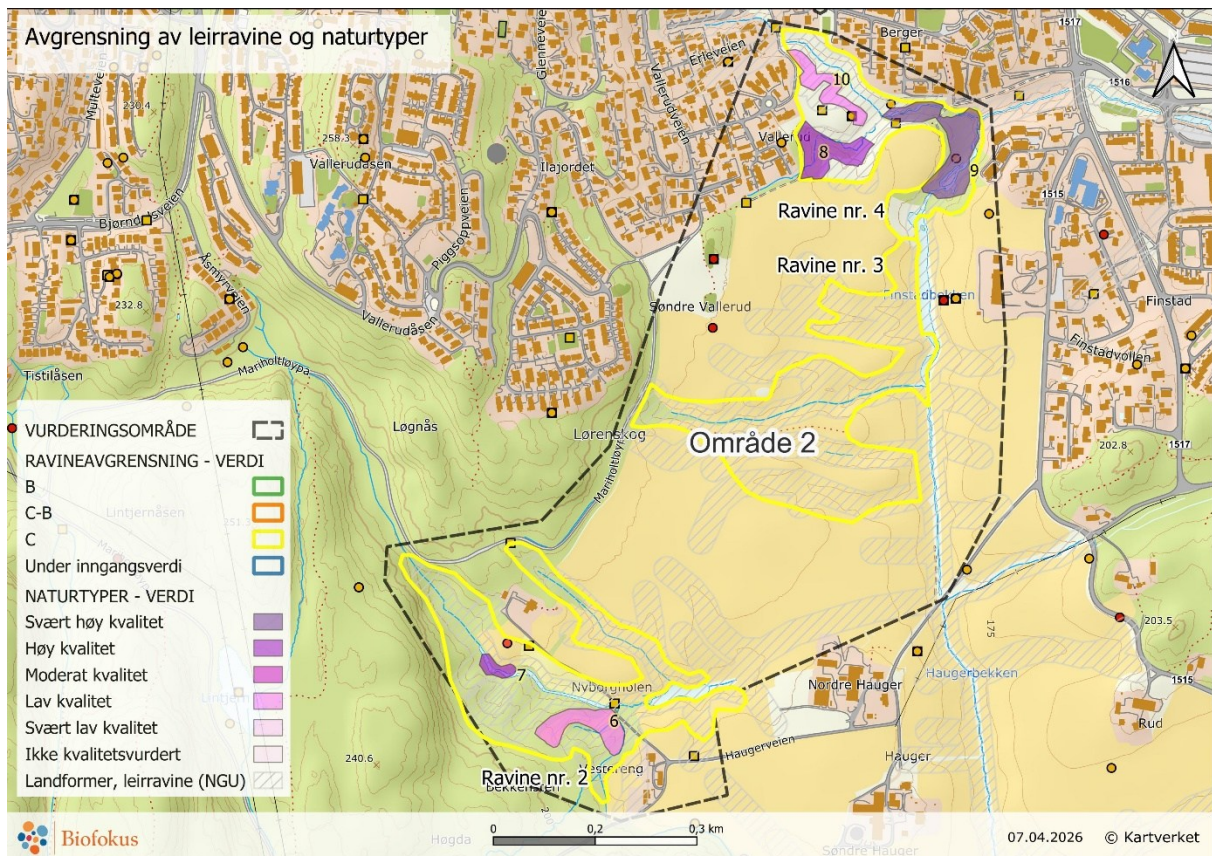
Figur 12. Beitemarksopp funnet ved Våler i naturtypelokalitet 1, vurderingsområde 1.

Figur 13. Engen ved Våler med gulbrun narrevokssopp (pil). Soppen er knyttet til ugjødsle eng som beites og er nær truet (NT) på rødlista.

3.4 Vurderingsområde 2 Hauger-Vallerud

Det er avgrenset tre ravinelokaltiteter (ravine nr. 2-4) og fem naturtypelokaltiteter (6-10) etter Miljødirektoratets instruks (Figur 14). Arealer som ikke er avgrenset som naturtyper består av fulldyrket mark, noen skogsareal og bebygd areal. Det er noen kvaliteter knyttet til kantsamfunn av små enger og løvtrær som til en viss grad binder områdene sammen. Finstadbekken har en viktig funksjon som leveområde, hekkehabitat, rasteområde og korridor for fugler, samt at bekken er viktig for ferskvannsinsekter som f.eks. øyestikkere (Figur 15). Se beskrivelser av raviner og naturtyper nedenfor.

Figur 14. Oversikt over vurderingsområde 2 Hauger-Vallerud med registrerte ravineavgrensninger (2-4), naturtypelokaltiteter (6-10) og grå skravur som viser den historiske utbredelsen av ravedalene. Fargede punkter er rødlistearter fra Artskart.

Figur 15. Finstadbekken har små åpne vannspeil og mye helofyttvegetasjon. Våtmarka har en viktig funksjon for mange fugler både næringssøkende, hekkende og for arter på trekk.

Ravine nr. 2 Hauger vest

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Verdi: C Areal: 73,5 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Biofokus v/Terje Blindheim 21. oktober 2024 i forbindelse med ravinekartlegging på oppdrag for Lørenskog kommune. Kartleggingen av landformen ravinedal følger metodikken i DN-håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning, 2007) og oppdaterte faktaark og justeringer i henhold til Erikstad (2014), Jansson (2018) og Jansson et. al (2020). Utvelgelse og verdisetting av ravinelokalitetene følger presiseringer i henhold til Jansson (2018) og Hertzberg (2025). Rødlistekategorier for naturtyper følger norsk rødliste for naturtyper (Artsdatabanken, 2018). Naturtyper innenfor landformen er kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (Miljødirektoratet, 2024) basert på NiN2 (Halvorsen et al., 2015). Rødlistekategorier følger gjeldende norsk rødliste for arter (Artsdatabanken, 2021). Fremmedartskategorier følger Fremmedartslista 2023 (Artsdatabanken, 2023).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Den avgrensede ravinelokaliteten ligger i randsonen av et jordbrukslandskap vest for Hauger i Lørenskog kommune. Lokaliteten utgjør det øvre partiet av et tidligere komplekst ravinesystem som er gravd ut i tykke marine silt- og leiravsetninger. Lokaliteten grenser for det meste til fulldyrket mark og skogsmark (Østmarka).

Naturtyper, utforming og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Landformen leirravine er vurdert som sårbar (VU) på norsk rødliste for naturtyper. Ravinen har en hoveddal på rundt 600 meter, og en kortere primær sideforgreining mot sørvest og en lengre primære sideforgreining i nordvestlig retning. Største målte dybde er cirka 14 meter sentralt i hoveddalen, og i partier er ravinesidene forholdsvis bratte. Ravinesystemet har en gjennomgående bekk med moderat vannføring. Det er noe graving i løsmassene langs bekken, men ellers få synlige aktive geologiske prosesser i ravina. Øverst i hoveddalen har bekken gravd seg ned til fast fjell. Nederst i systemet finnes en kunstig fangdam før bekken er lagt i rør under åker. Vegetasjonen domineres av gammel kulturmark og fulldyrket mark i øst og nordøst. I sør og sørvest finnes yngre granskog på lågurtmark og innslag av gammel, og stedvis velutviklet, gråorskog på høgstaudemark langs bekken. I høgstaude-skogen finnes typiske høgstaudearter som skogstjerneblom, bekkeblom, springfrø, maigull og mjødukt. I sør finnes en gammel kulturmark med typiske kulturmarksarter som prestekrage, aurikkelsveve, blåklokke, engkvein, beitemarikåpe og firkantperikum. Deler av denne beites av hest og holdes i hevd, mens andre deler har grodd igjen. Innenfor ravineavgrensningen er det kartlagt én naturtypelokalitet med naturbeitemark (VU-sårbar) (nr. 6), som også tidligere er kartlagt som naturtypelokalitet (Blindheim, 2002), og én lokalitet med gammel høgstaudegråorskog (nr. 7). Fulle beskrivelser av naturtypelokalitetene finnes lengre ned i faktaarket.

Artsmangfold: Raviner regnes som hot-spot habitater for en rekke kravfulle insekter som er avhengig av fuktige og dødvedrike miljøer og blomsterrike arealer. Partiene med gråorskog og naturbeitemark kan ha funksjon for slike arter. De samme områdene er også viktige for en rekke fuglearter, og fra tidligere er det gjort flere registreringer av stær (NT-nær truet) og andre fuglearter som trives i ravinemiljøer. Det er også noe potensial for artsforekomster av kravfulle beitemarksopp knyttet til områdene med naturbeitemark, men lokaliteten ble undersøkt for beitemarksopp høsten 2025 uten foreløpige interessante funn.

Bruk, tilstand og påvirkning: Historisk var lokaliteten en del av et komplekst ravinesystem som strakte seg videre nordover til Haugerbekken og deretter Finstadbekken. Lokaliteten har blitt avsnørt ved at ravinen er bakkeplanert og bekken lagt i rør forbi Nordre Hauger. En kunstig fangdam er anlagt nederst i ravinedalen, vest for Nordre Hauger. Den østre delen av lokaliteten består av åpen kulturmark hvor landformen er avflatet grunnet bakkeplanering og historisk pløying/oppdyrking. Lisidene i hoveddalen er intakt og i liten grad endret gjennom bakkeplanering eller andre inngrep. En mindre grusvei krysser ravinen i sør. Videre var det tidligere en minkfarm på Frydenberg og det er fortsatt rester etter burene i ravineenga rett sørvest for husene. Bortsett fra områdene hvor det tidligere var revebur, beiter hest alle de åpne arealene innenfor ravinen.

Fremmede arter: Buskhyll (SE-svært høy risiko) og kanadagullris (SE) er registrert i partiet der Haugerveien krysser ravinelokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en rest av et større ravinesystem i Lørenskog som har blitt fragmentert gjennom bakkeplanering og bekkelukking.

Verdivurdering: Ravinelokaliteten skårer lavt på forgreiningsgrad, og middels på lengde og dybde. Når det gjelder inngrepsstatus oppnår lokaliteten lav skår som følge av bakkeplanering, fangdam og kryssende grusvei i sørøst. Lokaliteten er et restparti av et større system uten umiddelbar nærhet til andre ravinelokaliteter, noe som trekker verdien i negativ retning. Rødlistede naturtyper utgjør en

forholdsvis lav andel av totalarealet til ravineavgrensningen. Samlet sett oppnår ravinelokaliteten lokal verdi (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det beste for de kvartærgeologiske verdiene vi være å unngå alle former for tekniske inngrep som grøfting, planering, kjøring med tunge maskiner, veibygging og lignende. Skogen innenfor ravineavgrensningen er ikke avhengig av skjøtsel for å opprettholdes, og fri utvikling vil være det beste for naturmangfoldet knyttet til disse skogmiljøene. Kulturmarkslokaliteten innenfor ravineavgrensningen er avhengig av skjøtsel for at naturverdiene skal opprettholdes eller forbedres. Arealene som i dag beites av hest bør fortsatt beites. Arealene med kulturmark som har grodd igjen med skog bør restaureres.

Figur 16. Bildet viser ravinerygg som er avgrenset som naturbeitemark (naturtypelokalitet 6). Nordvest for denne er det plantet granskog og i sør mer løvdominert skog som følge av lavt beitetrykk.

Ravine nr. 3 Hauger nord

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Verdi: C Areal: 78,6 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Biofokus v/ Terje Blindheim den 21. oktober 2024 i forbindelse med ravinekartlegging på oppdrag for Lørenskog kommune. Kartleggingen av landformen ravinedal følger metodikken i DN-håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning, 2007) og oppdaterte faktaark og justeringer i henhold til Erikstad (2014), Jansson (2018) og Jansson et. al (2020). Utvelgelse og verdisetting av ravinelokalitetene følger presiseringer i henhold til Jansson (2018) og Hertzberg (2025).

Rødlistekategorier for landformer følger norsk rødliste for naturtyper (Artsdatabanken, 2018). Naturtyper innenfor landformen er kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (Miljødirektoratet, 2024) basert på NiN2 (Halvorsen et al., 2015). Rødlistekategorier følger gjeldende norsk rødliste for arter (Artsdatabanken, 2021). Fremmedartskategorier følger Fremmedartslista 2023 (Artsdatabanken, 2023).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Den avgrensede ravinelokaliteten ligger midt i et jordbrukslandskap nord for Hauger i Lørenskog kommune. Lokaliteten utgjør sideforgreininger til hovedravinedalen der Finstadbekken renner, med 4-5 kortere og lengere daler, den lengste litt under 500 meter lang. Ravinen utgjør det øvre partiet av et tidligere komplekst ravinesystem som er gravd ut i tykke marine silt- og leiravsetninger, og grenser til skogkant og skiløype i vest. I sør, nord og øst grenser lokaliteten til fulldyrket mark.

Naturtyper, utforming og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Landformen leirravine er vurdert som sårbar (VU) på norsk rødliste for naturtyper. Ravinen har en hoveddal på rundt 500 meter, og én kort primær sideforgreining mot nord. Største målte dybde er cirka 7 meter og ravinesidene er generelt ganske slake og ryggene avrundet. Den lengste dalen har en gjennomgående bekk med moderat vannføring. Det er generelt lite graving i løsmassene langs bekken, og ellers få synlige aktive geologiske prosesser i ravina. Øverst i hoveddalen mot skiløypa er det kildepåvirkning som danner opphav til noe stabil vanntilgang. Øvrig vann kommer gjennom rør som går under skiløypa. Det er ikke registrert noen naturtyper i ravina, men i mindre partier finnes svake semi-naturlige kvaliteter med noe innslag av urter. I all hovedsak virker hestebeitene for gjødslet. Helt i vest har det ikke vært beitet på en stund og det er kommet opp løvskog med gråor og osp bl.a. Her er det kildepåvirket rik vegetasjon. Langs bekken er det mye rørkvein som dominerer.

Artsmangfold: Det ble ikke registrert noen spesielle arter i ravinen, men i sammenheng med skogen i vest og finstadbekkens våtmark i øst har landskapet her viktige kvaliteter for gl. Det kan være at enkelte beitemarksopp kan finnes på de minst gjødsle arealene.

Bruk, tilstand og påvirkning: Historisk var lokaliteten en del av et komplekst ravinesystem som strakte seg på begge sider av Haugerbekken og Finstadbekken. Det er uklart hvor påvirket det avgrensede området er, men det skiller seg topografisk klart ut fra omkringliggende fulldyrka mark. Lisidene i dalene virker intakte og ser ut til å være lite eller ikke endret gjennom bakkeplanering eller andre inngrep. Hest beiter alle de åpne arealene innenfor ravinen bortsett fra i vest hvor det ikke er beitet i senere år.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en rest av et større ravinesystem i Lørenskog som har blitt fragmenter gjennom bakkeplanering og bekkelukking og bekkeutretting.

Verdivurdering: Ravinelokaliteten skårer lavt på forgreiningsgrad, og lavt på lengde og dybde. Når det gjelder inngrepsstatus oppnår lokaliteten middels skår som følge av en del avskårete sideraviner. Lokaliteten er et restparti av et større system uten umiddelbar nærhet til andre ravinelokaliteter, noe som trekker verdien i negativ retning. Samlet sett oppnår ravinelokaliteten lokal verdi (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det beste for de kvartærgeologiske verdiene vi være å unngå alle former for tekniske inngrep som grøfting, planering, kjøring med tunge maskiner, veibygging og lignende.

Beitemarkene som dekker hele ravineavgrensningen er avhengig av skjøtsel for at naturverdiene skal opprettholdes eller forbedres. Arealene som i dag beites av hest bør fortsatt beites. På sikt kan biotopkvalitetene forbedres dersom det ikke brukes kunstgjødsel eller tilleggsfôring med kunstgjødsel i området.

Figur 17. Bildet viser midtre deler av ravinedaler som alle er intensivt beitet av hest.

Ravine nr. 4 Finstadbekken-Vallerud

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Verdi: 🟡 Areal: 43,3 daa

Innledning: Lokalteten ble kartlagt av Biofokus v/ Terje Blindheim den 21. oktober 2024 og sommeren 2025 av både Terje Blindheim og Morgan Amundsen, i forbindelse med ravinekartlegging på oppdrag for Lørenskog kommune. Kartleggingen av landformen ravinedal følger metodikken i DN-håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning, 2007) og oppdaterte faktaark og justeringer i henhold til Erikstad (2014), Jansson (2018) og Jansson et. al (2020). Utvelgelse og verdisetting av ravinelokalitetene følger presiseringer i henhold til Jansson (2018) og Hertzberg (2025). Rødlistekategorier for landformer følger norsk rødliste for naturtyper (Artsdatabanken, 2018). Naturtyper innenfor landformen er kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (Miljødirektoratet, 2024) basert på NiN2 (Halvorsen et al., 2015). Rødlistekategorier følger gjeldende norsk rødliste for arter (Artsdatabanken, 2021). Fremmedartskategorier følger Fremmedartslista 2023 (Artsdatabanken, 2023). Mye av lokaliteten ble også kartlagt som et ledd i kartlegging av nærsoger på kommunal grunn i 2023 (Gammelmo & Blindheim, 2024).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Den avgrensede ravinelokaliteten ligger i randsonen av et jordbrukslandskap mellom Finstadsletta i øst og Vallerud i vest, og sør for Løkenhagen i Lørenskog kommune. Lokaliteten utgjør det øvre partiet av et tidligere komplekst ravinesystem som er gravd ut i tykke marine silt- og leiravsetninger. Lokaliteten grenser til fulldyrka mark i sør og boligområder på øvrige sider.

Naturtyper, utforming og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Landformen leirravine er vurdert som sårbar (VU) på norsk rødliste for naturtyper. Ravinen har en hoveddal som deler seg i to halvvei, med en total lengde på ca. 350 meter, og en kortere sideforgreining langs Finstadbekken på ca. 200 meter. Største målte dybde er cirka 10 meter i vestre og sentrale deler av hoveddalen, og i partier er ravinesidene forholdsvis bratte. Ravinesystemet har tre daler med bekk, i hoveddalen i vest løper to av dem sammen til en bekk før den møter Finstadbekken. Finstadbekken har klart størst nedbørsfelt og kan ha stor vannføring ved høy nedbør og snøsmelting. Det er noe graving i løsmassene langs bekkene, men ellers få synlige aktive geologiske prosesser i ravina. Flere steder har bekkene gravd seg ned til fast fjell (Figur 19). Vegetasjonen domineres av gammel kulturmark i den vestre hoveddalen, men også av noe ospedominert skog i tilknytning til foss helt i vest og langs bekken i østre del. I Øst langs Finstadbekken er det en blanding av flompåvirket skog og lågurtskog med variert treslagsblanding. Langs Finstadbekken finnes typiske høgstaudearter som skogstjerneblom, bekkeblom, springfrø, maigull, strutseving og mjødukt. Det er mye mosekledd berg og stein i elveløpet. Innenfor ravineavgrensningen er det kartlagt én naturtypelokalitet med naturbeitemark (VU-sårbar) (nr. 10), én lokalitet med gammel høgstaudegråorskog (nr. 9) og en lokalitet med gammel lågurt ospeskog (nr. 8). Fullt beskrivelser av naturtypelokalitetene finnes lengre ned i faktaarket.

Artsmangfold: Raviner regnes som hot-spot habitater for en rekke kravfulle insekter som er avhengig av fuktige og dødvedrike miljøer og blomsterrike arealer. Partiene med gråorskog, ospeskog og naturbeitemark kan ha funksjon for slike arter. De samme områdene er også viktige for en rekke fuglearter, og tidligere kartlegginger av fugl og kartleggingene i 2025 viser at området har en viktig funksjon for både insekter og fugler. Ved bedre hevd av de åpne engene kan funksjonen for beitemarksopp bedres.

Bruk, tilstand og påvirkning: Historisk var lokaliteten en del av et komplekst ravinesystem som strakte seg videre østover Finstadsletta og sørover mot Hauger. Lokaliteten har blitt avsnørt noe i nordvest der det i dag kun er en liten smal rest igjen mellom husene. I sør har de korte sideforgreiningene blitt kuttet av ved opparbeiding av dyrkamark. I vest kommer begge bekkene inn i ravinene gjennom rør. I nord og vest er det bygd boliger tett på kanten av ravinene. Vest for møtet mellom bekkene er det laget en fylling som veien frem til jordet går på. Her går bekken fra vest gjennom fyllingen i rør. Det er gravd ned en VA-ledning i den nordvestre dalen og dette går trolig helt ut til Losbyveien. Det er uklart om dette røret tar av for alt vannet som kommer ned den nordvestre ravinearmen. Dalen videre østover er ikke inkludert i ravineavgrensningen da den vurderes som for påvirket.

Frømmede arter: Buskhyll (SE-svært høy risiko), parkslirekne (SE) og kanadagullris (SE) er registrert særlig mot bebyggelsen i vest.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en rest av et større ravinesystem i Lørenskog som har blitt fragmentert gjennom bakkeplanering, nedbygging og bekkelukking.

Verdivurdering: Ravinelokaliteten skårer lavt til middels på forgreiningsgrad, og lavt på lengde og dybde. Når det gjelder inngrepsstatus oppnår lokaliteten lav skår som følge av nedgravde rør, krysningen av vei i midtre deler og bekk i rør, samt avkuttete sideraviner på flere kanter. Lokaliteten er et restparti av et større system kun med en svak forbindelse til ravinen i sør. Rødlistede naturtyper utgjør en forholdsvis lav andel av totalarealet til ravineavgrensningen, men andre viktige naturtyper er også registrert. Samlet sett oppnår ravinelokaliteten lokal verdi (C-verdi) som geotop.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for de kvartærgeologiske verdiene vi være å unngå alle former for tekniske inngrep som grøfting, planering, kjøring med tunge maskiner, veibygging og lignende. Det bør sees på om det er mulig å reversere noen av de tekniske inngrepene slik at bekker kan renne friere. Skogen innenfor ravineavgrensningen er ikke avhengig av skjøtsel for at deres funksjon skal opprettholdes og styrkes, og fri utvikling vil være det beste for naturmangfoldet knyttet til disse skogmiljøene. Kulturmarka og da særlig den avgrensa naturtypelokaliteten er avhengig av slått eller beite for å unngå gjengroing og tap av kvaliteter. Gran som er kommet opp i vestre deler bør fjernes, hevd bør innføres og fremmede arter bør bekjempes.

Figur 18. Bildet viser den nordøstre ravinearmen som delvis inkluderer naturtypelokalitet nr. 10. Det lille brekken i høydeprofilen i bunn av dalen skyldes nedgravd VA-ledning som følger bunn av ravinen, se bilde øverst til høyre hvor kummen er synlig. På tørre ravinerygger i lokalitet 10 er det urterike innslag med bl.a. svever og tiriltunge.

Figur 19. Finstadbekken med kantsoner byr på flommarksmiljøer knyttet til elveløp og kantskog. Det er rik treslagsblanding, gamle trær og død ved.

Registrerte naturtyper (Miljødirektoratets instruks)

Nr: 6 - Områdenavn: Frydenberg 2- **NIN ID:** NINFP2510187359 - **Areal (m²):** 5 053 – **Naturtype:** D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)

Tilstandsvurdering: Moderat - **Tilstandsbeskrivelse:** Deler av lokaliteten er i svakt intensiv bruk da det virker som den beites av hest store deler av sesongen. Dette gir moderat skår på tilstand. Søndre deler er forholdsvis gjengrodd og er muligens ikke i bruk. Dette arealet var gjerdet ute. Det er ikke registrert fremmede arter.

Naturmangfoldvurdering: Lite - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Naturmangfold er vurdert til lite da lokaliteten er liten, under 8 daa. Enkelte habitatspesifikke arter (4 observerte arter) er registrert, hvorav knollerteknapp, beitemarikåpe, blåklokke og prestekrage finnes i mindre partier, ellers forekommer også engarter som legeberonika, aurikkelsveve, firkantperikum m.m. Den har i tillegg forekomst av 1 kartleggingsenhet. Ingen rødlistearter av karplanter, moser, sopp og lav ble registrert i forbindelse med undersøkelsene og ingen rødlistearter av karplanter, moser, sopp og lav er kjent fra før.

Samlet lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510187359>

Nr: 7 - Områdenavn: Frydenberg 1- **NIN ID:** NINFP2510187364 - **Areal (m²):** 1 178 – **Naturtype:** C21 Gammel høgstaudegråorskog (ntyp_C21)

Tilstandsvurdering: God - **Tilstandsbeskrivelse:** Lokaliteten er en eldre gråor-heggeskog og får derfor god skår på tilstand. Det er ikke registrert fremmede arter.

Naturmangfoldvurdering: Moderat - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokalteten får moderat skår på naturmangfold pga. antall læger og store trær. Det er noe stor gadd og læger av gråor. Det er ikke registrert rødlistede arter av moser, lav, karplanter eller sopp. Noe rik sumpskog i veksling med høgstaudekog forekommer.

Samlet lokalitetskvalitet: Høy kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510187364>

Nr: 8 - Områdenavn: Vallerud 2- **NIN ID:** NINFP2510186774 - **Areal (m²):** 5 118 – **Naturtype:** C14 Gammel lågurtospesog (ntyp_C14)

Tilstandsvurdering: God - **Tilstandsbeskrivelse:** Lokalteten skårer god på tilstand. Ospedominert kog som tidligere har vært mer hevdpåvirket. Utgjør øvre del av ravinesystem med ravinebekk som løper i sikksakk gjennom lokaliteten. I øvre del en liten foss. Det er ikke slitasje og kun liten effekt av fremmede arter som finnes i kant av lokalitet.

Naturmangfoldvurdering: Moderat - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokalteten skårer moderat på parameteren naturmangfold der størrelse og mengde store trær er utslagsgivende. Det er lite død ved, men ganske rik vegetasjon. Det er ikke gjort funn av rødlistede arter, men området har trolig en viktig funksjon som vilområde og for insekter knyttet til gammel osp og dødced av osp. Skogen er flersjiktet og ospedominert med innslag av bjørk, gran, selje og gråor m.fl.

Samlet lokalitetskvalitet: Høy kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510186774>

Nr: 9 - Områdenavn: Vallerud-Haugerbekken- **NIN ID:** NINFP2510186761 - **Areal (m²):** 8 598 – **Naturtype:** C21 Gammel høgstaudegråorskog (ntyp_C21)

Tilstandsvurdering: God - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstand vurderes til god. Skogen vurderes som eldre med innslag av mye gadd og læger, til dels grove. Det er innslag av rødhyll, men eller er frmmmede arter ikke registrert. Skogen er flersjiktet med stor treslagsblanding av gråor, hegg, osp, bjørk, gran, vier, selje, lønn og rogn. Det er lite slitasje bortsett fra en jordvei som kysser området der bekken fra Vallerud er lagt i rør.

Naturmangfoldvurdering: Stort - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokalteten skårer stort på parameteren naturmangfold. Høy skår på mengde store trær, moderat skår på liggende død ved og størrelse. Det er ikke registrert rødlistede arter ut over fugl. Del av ravinesystem som her har gravd seg ned til berg mange steder. Stri elv i perioder som gir flompåvirket vegetasjon og mye åpent elveløp med mosegrodd stein og berg.

Samlet lokalitetskvalitet: Svært høy kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510186761>

Nr: 10 - Områdenavn: Vallerud 3- **NIN ID:** NINFP2510187218 - **Areal (m²):** 3 616 – **Naturtype:** D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)

Tilstandsvurdering: Dårlig - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstand vurderes til dårlig da lokaliteten og ravinedalen den ligger i ikke har vært hevdet på over tretti år. Sør- til sørvendt ravineside som ligger mellom jordvei hvor det er gravd ned VA ledning for 40 år siden, og topplatå som har vær intensivt dyrket. Ravinesiden vurderes å være i brakkleggingsfase og er i all hovedsak helt åpen. Det er noen grantrær som har spredt seg inn og området vil gro igjen med kog over tid om ikke hevd gjenopptas. Det ble ikke registrert fremmede arter og området vurderes som svakt utsatt for gjødsling, men det er lenge siden. Den største ravinedalen ser ut til å være lagt i rør.

Naturmangfoldvurdering: Lite - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokalteten skårer lite på parameteren naturmangfold. Lav skår for størrelse og for funn av 6 habitatspesifikke arter. Det er kun én kartleggingsenhet, men typisk for raviner er dalsøkken noe mer næringsrike og fuktige enn ryggene. Ryggene er likevel ikke vurdert som tørreng. Høyvokst gress dominerer de friske delene, mens ryggene har de mest urterike partiene. Det er ikke gjort funn av rødlistede arter, men ravinedalen som helhet har en viktig funksjon for fugl og hjortevilt, og trolig også for insekter.

Samlet lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

Registrert arts mangfold innenfor vurderingsområde 2

Ut over fugl (se generell beskrivelse over) ble det registrert insekter, se eget kapittel under. Av karplanter ble det kun registrert forholdsvis ordinære arter med ravine-engarter i vest og arter typisk knyttet til flomskogsmark og rike løvskoger i den østre delen. Se ellers beskrivelser av arter og vegetasjon under de enkelte beskrivelsene av raviner og naturtyper.

Tabell 9. Arter/Rødlistearter registrert i området.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
Fugler	<i>Vanellus vanellus</i>	Vipe	CR	10.06.2009
	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Hettemåke	CR	10.06.2009
	<i>Larus canus</i>	Fiskemåke	VU	10.06.2009
	<i>Emberiza citrinella</i>	Gulspurv	VU	30.05.2025
	<i>Chloris chloris</i>	Grønnfink	VU	22.05.2025
	<i>Passer domesticus</i>	Gråspurv	NT	30.05.2025
	<i>Apus apus</i>	Tårnseiler	NT	30.05.2025
	<i>Delichon urbicum</i>	Taksvale	NT	10.06.2009
	<i>Astur gentilis</i>	Hønehauk	VU	28.10.2024
	<i>Sturnus vulgaris</i>	Stær	NT	30.05.2025
	<i>Crex crex</i>	Åkerrikse	CR	29.05.2002
	<i>Picoides tridactylus</i>	Tretåspett	NT	28.10.2020
	<i>Circus aeruginosus</i>	Sivhauk	NT	13.06.2022
Pattedyr	<i>Lynx lynx</i>	Gaupe	EN	13.04.2013
Virvelløse dyr	<i>Dasytes fuscus</i>		NT	30.05.2025

Insekter

Insekter ble samlet inn fra Vallerudravina den 30. mai 2025 av Morgan Amundsen. Både engarealene i vest og skogarealet i øst ble besøkt. Totalt ble det registrert 97 insektarter, hvorav en av dem rødlistet, billen *Dasytes fuscus* (NT). Ytterligere elleve arter var kjent fra før, slik at det nå er registrert 108 arter i ravinen.

I engarealene var det mye blomsterbesøkende insekter. Det ble blant annet registrert sju biearter og sju blomstefluearter. To individ av den nær truede børstebillen *Dasytes fuscus* ble registrert. Dette er en art som er avhengig av både blomsterrike arealer og død ved i nærheten av hverandre. De voksne dyrene spiser nektar og pollen fra blomster, mens larvene lever i ved/under barken av furu. I tillegg var det et stort utvalg av plantespisende insekter. Eksempelvis kamsmeller (Figur 20) som lever av røtter som larve og er blomsterbesøkende som voksen.

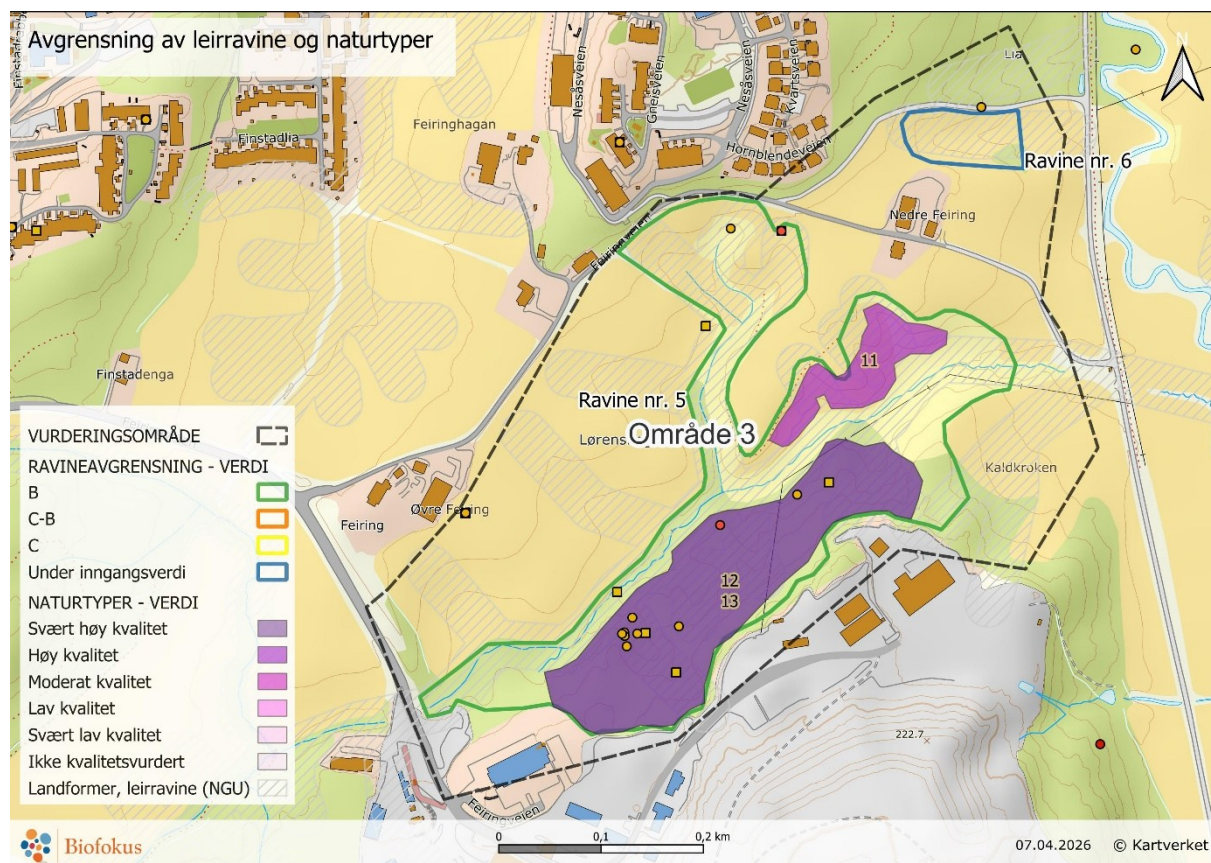
I det fuktige skogsarealet i øst var det i hovedsak tovinger som dominerte. Flere tovingegrupper er typisk i slike fuktige skyggefulle skogsarealer, hvor de kan være svært tallrike. Eksempelvis stankelbein, styltefluer, møkkfluer, gjødselfluer, men også mange flere. Ned mot bekken i overgangen mellom engarealene og skogen ble ett individ av kortvingen *Stenus flavipes* funnet. Ifølge Artskart er dette andre funnet av arten i Norge.

Figur 20. Kamsmeller fra engarealene i Vallerud. Foto: Morgan Amundsen

3.5 Vurderingsområde 3 Feiring nord

Det er avgrenset to ravinelokaliteter (ravine nr. 5 og 6), og 3 (12 og 13 overlapper) naturtypelokaliteter etter Miljødirektoratets instruks (Figur 21). Arealer som ikke er avgrenset som naturtyper består av fulldyrket mark, skogsmark og noe bebygd areal.

Figur 21. Oversikt over vurderingsområde 3 Feiring nord med registrerte ravineavgrensninger (5-6), naturtypelokaliteter (11-13) og grå skravur som viser den historiske utbredelsen av ravedalene. Fargede punkter er rødlistearter fra Artskart.

Ravine nr. 5 Feiring nord

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Verdi: B. Areal: 77 daa

Innledning: Lokalteten ble kartlagt av Biofokus v/Maria Hertzberg og Terje Blindheim den 21. oktober 2024 og 25. mai 2025 i forbindelse med ravinekartlegging på oppdrag for Lørenskog kommune. Kartleggingen av landformen ravinedal følger metodikken i DN-håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning, 2007) og oppdaterte faktaark og justeringer i henhold til Erikstad (2014), Jansson (2018) og Jansson et. al (2020). Utvelgelse og verdisetting av ravinelokalitetene følger presiseringer i henhold til Jansson (2018) og Hertzberg (2025). Rødlistekategorier for landformer følger norsk rødliste for naturtyper (Artsdatabanken, 2018). Naturtyper innenfor landformen er kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (Miljødirektoratet, 2024) basert på NiN2 (Halvorsen et al., 2015). Rødlistekategorier følger gjeldende norsk rødliste for arter (Artsdatabanken, 2021). Fremmedartskategorier følger Fremmedartslista 2023 (Artsdatabanken, 2023). I forbindelse med konsekvensutredninger av økt

masseuttak ved Feiring bruk ble det utarbeidet en konsekvensutredning for naturmiljø i 2020 (Helle, 2020). Denne utredningen inkluderer deler av ravinen Feiring nord.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Den avgrensede ravinelokaliteten ligger i et jordbrukslandskap nord for Feiring bruk og strekker seg fra Feiringveien i vest og nord til Losbylinja i øst. Si sør grenser ravinen til Feiring bruk i hele sin lengde. Lokaliteten utgjør midtre deler av et ravinesystem som løp ned til Losbyelva i øst og videre vestover mot Losbyveien i vest som dannet vannskillet mot Haugerravinen. Ravinen er en del av et tidligere komplekst ravinesystem som er gravd ut i tykke marine silt- og leiravsetninger. Lokaliteten grenser for det meste til fulldyrket mark i nord og skogsmark i sør.

Naturtyper, utforming og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som landformen ravedal i marin leire med gjennomgående bekk. Landformen leirravine er vurdert som sårbar (VU) på norsk rødliste for landformer. Ravinen har en hoveddal på rundt 600 meter og har en markert primær sideforgrening mot nord og noen mindre daler mot sør. Største målte dybde er cirka 20 meter målt fra hovedbekk og opp mot Feiring i sør. Ellers er høydene mellom 5 og 15 meter med både slake ravinesider og ganske bratte sider med markerte rygger. Ravinesystemet har en gjennomgående bekk med forholdsvis lav vannføring og sidedaler med enkelte tydelige kildefremspring, særlig i skogen i sør. Det er lite graving i løsmassene langs bekken da denne har lite fall og breier seg vidt ut i en avflatet dalbunn. Bekken fremstår som en helofyttsump i store deler av ravinen (Figur 23).

Vegetasjonen er tredelt med forholdsvis rik kulturmark på leire i nordre del, noe med semi-naturlige kvaliteter. I midtre deler langs bekken er det intermediær rik helofyttsump og høgstaudekog med gråor. Sør for bekken er det lågurtskog med gran og smale striper med høgstaudegranskog i nedre del av de små sideravinene. Innenfor ravineavgrensningen er det kartlagt én lokalitet med naturbeitemark (VU-sårbar) og to helt overlappende lokaliteter med gammel granskog med liggende død ved og gammel lågurtgranskog. Fulle beskrivelser av naturtypelokalitetene finnes lengre ned i faktaarket.

Artsmangfold: Raviner regnes som hot-spot habitater for en rekke kravfulle insekter som er avhengig av fuktige og dødvedrike miljøer og blomsterrike kulturmarkslokaliteter. Partiene med gråorkog, granskog, helofyttsump og naturbeitemark kan danne grunnlaget for forekomster av slike arter. De samme områdene er også viktige for en rekke fuglearter og området kan ha en funksjon for den direkte truede storspova. Ravinegranskogen har vist seg å ha svært høy funksjon for en rekke rødlistede, truede, vedboende sopp (Figur 26). Det ble også gjort funn av flere arter av beitemarksopp i den avgrensede naturbeitemarkslokaliteten, bl.a. den nær truede arten rødskivevokssopp (Figur 28). Kombinasjonen av gammel dødvedrik skog og åpne enger med blomster er svært viktig for mange truede insekter som har ulike krav til levested i sine ulike livsfaser som larve, puppe og voksent individ. Slike mosaikk-landskap på svært produktiv mark som en ravine representerer er derfor svært viktige for biologisk mangfold.

Bruk, tilstand og påvirkning: Historisk var lokaliteten en del av et komplekst ravinesystem som strakte seg videre vestover og østover mot Losbyelva. Den avgrensede ravinelokaliteten er en forholdsvis stor restlokalitet etter at det opprinnelige systemet har blitt påvirket av moderne landbruk, veier og annet. Ravinegranskogen i sør fanger opp store mengder steinstøv som blåser inn fra Feiring bruk når det blåser sønnvind. Støvet ligger som et grått teppe i skogen, men skylles ned i vegetasjonen ved regnvær. Skogen har trolig en svært viktig funksjon for å beskytte de tettbygde områdene i nord fra dette steinstøvet. I forbindelse med at en liten strømlinje ble tatt ned i 2024 ble det laget en jordvei langs linja fra øst og opp i granskogen. Veien har senere blitt planert ut så sporene vil trolig bli borte på sikt. I hvertfall en av sideravinene som vender mot syd så ligger det dreneringsrør fra ovenforliggende fylldyrka

mark. Vannet fra ett av disse kom opp i nedre del av ravinedalen og rant ut over beitemarka og ned i hovedbekken. Det er en del intensiv tråkkslitasje fra beitedyr, særlig i de fuktigste delene av ravinen.

Fremmede arter: Buskhyll (SE) er registrert innenfor granskogen i sør, men med få forekomster.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en rest av et større ravinesystem som har blitt avsnørt fra andre ravinelokaliteter gjennom bakkeplanering og annen fragmentering.

Verdivurdering: Ravinelokaliteten scorer middels på lengde og forgreiningsgrad og høyt på dybde. Når det gjelder inngrepsstatus så oppnår lokaliteten middels score da ravinesystemet er ganske intakt uten tverrgående hindringer som veier og fyllinger. Det er imidlertid mange sidearmer som er kuttet av mot Feiring bruk og mot bakkeplanert kulturmark i nord. Bekken renner fritt gjennom hele lokaliteten og det er intakte kildefremspring. Lokaliteten er et restparti av et større system som ligger relativt isolert til uten umiddelbar nærhet til andre ravinelokaliteter, noe som trekker verdien i negativ retning. Rødlistede naturtyper (naturbeitemarka) utgjør en forholdsvis lav andel av totalarealet til ravineavgrensningen. Samlet sett oppnår ravinelokaliteten verdi som regionalt viktig B-verdi.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for de kvartærgeologiske verdiene vil være å unngå alle former for tekniske inngrep som grøfting, planering, kjøring med tunge maskiner, veibygging og lignende. De kartlagte skoglokalitetene er ikke avhengig av skjøtsel for å opprettholdes og videreutvikles. Funksjonen skogen allerede har for vedboende arter tilsier videre forvaltning som urørt. Naturbeitemarka innenfor ravineavgrensningen er avhengig av skjøtsel for at naturverdiene skal opprettholdes eller forbedres. Fortsatt beite uten tilleggsforing, gjødsling og utsåing av gras anbefales. Det er en del tråkkslitasje i partier lettere dyr, eller mindre beite ved svært våte forhold bør vurderes. Det er positivt at helofyttvegetasjonen ikke gror igjen med trær og beite også her bør vurderes, men med hensyn til eventuelle hekkende fugl i denne vegetasjonen.

Figur 22. Naturtype som består av gammel granskog med liggende dødved ved Feiring bruk. Bilde 27.10.2025, Siri Khalsa.

Figur 23. Bildet viser østre del av ravinen mot sørvest. Beitede ravinesider og daler i nord og sør, men det er en flatbunnet del som består av intermedieært rik og noe flompåvirket helofyttsump hvor det bl.a. vokser mye bredt dunkjevle.

Figur 24. Bekken ved Feiring. Bilde: 27.10.2025, Siri Khalsa.

Ravine nr. 6 Nedre Feiring

Liten ravinerest som tidligere har drenert ut i Losbyelva og har vært en del av flere mindre små sideraviner i området. Kun én dal med sidekanter. Gjødset hestebeite med lite engflora. Ravinen er for liten og påvirket til å få naturtypeverdi og kategoriseres som under typen «under inngangsverdi».

Figur 25. Bildet viser den lille ravineresten som er påvirket av turveier og oppdyrka arealer på alle kanter.

Registrerte naturtyper (Miljødirektoratets instruks)

Nr: 11 - Områdenavn: Feiring nord 1- **NIN ID:** NINFP2510186796 - **Areal (m²):** 5 835 – **Naturtype:** D2.2
Naturbeitemark (ntyp_D02_02)

Tilstandsvurdering: God - **Tilstandsbeskrivelse:** Lokaliteten skårer god på parameteren tilstand. Beitemarka er i aktiv bruk som beite for hester. Den er noe gjødslet, med mindre gjødselpreg på ravineryggene og mer i dalene og mot fulldyrka mark. Det er også en del tråkkskader fra dyra i partier. Det ble ikke registrert fremmede arter. Den ene ravedalen har et nedgravd rør som trolig drenerer fulldyrka mark i overkant.

Naturmangfoldvurdering: Moderat - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokaliteten skårer lite på parameteren naturmangfold. Den skårer lavt på størrelse og funn av habitatspesifikke arter (7 arter) som er utslagsgivende variabler. Typisk ravineeng med størst semi-naturlig preg på ryggene, men det er lite urterikt i søkkene. Arealene med mest avrenning fra jordene er ikke inkludert i avgrensningen. På ryggene er det innslag av blåklokke og stedvis mye prestekrage blant annet. Den rødlistede (NT) beitemarksoppen rødskivevokssopp ble registrert rikelig på en av ryggene. Engas funksjon for biomangfold styrkes ved at den ligger i tilknytning til våtmark og dødvedrik skog.

Samlet lokalitetskvalitet: Høy kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510186796>

Nr: 12 - Områdenavn: Feiring nord 2- **NIN ID:** NINFP2510187219 - **Areal (m²):** 27 694 – **Naturtype:** C10
Gammel lågurtgranskog (ntyp_C10)

Tilstandsvurdering: God - **Tilstandsbeskrivelse:** Lokaliteten skårer god på parameteren tilstand. Skogen er trolig naturlig forynget og det er kun en svak effekt av fremmede arter i form av noe rødhyll. Det har gått en høyspentlinje gjennom området i østre del, men denne ser ut til å være fjernet. Det er noe påvirkning på vegetasjonen i forbindelse med fjerning av kabelen. Når det er sønnavind blåser det store mengder steinstøv inn i skogen fra steinbruddet og vegetasjonen er da grå av støv. Dette ser ikke ut til å skade planter og mosedekke som ser intakt ut. Skogen er trolig en svært viktig buffer mot steinstøv videre nordover for natur og bebyggelse. Skogen er nesten helt grandominert.

Naturmangfoldvurdering: Stort - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokaliteten skårer stort på parameteren naturmangfold. Funn av den sterkt truede prikkporekjuken, tre sårbare arter og to nær truede arter, alle artene knyttet til død ved av gran, gir høyeste skår. Lokaliteten vurderes å ha svært viktig funksjon for vedboende arter. Moderat skår for størrelse og for døved mengde og dødvedkvalitet. Det er ikke gjort funn av habitatspesifikke arter, men skogen kan også ha en viktig funksjon for jordboende sopp. Områdets beliggenhet inntil våtmark og blomstereng i nord er svært gunstig for et mangfold av insekter som er knyttet både til skog og urterike miljøer.

Samlet lokalitetskvalitet: Svært høy kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510187219>

Nr: 13 - Områdenavn: Feiring nord 3- **NIN ID:** NINFP2510187220 - **Areal (m²):** 27 694 – **Naturtype:** C12.3
Gammel granskog med liggende død ved (ntyp_C12_03)

Tilstandsvurdering: God - **Tilstandsbeskrivelse:** Lokaliteten skårer god på parameteren tilstand. Skogen er trolig naturlig forynget og det er kun en svak effekt av fremmede arter i form av noe rødhyll. Det har gått en høyspentlinje gjennom området i østre del, men denne ser ut til å være fjernet. Det er noe påvirkning på vegetasjonen i forbindelse med fjerning av kabelen. Når det er sønnavind blåser det store mengder steinstøv inn i skogen fra steinbruddet og vegetasjonen er da grå av støv. Dette ser ikke ut til å skade planter og mosedekke som ser intakt ut. Skogen er trolig en svært viktig buffer mot steinstøv videre nordover for natur og bebyggelse. Skogen er nesten helt grandominert.

Naturmangfoldvurdering: Stort - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokaliteten skårer stort på parameteren naturmangfold. Funn av den sterkt truede prikkporekjuken, tre sårbare arter og to nær truede arter, alle artene knyttet til død ved av gran, gir høyeste skår. Lokaliteten vurderes å ha svært viktig funksjon for vedboende arter. Moderat skår for størrelse og for døved mengde og dødvedkvalitet. Det er ikke gjort funn av habitatspesifikke arter, men skogen kan også ha en viktig funksjon for jordboende sopp. Områdets beliggenhet inntil våtmark og blomstereng i nord er svært gunstig for et mangfold av insekter som er knyttet både til skog og urterike miljøer.

Samlet lokalitetskvalitet: Svært høy kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510187220>

Registrert arts mangfold innenfor vurderingsområde 3

Det er i første rekke kartlagt sopp innenfor dette vurderingsområdet. Vedboende sopper i granskogen der det er mye død ved og beitemarksopp på den semi-naturlige beitenga. Det er også en viss variasjon av karplanter med skogsarter i granskogen og den flompåvirkede bekkeskogen, helofyttsumpvegetasjon i den flate ravedalbunnen og typiske ravineeng arter i beitemarka. Det ble imidlertid ikke registrert noen rødlistede arter av karplanter. I den tidligere naturtyperegistreringen av den gamle og rike granskogen (<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2010001981>) ble det antatt at det trolig var lite potensial for sopp grunnet alt steinstøvet i skogen. Dette har vist seg og ikke ha noen betydning ser det ut til, og lokaliteten er trolig den mest artsrike ravinegranskogen i kommunen når det kommer til vedboende sopp.

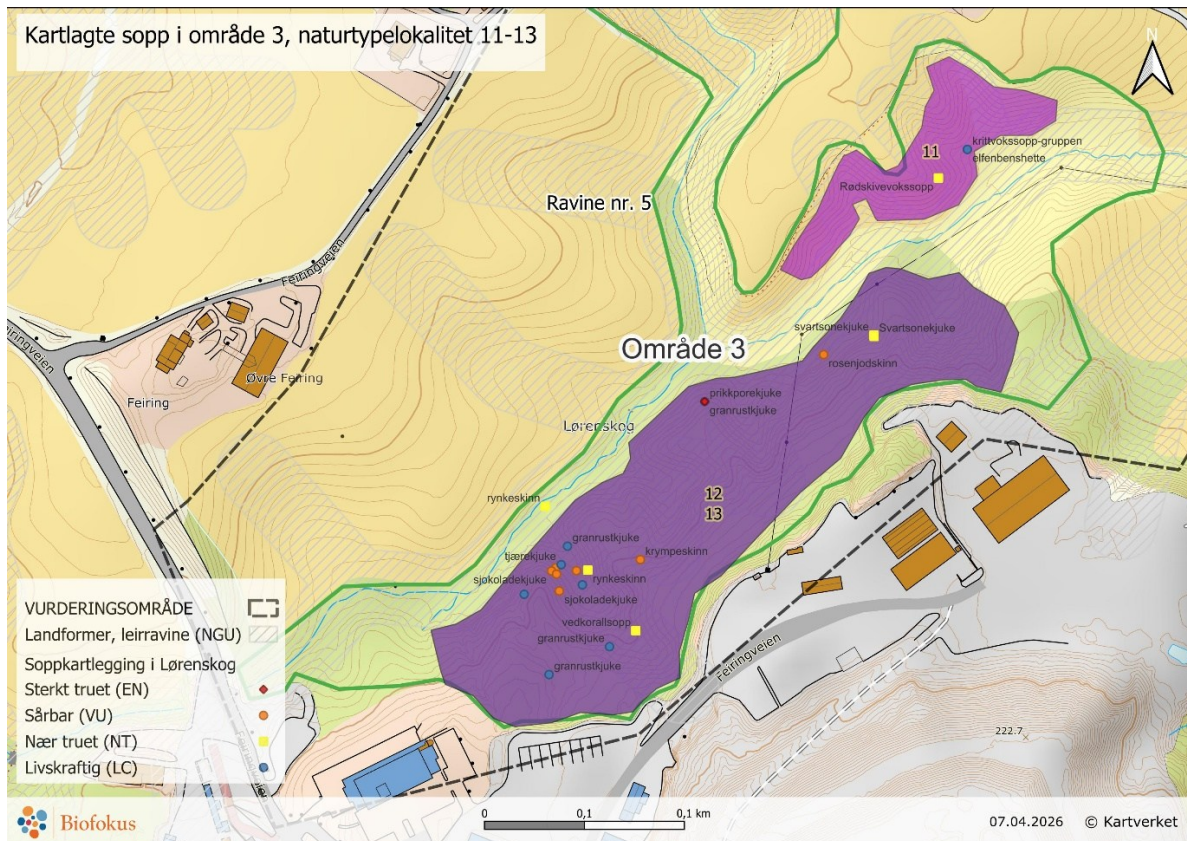
Tabell 10. Arter/Rødlistearter registrert i området.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
Fugler	<i>Alauda arvensis</i>	sanglerke	NT	05.06.2019
	<i>Passer domesticus</i>	gråspurv	NT	07.01.2024
	<i>Chloris chloris</i>	grønnfink	VU	28.01.2020
	<i>Emberiza citrinella</i>	gulspurv	VU	07.01.2024
	<i>Astur gentilis</i>	hønehawk	VU	28.01.2024
	<i>Numenius arquata</i>	storspove	EN	13.04.2025
Sopp	<i>Lentaria byssiseda</i>	vedkorallsopp	NT	24.10.2025
	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	svartsonekjuke	NT	24.10.2025
	<i>Phlebia centrifuga</i>	rynkeskinn	NT	24.10.2025
	<i>Amylocorticium subincarnatum</i>	rosenjodskinn	VU	24.10.2025
	<i>Gloiothele lactescens</i>	krympeskinn	VU	24.10.2025
	<i>Steccherinum collabens</i>	sjokoladekjuke	VU	15.10.2025
	<i>Skeletocutis jelicii</i>	prikkporekjuke	EN	24.10.2025
	<i>Hygrocybe quieta</i>	Rødskivevokssopp	NT	05.10.2025

Sopp

Den eldre granskogen ved Feiring bruk er undersøkt for vedboende sopp av Terje Blindheim 24.10.2024, Siri Khalsa 27.10.2025 og Maria Hertzberg 15.10.2025. Beitemarken ved Feiring ble undersøkt for beitemarksopp av Terje Blindheim 05.10.2025. Den gamle granskogen ved Feiring har spredt med dødved av gran (og enkelte andre treslag) i større dimensjoner og sene nedbrytningsstadier som gir gode forhold for vedboende sopp. Her ble det funnet tolv forekomster av syv ulike rødlistearter

knyttet til dødved. På eldre granlæger ble det funnet prikkporekjuke EN, sjokoladekjuke VU, rosenjodskinn VU, svartsonekjuke NT, hvit vedkorallsopp NT og rynkeskinn NT. På løvvved ble det funnet krympeskinn VU, se Figur 26 og Figur 27. Det er gjort noen funn av beitemarksopp innenfor naturtypelokalitet nr. 11. Blant annet den den nær truede arten rødskivevokssopp (Figur 28) som ble funnet flere steder på særlig to av ryggene. Det ble også gjort funn av flere forholdsvis vanlige arter i denne typen miljøer som papegøyevokssopp, mønjevokssopp og kjeglevokssopp.

Figur 26. Sjeldne og rødlista vedboende sopp registrert i Feiring. Gul= nær truet (NT). Oransje= sårbar (VU). Rød= sterk truet (EN).

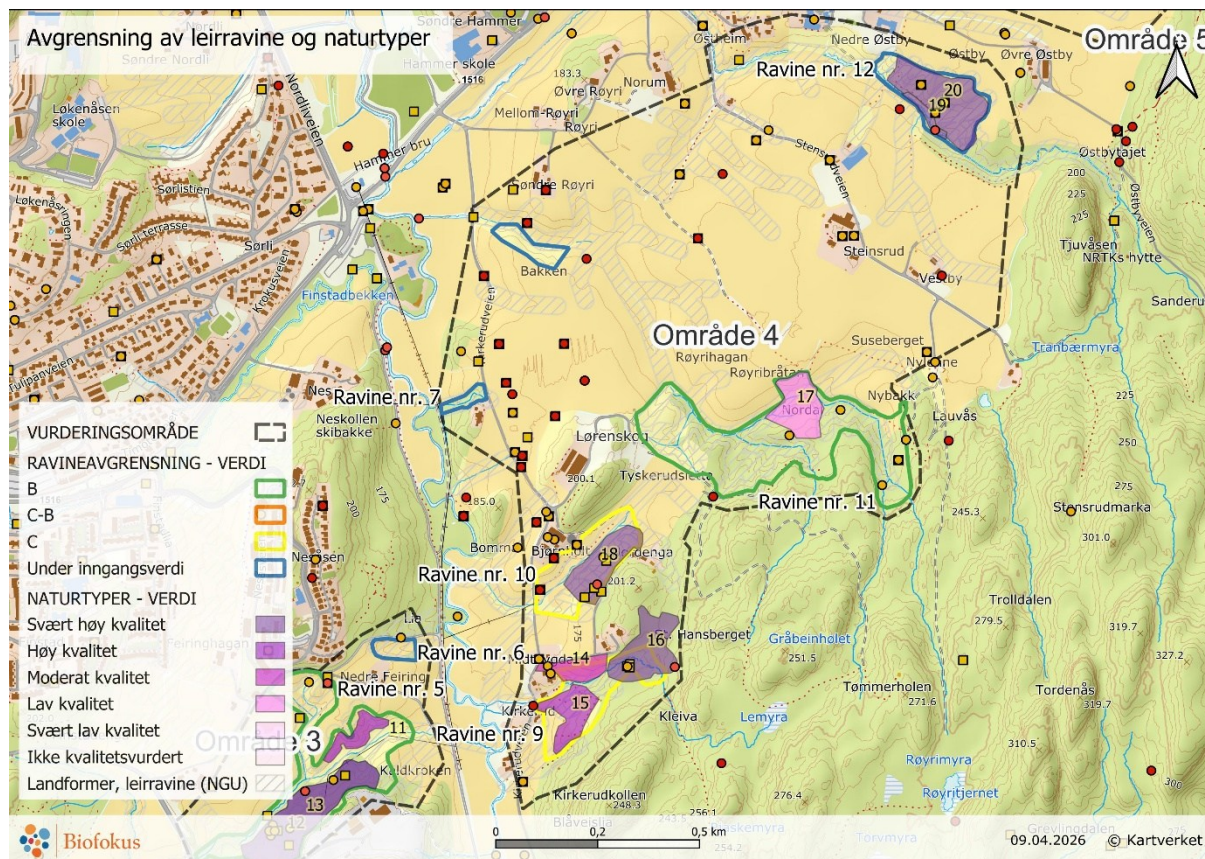
Figur 27. Naturtype med gammel granskog med liggende dødved ved Feiring. Her ser vi en middels nedbrutt granlåg med sjokoladekjuke som er sårbar (VU) på rødlista. Bilde: 27.10.2025, Siri Khalsa.

Figur 28. Floraen av beitemarksopp innenfor naturtypelokalitet 11 var ikke veldig rik, men den nær truede arten rødskivevokssopp (tv) og papegøyevokssopp (th) ble funne til dels rikelig, først og fremst på de minst gjødselpåvirkede ryggene.

3.6 Vurderingsområde 4 Bjørnholt-Stensrud

Det er avgrenset seks ravinelokaliteter (7-12) og syv naturtypelokaliteter (14-20) etter Miljødirektoratets instruks (Figur 29). Arealer som ikke er avgrenset som naturtyper består av fulldyrket mark, skogsmark og litt bebygd areal. Det er i all hovedsak de avgrensede ravinelokaliteten som er nærmere undersøkt.

Figur 29. Oversikt over vurderingsområde 4 Bjørnholt-Stensrud med registrerte ravineavgrensninger (7-12), naturtypelokaliteter (14-20) og grå skravur som viser den historiske utbredelsen av ravedalene. Fargede punkter er rødlistearter fra Artskart. Ravine med verdi «under inngangsverdi» nord for Bakken er ravine nr. 8.

Ravine nr. 7

Ravine nr. 7 utgjør en liten svakt forsenket ravedal med opp til 5 meter høye sider og en lengde på 100 meter. Ravinen ligger mellom Kirkerudveien i øst og Losbyelva i vest. Ravina har stort sett vært skogdekt med både løvtrær og bartrær de siste 80 årene. Ravinen har vegetasjon i partier som har tydelig engpreg, mens det er partier som er mer grunnlendte med vegetasjon typisk for barskog. Ravinen er vurdert som for kort og grunn til å få verdi som ravinebiotop, men har noen ravineegenskaper intakt. Ravinen ligger isolert fra andre ravedaler.

Figur 30. liten svakt forsenket ravinedal nord for Kirkerudveien 31. Foto: Helene L. Jensen, høst 2024.

Ravine nr. 8

Ravine nr. 8 utgjør en gjenværende beitet ravinedalside som ligger omkranset av fulldyrka og bakkeplanert mark på alle kanter (Figur 31). Ravinen var tidligere del av et større sammenhengende ravinedal-system som strakk seg opp til og inkluderte ravinelokalitet nr. 11 lenger sør. Ravinesiden er opp til 14 meter høy og 200 meter lang, lokaliteten inkluderer bekken som hvertfall delvis ser ut til å være intakt. Det ser ut til at ravinen i dag beites i varierende grad og den er ikke vurdert som semi-naturlig da den virker for gjødslet. Ravinesiden har fortsatt gjenværende ravineegenskaper med typiske rygger og forsenkninger. Fortsatt beite med dyr tilpasset markas tåleevne vil trolig være gunstig for biologisk mangfold, særlig om videre gjødsling kan unngås, både i form av tilleggsform og avrenning fra ovenforliggende jorde.

Figur 31. Rastravinedal ved Bakken med Østmarka i bakgrunnen. Foto: Helene L. Jensen, høst 2024.

Ravine nr. 9 Kirkerud

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Verdi: C Areal: 31,7 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Biofokus v/Helene Lind Jensen 23. mai 2025 i forbindelse med ravinekartlegging på oppdrag for Lørenskog kommune, samt kartlagt for sopp i deler av området høsten 2025. Kartleggingen av landformen ravinedal følger metodikken i DN-håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning, 2007) og oppdaterte faktaark og justeringer i henhold til Erikstad (2014), Jansson (2018) og Jansson et. al (2020). Utvelgelse og verdisetting av ravinelokalitetene følger presiseringer i henhold til Jansson (2018) og Hertzberg (2025). Rødlistekategorier for landformer følger norsk rødliste for naturtyper (Artsdatabanken, 2018). Naturtyper innenfor landformen er kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (Miljødirektoratet, 2024) basert på NiN2 (Halvorsen et al., 2015). Rødlistekategorier følger gjeldende norsk rødliste for arter (Artsdatabanken, 2021). Fremmedartskategorier følger Fremmedartslista 2023 (Artsdatabanken, 2023). Søndre del er kartlagt som naturbeitemark i tidligere DN13 kartlegging.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Den avgrensede ravinelokaliteten ligger i et jordbrukslandskap ved Kirkerud i Lørenskog kommune. Lokaliteten utgjør en del av et tidligere komplekst ravinesystem som er gravd ut i tykke, finkornete marine leiravsetninger. Lokaliteten grenser til fulldyrket mark, bebygde områder og skogsmark. Ravinen domineres av en hoveddal med forholdsvis små sidedaler og innbuktninger.

Naturtyper, utforming og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som landformen ravedal i marin leire med gjennomgående bekk. Landformen leirravine er vurdert som sårbar (VU) på norsk rødliste for landformer. Ravinen har en hoveddal på rundt 350 meter. Største målte dybde er cirka 12-15 meter på de nordvestvendte sidene og ravine har både bratte og ganske slake og stedvis avfattede lisider. Ravinesystemet har en gjennomgående bekk med forholdsvis lav vannføring. Mye av ravineprosessen er stoppet opp på grunn av inngrep i kantene og lite vanntilførsel gjennom hoveddalen. Det er noe graving i løsmassene langs bekken, men ellers få synlige aktive geologiske prosesser i ravina. Det ble ikke observert områder med utrasinger av leire i lokaliteten, men naken leire finnes i partier der bekken graver seg nedover. Avgrensningen domineres av kulturmark i svak gjengroing og skogsmark. I de mest intakte områdene med naturbeitemark finnes typiske arter som prestekrage, knollerteknapp, tiriltunge, enghumleblom, gulaks og engsoleie. Skogen er eldre, grandominert med mye liggende død ved. Innenfor ravineavgrensningen er det kartlagt to lokaliteter med naturbeitemark (VU-sårbar) og én med gammel granskog med liggende død ved. Lokaliteten ble første gang kartlagt av Biofokus v/ Terje Blindheim. Fulle beskrivelser av naturtypelokalitetene finnes lengre ned i faktaarket.

Artsmangfold: Raviner regnes som hot-spot habitater for en rekke kravfulle insekter som er avhengig av fuktige og dødvedrike miljøer og blomsterrike kulturmarkslokaliteter. Partiene med gammel granskog og naturbeitemark kan danne grunnlaget for forekomster av slike arter. De samme områdene er også viktige for en rekke fuglearter. Knyttet til den rike granskogslokaliteten (nr. 16) er det registrert en rekke rødlistede vedboende sopparter som prikkporekjuke, sølvklengekjuke, gul snyltekjuke og rynkeskinn. På de to naturbeitemarkslokalitetene ble det gjort få funn av beitemarksopp. Kombinasjonen av gammel dødvedrik skog og åpne enger med blomster er svært viktig for mange truede insekter som har ulike krav til levested i sine ulike livsfaser som larve, puppe og voksent individ. Slike mosaikk landskap på svært produktiv mark som en ravine representerer er derfor svært viktige for biologisk mangfold.

Bruk, tilstand og påvirkning: Historisk var lokaliteten en del av et komplekst ravinesystem. Den avgrensede ravelokaliteten er en restlokalitet etter at det opprinnelige systemet har blitt sterkt påvirket og fragmentert grunnet bakkeplanering. Den opprinnelige ravineutformingen kan ha blitt noe avflatet grunnet historisk pløying/oppdyrking og langvarig beiting med tunge husdyr.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter er registrert innenfor ravineavgrensningen

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en rest av et større ravinesystem som har blitt avsnørt fra andre ravelokaliteter gjennom bakkeplanering og annen fragmentering.

Verdivurdering: Ravelokaliteten scorer lavt på lengde og forgreiningsgrad og middels på dybde. Når det gjelder inngrepsstatus så oppnår lokaliteten lav til middels skår med større påvirkning i vest og nordvest og lite i den barskogsdominerte delen i øst. Lokaliteten er et restparti av et større system som tidligere gikk helt ned til Losbyelva. Lokaliteten grenser ikke direkte til andre ravinerester i området. Rødlistede naturtyper utgjør en forholdsvis høy andel av totalarealet til ravineavgrensningen. Samlet sett oppnår ravelokaliteten en C-verdi.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for de kvartærgeologiske verdiene vi være å unngå alle former for tekniske inngrep som grøfting, planering, kjøring med tunge maskiner, veibygging og lignende. Den kartlagte skoglokaliteten er ikke avhengig av skjøtsel for å opprettholdes og videreutvikles. Kulturmarkslokalitetene innenfor ravineavgrensningen er avhengig av skjøtsel for at naturverdiene skal opprettholdes eller forbedres. Dette krever videre aktiv hevd med beitedyr. Det bør ikke gjødsles med kunstgjødsel, enten direkte eller ved tilleggsforing. Ravinene er sårbare for trakk fra for tunge dyr.

Figur 32. Øverste bilde viser søndre del av ravinelokalitet 9 og naturtypelokalitet 15. Losbyelva og ravinelokalitet Feiring nord i bakgrunnen. Nedre bilder viser den artsrike granskogen i naturtypelokalitet 16.

Ravine nr. 10 Bjørnholt

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Verdi: C Areal: 31 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Biofokus v/Helene Lind Jensen 23. mai 2025 i forbindelse med ravinekartlegging på oppdrag for Lørenskog kommune, samt kartlagt for sopp i deler av området høsten 2025 av Siri Khalsa. Kartleggingen av landformen ravinedal følger metodikken i DN-håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning, 2007) og oppdaterte faktaark og justeringer i henhold til Erikstad (2014), Jansson (2018) og Jansson et. al (2020). Utvelgelse og verdisetting av ravinelokalitetene følger presiseringer i henhold til Jansson (2018) og Hertzberg (2025). Rødlistekategorier for landformer følger norsk rødliste for naturtyper (Artsdatabanken, 2018). Naturtyper innenfor landformen er kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (Miljødirektoratet, 2024) basert på NiN2 (Halvorsen et al., 2015). Rødlistekategorier følger gjeldende norsk rødliste for arter (Artsdatabanken, 2021). Fremmedartskategorier følger Fremmedartslista 2023 (Artsdatabanken, 2023). Lokaliteten er ikke kartlagt i tidligere naturtypekartlegging.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Den avgrensede ravinelokaliteten ligger i et jordbrukslandskap mellom Bjørnholt i vest og Nordenga i øst i Lørenskog kommune. Lokaliteten utgjør en del av et tidligere komplekst ravinesystem som er gravd ut i tykke, finkornete marine leiravsetninger. Lokaliteten grenser til fulldyrket mark, bebygde områder, skogsmark og veier. Ravinen består av en hoveddal med små innbuktninger i den nordvendte ravinesiden (Figur 33). Ravinen som er avgrenset har ikke forgreininger.

Naturtyper, utforming og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som landformen ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Landformen leirravine er vurdert som sårbar (VU) på norsk rødliste for landformer. Ravinen har en hoveddal på rundt 320 meter. Største målte høyde på de nordvendte ravinesidene er 13-15 meter og sidene er ganske bratte med til dels avrundete og flate rygger. Ravinesystemet har en gjennomgående bekk eller fuktdrag med lav vannføring. Mye av ravineprosessen er stoppet opp på grunn av inngrep i kantene og lite vanntilførsel gjennom hoveddalen. Det er mulig at opprinnelig bekk er lagt i rør. Avgrensningen domineres av kulturmark med ulik grad av gjødslingseffekt. Den nordvendte lia er mindre gjødselpåvirket og derfor avgrenset som naturtypelokalitet, naturbeitemark. Øvrige arealer er vurdert som for gjødslet og er kanskje også markbearbeidet og utflatet.

Artsmangfold: Knyttet til den avgrensede naturbeitemarka (nr. 18) er det registrert en rekke rødlistede arter av beitemarksopp. Grønngul vokssopp (EN) er ikke tidligere registrert i Lørenskog og er en beitemarksopp som har sitt hovedtyngdepunkt i ravinene i Sør-Øst-Norge. Det ble også registrert rødlistearter som gulbrun narrevokssopp, rødskivevokssopp og gulfot vokssopp, samt en rekke andre mer utbredte beitemarksopper. Det var særlig på de minst gjødselpåvirkede ryggene beitemarksopper ble funnet.

Bruk, tilstand og påvirkning: Historisk var lokaliteten en del av et komplekst ravinesystem. Den avgrensede ravinelokaliteten er en restlokalitet etter at det opprinnelige systemet har blitt påvirket og fragmentert grunnet bl.a. bakkeplanering. Den opprinnelige ravineutformingen i nord kan ha blitt noe avflatet grunnet historisk pløying/oppdyrking og langvarig beiting med tunge husdyr. Det er også mulig at bekk er lagt i rør i bunn av hoveddalen, alternativt er det en bekk med veldig lite vann og begrenset nedbørsfelt.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter er registrert innenfor ravineavgrensningen

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en rest av et større ravinesystem som har blitt avsnørt fra andre ravinelokaliteter gjennom bakkeplanering og annen fragmentering.

Verdivurdering: Ravinelokaliteten scorer lavt på lengde og forgreiningsgrad og middels på dybde. Når det gjelder inngrepsstatus så oppnår lokaliteten lav til middels skår, men med noe usikkerhet knyttet til bekk og nordlig del. Lokaliteten er et restparti av et større system som tidligere gikk helt ned til Losbyelva. Lokaliteten grenser ikke direkte til andre ravinerester i området. Rødlistet naturtype (beitemarksopp-VU) utgjør en forholdsvis høy andel av totalarealet til ravineavgrensningen. Samlet sett oppnår ravinelokaliteten en C-verdi.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for de kvartærgeologiske verdiene vil være å unngå alle former for tekniske inngrep som grøfting, planering, kjøring med tunge maskiner, veibygging og lignende. Kulturmarka innenfor ravineavgrensningen er avhengig av skjøtsel for at naturverdiene skal opprettholdes eller forbedres. Dette krever videre aktiv hevd med beitedyr. Det bør ikke gjødsles med kunstgjødsel, enten direkte eller ved tilleggsforing innenfor naturtypelokaliteten. Ravinene er sårbare for tråkk fra for tunge dyr.

Figur 33. Bildet viser de markerte ravineryggene sør for dalbunnen som hadde flere forekomster av rødlistet beitemarksopp. Det er noe uklart om det er gjort inngrep i bekk og ravinelandskap i de nordre delene.

Ravine nr. 11 Tyskerudsletta – Nybakk

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Verdi: B Areal: 99 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Biofokus v/Helene Lind Jensen 23. mai 2025 i forbindelse med ravinekartlegging på oppdrag for Lørenskog kommune. Kartleggingen av landformen ravinedal følger metodikken i DN-håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning, 2007) og oppdaterte faktaark og justeringer i henhold til Erikstad (2014), Jansson (2018) og Jansson et. al (2020). Utvelgelse og verdisetting av ravinelokalitetene følger presiseringer i henhold til Jansson (2018) og Hertzberg (2025). Rødlistekategorier for landformer følger norsk rødliste for naturtyper (Artsdatabanken, 2018). Naturtyper innenfor landformen er kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (Miljødirektoratet, 2024) basert på NiN2 (Halvorsen et al., 2015). Rødlistekategorier følger gjeldende norsk rødliste for arter (Artsdatabanken, 2021). Fremmedartskategorier følger Fremmedartslista 2023 (Artsdatabanken, 2023). Ravinen er kartlagt første gang i 2009 i forbindelse med en konsekvensutredning (Blindheim & Laugsand, 2009).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Den avgrensede ravinelokaliteten ligger i et jordbrukslandskap mellom Bjørnholt og Stensrud i Lørenskog kommune. Lokaliteten utgjør en del av et tidligere komplekst ravinesystem som er gravd ut i tykke, finkornete marine leiravsetninger. Lokaliteten grenser til fulldyrket mark i nord og skogsmark i sør. Erosjonsbasis går inn i et jorde. Ravinen domineres av en hoveddal med flere litt lengre sidedaler som også har sekundær forgrening. Hoveddalens nordside er i liten grad inkludert i avgrensningen da denne i stor grad består av bakkeplanert fulldyrka mark.

Naturtyper, utforming og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som landformen ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Landformen leirravine er vurdert som sårbar (VU) på norsk rødliste for landformer. Ravinen har en hoveddal på drøyt 800 meter og har flere primære sideforgreninger som igjen forgrenes sekundært med små armer. Ravinen har de mest markerte og bratte sidene i kommunen med opptil 20 meters høyde. Ravinen har både skarpt avsatte rygger og flate og avrunde rygger. Ravinesystemet har en gjennomgående bekk med forholdsvis lav vannføring. Mye av ravineprosessen er stoppet opp på grunn av inngrep i kantene og lite vanntilførsel gjennom hoveddalen. Det er noe graving i løsmassene langs bekkene og i partier er det tydelig kildefremspring som gir opphav til små kildebekker. Ellers er det få synlige aktive geologiske prosesser i ravina. Det ble ikke observert områder med utrasinger av leire i lokaliteten, men naken leire finnes i partier der bekken graver seg nedover. Avgrensningen domineres av kulturmark i gjengroing, skogsmark og stedvis noe fulldyrket mark. I de mest intakte områdene med naturbeitemark finnes typiske arter som prestekrage, knollerteknapp, tiriltunge, enghumbleblom, gulaks og engsoleie. Det inngår noe ung gråorskog med arter som springfrø, maigull, skogburkne, bekkekarse, enghumbleblom, bekkeblom og strutseving. Innenfor ravineavgrensningen er det kartlagt én lokalitet med naturbeitemark (VU-sårbar). Det finnes også en grunn beitedam i den kartlagte naturbeitemarka som bl.a. inneholder liten salamander. Naturtypelokaliteten ble første gang kartlagt av Biofokus v/ Terje Blindheim og Arne Laugsand i 2009 i forbindelse med en konsekvensvurdering (Blindheim & Laugsand, 2009). Full beskrivelse av naturtypelokaliteten finnes lengre ned i faktaarket.

Artsmangfold: Raviner regnes som hot-spot habitater for en rekke kravfulle insekter som er avhengig av fuktige og dødvedrike miljøer og blomsterrike kulturmarkslokaliteter. Partiene med gråorskog og naturbeitemark kan danne grunnlaget for forekomster av slike arter. De samme områdene er også viktige for en rekke fuglearter. De blomsterrike engene er viktige for insekter og beitemarksopp bl.a. Kombinasjonen av gammel dødvedrik skog og åpne enger med blomster er svært viktig for mange truede

insekter som har ulike krav til levested i sine ulike livsfaser som larve, puppe og voksent individ. Slike mosaikk-landskap på svært produktiv mark som en ravine representerer er derfor svært viktige for biologisk mangfold.

Bruk, tilstand og påvirkning: Historisk var lokaliteten en del av et komplekst ravinesystem. Den avgrensede ravinelokaliteten er en restlokalitet etter at det opprinnelige systemet, særlig nord for hovedbekk, har blitt sterkt påvirket og fragmentert grunnet bakkeplanering. Deler av den opprinnelige ravineutformingen kan ha blitt noe avflatet grunnet historisk pløying/oppdyrking og langvarig beiting med tunge husdyr. Engene i området beites i liten grad og innenfor den kartlagte naturtypelokaliteten.

Fremmede arter: Kanadagullris (SE-svært høy risiko) er registrert innenfor ravineavgrensningen, men det er generelt lav dekning av fremmede arter i dag.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en rest av et større ravinesystem som har blitt avsnørt fra andre ravinelokaliteter gjennom bakkeplanering og annen fragmentering.

Verdivurdering: Ravinelokaliteten scorer middels på lengde og forgreiningsgrad og høyt på dybde. Når det gjelder inngrepsstatus så oppnår lokaliteten lav til middels score da inngrepene, særlig påvirkningen mot nord er negativ for de kvartærgeologiske kvalitetene. Lokaliteten er et restparti av et større system som ligger relativt isolert til uten umiddelbar nærhet til andre ravinelokaliteter, noe som trekker verdien i negativ retning. Rødlistede naturtyper utgjør en forholdsvis lav andel av totalarealet til ravineavgrensningen. Samlet sett oppnår ravinelokaliteten verdi som viktig (B-verdi) og de mest markerte ravineformasjonene i kommunen.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for de kvartærgeologiske verdiene vil være å unngå alle former for tekniske inngrep som grøfting, planering, kjøring med tunge maskiner, veibygging og lignende. Kulturmarkslokaliteten innenfor ravineavgrensningen er avhengig av skjøtsel for at naturverdiene skal opprettholdes eller forbedres. Dette krever både restaureringstiltak (noe rydding av oppslag) og aktiv skjøtsel med beitedyr som ikke er for tunge. Gammel gråor i dalbunner bør få stå og den planta granskogen i sør kan med fordel i noen grad få utvikle seg fritt for å skape død ved og på sikt mer sjiktet og stabil skog.

Figur 34. Nord i området er det avgrenset en egen naturbeitemark som er lite hevdet med beite i senere tid, men som fortsatt har urterik vegetasjon og inneholder en grunn dam med amfibier.

Insekter

Insekter ble samlet inn fra Nordal, ravinen sør for Store Stensrud (Ravine nr. 11), den 13. juni av Morgan Amundsen. I hovedsak fokuserte vi på å samle insekter fra skogsarealene i ravine 11. Fra tidligere var det kjent 22 insektarter fra ravinen. Totalt ble det registrerte over 90 insektarter i ravinen ved Nordal.

De fleste av artene som ble registrert i ravinen er typiske for fuktige vegetasjonsrike skogshabitater og åpne grasrike enger. Det var generelt veldig mye insekter i vegetasjonen i den frodige skogen i ravine 11 (Figur 35) og spesielt dominerende var tovinger og biller. Blant tovingene var det spesielt mye møkkfluer i lokaliteten. Flere av møkkflueartene kan opptre svært tallrikt i denne typen fuktige og skyggefulle habitat. Av biller var det kortvinger som var mest tallrike, både i antall individ og antall arter.

Det mest interessante insektfunnet i ravinen ved Nordal er vannfluen *Ditrichophora calceata*. Den ble funnet langs bekken i ravinen og funnet representerer det andre funn av arten i Norge ifølge Artskart.

Figur 35. Insekter ble i hovedsak samlet inn fra den frodige vegetasjonen i skogarealene i ravine nr. 11 sør for Store Stensrud. Foto: Morgan Amundsen.

Ravine nr. 12 Østby-Stensrud

Denne lokaliteten består av en gjenværende intakt ravineside som er sørvendt. Den nordvendte delen er i stor grad planert eller gjenfylt for en tid tilbake. Siden de gjenværende sidedalene ikke er over 250 meter lange er området vurdert å ha verdi under inngangsverdi som ravinedal. Gjenværende ravineside har imidlertid intakte ravinekvaliteter med en rekke daler og rygger som vender ganske bratt nedover mot bekken og en gråordominert kantsone. Ravinen har en høyde på ca. 20 meter. Nesten hele det gjenværende ravineområdet er avgrenset som naturtypelokalitet nr. 19 (gammel høgstaude gråorskog) og nr. 20 (Naturbeitemark). Naturbeitemarka vurderes som en av de viktigste gjenværende semi-naturlige lokalitetene i kommunen, men ble ikke beitet i 2025 (se naturtypelokalitet 20). Området er noe gjengroende med gran som er plantet inn i et område og av gråor som sprer seg med jordrenninger. Området er avhengig av videre beite, gjerne med hest, og områdets funksjon som naturbeitemark ville bedres om innplantet gran fjernes skånsomt og at gråor ryddes. Det ble for rundt 25 år siden anlagt en jordvei i området som trolig ble brukt til hesteridning. Denne er i ferd med å gro igjen og har skapt en del forstyrelsesbetinget habitat som kan være gunstige for insekter og moser bl.a. Lange elva er det til dels grov gråorskog med en del død ved. Den bekkenære sonen bør få utvikle seg fritt, men kan gjerne beites. Det ble registrert en del insekter og fugl i ravinen, soppsesongen var dårlig og manglende beite

gjorde det vanskelig å kartlegge denne artsgruppen. Se ellers naturtypebeskrivelser for lokalitetene 19 og 20.

Figur 36. Bildet viser de østre delene av ravinen hvor det er noe plantet gran og gran som sprer seg i ravinen. Det er også en del oppslag av gråor. Ryggene er ganske urterike med prestekrage, blåklokker og tirltunge.

Figur 37. Bildene viser ravineenger som har ganske høy andel urter i feltsjiktet. Med mye prestekrage i partier blant annet.

Insekter

Det ble samlet inn insekter fra lokaliteten ved to anledninger, den 13. juni 2025 av Morgan Amundsen og den 6. august 2025 av Terje Blindheim. I løpet av de to dagene ble det registrert 86 arter virvelløse dyr hvorav en av dem rødlistet, slåttegresshoppe *Chorthippus biguttulus* (NT). Ingen insektarter var registrert fra ravinen før denne undersøkelsen.

De blomsterrike arealene fungerer som viktige matfat for insektene i området. Utvalget av insekter som ble samlet er typisk for slike blomsterrike arealer, med mange blomstersøkende arter og arter som lever av urter. Blant annet ble det registrert åtte biearter (ni med honningbie), og tolv blomstefluearter. Samtidig var det også flere skjæringer med eksponert sand/jord i engene, som flere av de bakkelevende bieartene kan ha reir i. I tillegg til pollinatorer var det mange fytofage (plantespisende) insekter på engarealene. Blant annet rødfrynset bjørnespinner (Figur 38), en art som kan leve på mange forskjellige urter, busker og trær. To hanner av slåttegresshoppe ble registrert. Arten lever på varme gjerne sørvendte og noe skrinne engarealer, hvor både de voksne og nymfene lever av gress.

Figur 38. Rødfrynset bjørnespinner fra engarealene i Østbytnet ravinen. Foto Morgan Amundsen

Registrerte naturtyper (Miljødirektoratets instruks)

Nr: 14 - Områdenavn: Nordre Kirkerud- **NIN ID:** NINFP2510187066 - **Areal (m²):** 6 539 – **Naturtype:** D2.2 Naturbeitemark (ntyp_D02_02)

Tilstandsvurdering: God - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstand vurderes til god da lokaliteten fremstår i god hevd og bærer preg av lang tids beiting og uten spor etter gjødsling. Antageligvis er det et hestebeite. Det er usikkerhet til dagens bruk. Store deler av enga var gjerdet inn. Det ble registrert en svak effekt av den fremmede arten vårpengeurt (PH).

Naturmangfoldvurdering: Lite - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Naturmangfold er vurdert til lite da det er registrert under 7 habitatspesifikke arter, lokaliteten er under 8 daa, har en kartleggingsenheten og ingen rødlistedearter av

sopp, lav, mose eller karplanter. Lokaliteten er ikke undersøkt for beitemarksopp. Av habitatspesifikke arter er det registrert beitemarikåpe, knollerteknapp, tiriltunge, prestekrage, skogkløver. I feltsjiktet forekommer arter som reverumpe, rødkløver, hvitkløver, skogkløver, engsoleie, knollerteknapp, karve, ryllik, prestekrage, gulflatbelg, grasstjerneblom, tiriltunge, beitemarikåpe, snauveronika, fuglevikke, engfrytle mfl.

Samlet lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510187066>

Nr: 15 - Områdenavn: Kirkerud- **NIN ID:** NINFP2510186967 - **Areal (m²):** 10 290 – **Naturtype:** D2.2
Naturbeitemark (ntyp_D02_02)

Tilstandsvurdering: God - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstand vurderes til god da lokaliteten fremstår i god hevd og bærer preg av lang tids beiting og uten spor etter gjødsling. Antageligvis er det et hestebeite. Det er usikkerhet knyttet til dagens bruk. Ingen fremmede arter ble registrert.

Naturmangfoldvurdering: Moderat - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Naturmangfold er vurdert til moderat, da lokaliteten har to kartleggingsenheter og er over 8 daa. Av habitatspesifikke arter er det registrert de fire artene beitemarikåpe, skogkløver, prestekrage og knollerteknapp. Det er ikke registrert rødlistede arter av sopp, mose, lav eller karplanter under beifaringen eller tidligere. Lokaliteten er ikke undersøkt for beitemarksopp. I feltsjiktet forekommer arter som engsoleie, hvitveis, knollerteknapp, gulaks, engsyre, enghumleblom, hvitbladtistel, mjødurt, beitemarikåpe, reverumpe, gjerdevikke, nyresoleier, markfrytle, aurikkelsveve, rødkløver, skogkløver, hvitkløver, firkantperikum, prestekrage mfl.

Samlet lokalitetskvalitet: Høy kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510186967>

Nr: 16 - Områdenavn: Nordenga sør- **NIN ID:** NINFP2510186963 - **Areal (m²):** 16 932 – **Naturtype:** C12.3
Gammel granskog med liggende død ved (ntyp_C12_03)

Tilstandsvurdering: God - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstand er vurdert til god da lokaliteten består av grandominert skog uten spor etter tyngre kjøretøyer. En tursti krysser lokaliteten, men er ikke vurdert å trekke ned lokalitetskvaliteten da slitasjen bare omfatter en svært liten del av lokaliteten og sporene etter ferdsel er svake. Ingen fremmedarter er registrert.

Naturmangfoldvurdering: Stort - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Naturmangfold er vurdert til stort på grunn av funn av 1 EN-art. Av rødlistede arter er det registrert prikkporekjuke (EN), klengekjuke (VU), rosenkjuke (NT), rynkeskinn (NT), sølvkjuke (NT) og gul snyltekjuke (NT) på liggende død ved av gran. Lokaliteten er over 5 daa og har et godt innslag av liggende død ved av gran i ulik nedbrytningsgrad (4-8 læger per daa). Mesteparten av den døde veden er under 30 cm i diameter, og av større dimensjoner forekommer 2-4 læger per daa. Lokaliteten er ikke undersøkt for markboende sopp.

Samlet lokalitetskvalitet: Svært høy kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510186963>

Nr: 17 - Områdenavn: Bjørnholt NØ- **NIN ID:** NINFP2510186904 - **Areal (m²):** 13 275 – **Naturtype:** D2.2
Naturbeitemark (ntyp_D02_02)

Tilstandsvurdering: Dårlig - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstanden er vurdert til dårlig da lokaliteten ikke lenger er i bruk. Det er mye dødt gras og begynnende oppslag av grår. Det har tidligere vært en dam her, men den har grodd igjen. Det er ikke tegn til gjødsling. Det ble registrert en svak av de fremmede artene kanadagullris, vårpengeurt og rødhyll. Lokaliteten ble første gang kartlagt i 2009, se rapport <http://lager.biofokus.no/biofokus-rapport/biofokusrapport2009-24.pdf>

Naturmangfoldvurdering: Moderat - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Naturmangfold er vurdert til moderat pga størrelse (over 8 daa) og at det er registrert to kartleggingsenheter. Det er ikke tidligere eller under beifaringen

registrert rødlistede arter av sopp, moser, lav eller karplanter. Lokaliteten er ikke undersøkt for beitemarksopp. Av habitatspesifikke arter er prestekrage (lite), skogkløver, tiriltunge, knollerteknapp og beitemarikåpe registrert. Av andre arter forekommer det karve, gulflatbelg, gulaks, firkantperikum, prikkperikum, reverumpe, timotei, rødkløver, engsoleie, engfrytle, bringebær, og i de fuktige delen finnes enghumleblom, hvitbaldtistel, hvitveis, myrhatt, skogsivaks i feltsjiktet mfl.

Samlet lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510186904>

Nr: 18 - Områdenavn: Bjørnholt- **NIN ID:** NINFP2510186962 - **Areal (m²):** 14 647 – **Naturtype:** D2.2
Naturbeitemark (ntyp_D02_02)

Tilstandsvurdering: God - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstand vurderes til god da lokaliteten fremstår i god hevd og bærer preg av lang tids beiting og uten spor etter gjødsling. Lokaliteten beites i dag av kyr. Ingen fremmede arter ble registrert.

Naturmangfoldvurdering: Stort - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Naturmangfold er vurdert til stort da det er funnet grønngul vokssopp (EN) i enga. Det er også registrert gulbrun narrevokssopp (NT) og rødskivevokssopp (NT). Størrelsen er over 8 daa og lokaliteten har 1 kartleggingsenhet. Av habitatspesifikke arter er de 4 artene prestekrage, skogkløver, knollerteknapp, beitemarikåpe registrert. I feltsjiktet forekommer arter som markfrytle, hvitveis, aurikkelsveve, prestekrage, gulaks, hvitkløver, matsyre, beitemarikåpe, legeberonika, ryllik, reverumpe, nyresoleier, gulflatbelg, karve, rødkløver, fuglevikke, markjordbær, knollerteknapp, hundekjeks og skogkløver.

Samlet lokalitetskvalitet: Svært høy kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510186962>

Nr: 19 - Områdenavn: Nedre Østby 2- **NIN ID:** NINFP2510186506 - **Areal (m²):** 2 300 – **Naturtype:** C21
Gammel høgstaudegråorskog (ntyp_C21)

Tilstandsvurdering: God - **Tilstandsbeskrivelse:** Lokaliteten skårer god på tilstand. Bekk og bekkekant i ravinedal. Gråordominert skog med noe flommarkspreg i partier. Det er lite gran og ingen slitasje. Det er heller ikke registrert fremmede arter. Gradvis overganger mot naturbeitemark i øst.

Naturmangfoldvurdering: Stort - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokaliteten skårer stort på parameteren naturmangfold der mengde storvokst gråor på over 30 cm i diameter er utslagsgivende. Det er også en del læger og gadd i partier. Stedvis smalere kantsone. Bekken graver noe i løsmasser og skaper åpne leirflater som er viktige for mange moser.

Samlet lokalitetskvalitet: Svært høy kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510186506>

Nr: 20 - Områdenavn: Nedre Østby 1- **NIN ID:** NINFP2510186480 - **Areal (m²):** 23 219 – **Naturtype:** D2.2
Naturbeitemark (ntyp_D02_02)

Tilstandsvurdering: God - **Tilstandsbeskrivelse:** Lokaliteten skårer god på tilstand. Enga beites ekstensivt av hest. Ble beitet i 2024, men ikke i 2025. Det er noe preg av svak gjødsling i partier og stedvis noe avrenning fra jorder i øst. Det går en gammel bane gjennom enga, trolig for kjøring av hest. Denne er nå gjengroende, men forstyrrelsen vurderes som positiv for mange arter. Det er ikke registrert mye fremmede arter. I sørlig del er det plantet inn gran som sprer seg på enga. Det er også noe gjenvekst av gråor.

Naturmangfoldvurdering: Stort - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokaliteten skårer stort på parameteren naturmangfold der størrelse alene er utslagsgivende. Det er registrert 6 habitatspesifikke arter, det er bl.a. bra med prestekrage i partier. Det er ikke gjort funn av rødlistede arter av karplanter, sopp, lav eller moser. For både beitemarksopp og moser kan området ha en viktig funksjon. Lokaliteten vurderes som en av de viktigste ravinebeitene i kommunen.

Samlet lokalitetskvalitet: Svært høy kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510186480>

Registrert arts mangfold innenfor vurderingsområde 4

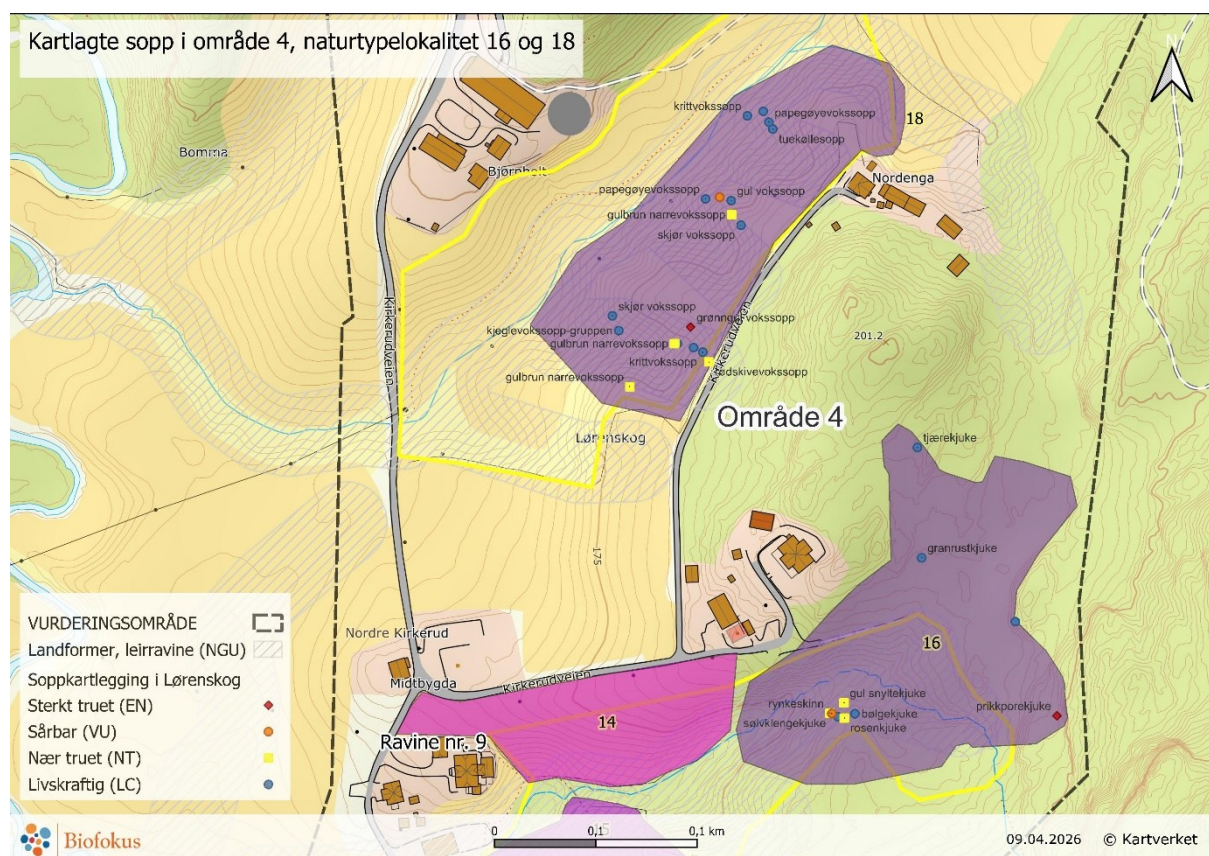
Det ble registrert en rekke ulike arter av insekter, fugl og sopp i flere av de registrerte ravinelokalitetene. Det er blitt registrert insekter i ravine nr. 11 og 12, se insektomtaler under beskrivelser av disse. I ravine nr. 9 og 10 har det blitt gjort funn av en rekke rødlistede sopparter, vedboende arter innenfor naturtypelokalitet 16 og beitemarksopp innenfor naturtypelokalitet 18, se beskrivelse under. Se også informasjon om arter i de ulike naturtypebeskrivelsene.

Tabell 11. Arter/Rødlistearter registrert i området.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
Fugler	<i>Chloris chloris</i>	Grønnfink	Sårbar (VU)	21.05.2025
	<i>Crex crex</i>	Åkerrikse	Kritisk truet (CR)	14.06.2011
	<i>Emberiza citrinella</i>	Gulspurv	Sårbar (VU)	21.05.2025
	<i>Vanellus vanellus</i>	Vipe	Kritisk truet (CR)	23.05.2025
	<i>Alauda arvensis</i>	Sanglerke	Nær truet (NT)	21.05.2025
	<i>Sturnus vulgaris</i>	Stær	Nær truet (NT)	16.05.2025
	<i>Coturnix coturnix</i>	Vaktel	Sårbar (VU)	24.06.2022
	<i>Larus canus</i>	Fiskemåke	Sårbar (VU)	25.10.2023
	<i>Astur gentilis</i>	Hønehauk	Sårbar (VU)	18.10.2024
Karplanter	<i>Fraxinus excelsior</i>	Ask	Sterkt truet (EN)	21.05.2025
Virvelløse dyr	<i>Sirex noctilio</i>		Sårbar (VU)	24.08.2023
	<i>Chorthippus biguttulus</i>	Slåttegresshoppe	Nær truet (NT)	06.08.2025
Pattedyr	<i>Lepus timidus</i>	Hare	Nær truet (NT)	24.01.2026
	<i>Canis lupus</i>	Ulv	Kritisk truet (CR)	06.05.2024
	<i>Eptesicus nilssonii</i>	Nordflaggermus	Sårbar (VU)	24.06.2025
Sopp	<i>Antrodia citrinella</i>	Gul snyltekjuke	Nær truet (NT)	27.10.2025
	<i>Formitopsis rosea</i>	Rosenkjuke	Nær truet (NT)	24.10.2025
	<i>Skeletocutis delicata</i>	Sølvklengeskjule	Sårbar (VU)	27.10.2025
	<i>Skeletocutis exilis</i>	Sølvkjule	Nær truet (NT)	24.10.2025
	<i>Skeletocutis jelicii</i>	Prikkporekjule	Sterkt truet (EN)	27.10.2025
	<i>Phlebia centrifuga</i>	Rynkeskinn	Nær truet (NT)	27.10.2025
	<i>Camarophyllopsis bschulzeri</i>	Gulbrun narrevokssopp	Nær truet (NT)	02.10.2025
	<i>Cuphophyllus flavipes coll.</i>	Gulfotvokssopp-gruppen	Sårbar (VU)	02.10.2025
	<i>Hygrocybe citrinovirens</i>	Grønn gul vokssopp	Sterkt truet (EN)	02.10.2025
	<i>Hygrocybe quieta</i>	Rødskivevokssopp	Nær truet (NT)	02.10.2025

Sopp

Beitemarker og den eldre granskogen ved Bjørnholt ble undersøkt for beitemarksopp og vedboende sopp av Siri Khalsa 02.10.2025 og 27.10.2025. I tillegg ble ravinen ved Østby og Lørenskog vgs. undersøkt for vedboende sopp. Ravineengene på ryggene ved Nordenga/Bjørnholt (naturtypelokalitet 18, ravine nr. 10) er ordentlig verdifulle for artsmangfold av beitemarksopp fordi engene er forholdsvis lite gjødsla og i aktivt beite. Her ble det funnet grønnkul vokssopp (EN) som er første funnet av denne arten for kommunen (Figur 40). Grønnkul vokssopp har et tyngdepunkt i Norge på friske ravineenger som er lite gjødsla. I tillegg ble det funnet gulfovokssopp coll. (VU), gulbrun narrevokssopp (NT) og rødskivevokssopp (NT). I den gamle granskogen ved Bjørnholt (naturtypelokalitet 16 og delvis ravine nr. 9) er det stedvis gode forekomster av dødved av gran i sene nedbrytningsstadier og det ble funnet prikkporekjuke (EN), sølvklengekjuke (VU), rosenkjuke (NT), gul snyltekjuke (NT) og rynkeskinn (NT), se Figur 41. I tillegg ble Østbyravinen undersøkt for vedboende sopp og enkelte vanlige arter på løvved ble registrert, i tillegg til gul snyltekjuke (NT) på gran. Østbyravinen er en frodig løvskog med mye liggende dødved av gråor og selje og har enkelte nevneverdige forekomster av store osper og dødved av osp på nordsiden.

Figur 39 Sjeldne og rødlista beitemarksopp og vedboende sopp registrert ved Bjørnholt i naturtypelokalitet 16 og 18.

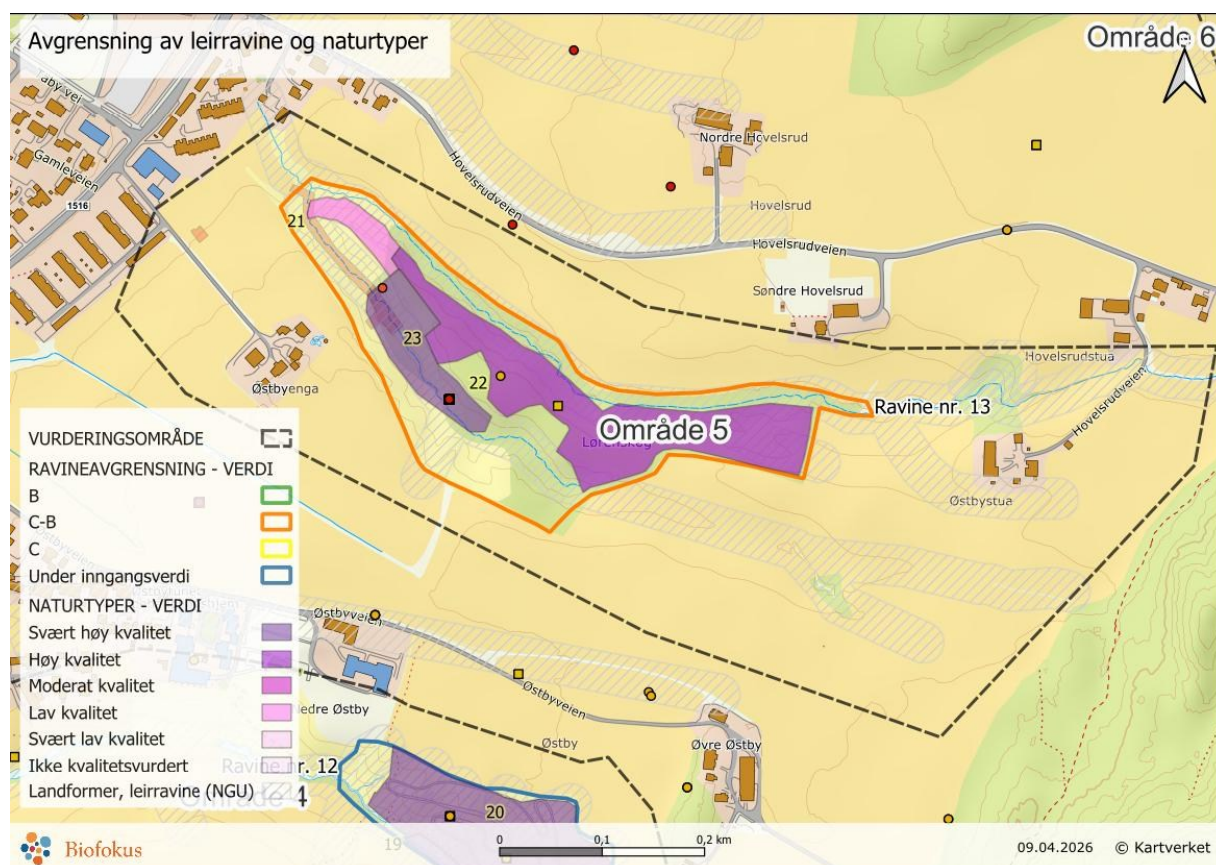
Figur 40. Grønngul vokssopp er sterk truet (EN) på rødlista og dette er første funn av arten i Lørenskog kommune. Bilde: Nordenga/Bjørnholt 02.10.2025, Siri Khalsa.

Figur 41. Det er stedvis godt med dødved av gran i den eldre granskogen ved Bjørnholt. Her ble det funnet sølvklengekjuke (VU). Bilde: Bjørnholt, 27.10.2025, Siri Khalsa

3.7 Vuderingsområde 5 Østbyenga

Det er avgrenset én leirravine (ravine nr. 13) og tre naturtyper etter Miljødirektoratets instruks (lokalitet nr. 21-23) Figur 42. Arealer som ikke er avgrenset som naturtyper består av fulldyrket mark og noen gårdsbruk. Innenfor ravineavgrensningen er det partier med plantasjer, ung løvskog og gjødsla eng som ikke er avgrenset som naturtyper. Det er gjort noe soppkartlegging i tillegg til naturtypekartlegging i ravinen. Ut over den nær truete gul snyltekjuke er det ikke gjort noen spesielle funn av sopper. Det er også registret at området har en viktig funksjon for fugl (Figur 43).

Figur 42. Oversikt over vurderingsområde 5 Østbyenga med registrerte ravineavgrensninger, naturtypelokaliteter og grå skravur som viser den historiske utbredelsen av ravinedalene.

Ravine nr. 13 Østbyenga

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Verdi: C-B Areal: 66,5 daa

Innledning: Lokalteten ble kartlagt av Biofokus v/Terje Blindheim høsten 2024 og av Siri Khalsa høsten 2025 (soppkartlegging) i forbindelse med ravinekartlegging på oppdrag for Lørenskog kommune. Kartleggingen av landformen ravinedal følger metodikken i DN-håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning, 2007) og oppdaterte faktaark og justeringer i henhold til Erikstad (2014), Jansson (2018) og Jansson et. al (2020). Utvelgelse og verdisetting av ravinelokalitetene følger presiseringer i henhold til Jansson (2018) og Hertzberg (2025). Rødlistekategorier for landformer følger norsk rødliste for naturtyper (Artsdatabanken, 2018). Naturtyper innenfor landformen er kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (Miljødirektoratet, 2024) basert på NiN2 (Halvorsen et al., 2015). Rødlistekategorier følger

gjeldende norsk rødliste for arter (Artsdatabanken, 2021). Fremmedartskategorier følger Fremmedartslista 2023 (Artsdatabanken, 2023). Ravinedalen er tidligere kartlagt etter DN13 metodikk hvor to lokaliteter ble avgrenset.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Den avgrensede ravinelokaliteten ligger i et jordbrukslandskap i sør for Lørenskog kirke og sykehuset, i Lørenskog kommune. Lokaliteten utgjør en del av et tidligere mer komplekst ravinesystem som er gravd ut i tykke, finkornete marine leiravsetninger. Lokaliteten grenser til fulldyrket mark på alle kanter. Erosjonsbasis går inn i et jorde hvor bekken går i rør. Ravinen domineres av to hoveddaler uten videre forgreininger, men med mindre innbuktninger og tverrgående slake rygger.

Naturtyper, utforming og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som landformen ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Landformen leirravine er vurdert som sårbar (VU) på norsk rødliste for landformer. Ravinen har en hoveddal på rundt 600 meter i nord og en nesten like lang dal sør for denne. De to dalene deler seg helt vest i ravinen. Største målte dybde er cirka 10 meter i midtre deler av systemet og ravinen har ganske slake og stedvis avflatete lisider og tverrgående rygger. Ravinesystemet har en gjennomgående bekk med varierende vannføring. Ut over noe graving langs bekken er mye av ravineprosessen stoppet opp på grunn av inngrep i kantene, fravær av sidebekker og de ganske slake formasjonene. Det ble ikke observert områder med utrasinger av leire i lokaliteten, men naken leire finnes i partier der bekken graver seg nedover. Avgrensningen domineres av kulturmark i gjengroing i vest og sør, men øvrige deler har vært skogdekt i ganske lang tid. Det er imidlertid et klart kulturmarkspreget på mye av vegetasjonen i ravinen. I de mest intakte områdene med naturbeitemark finnes typiske arter som prestekrage, knollerteknapp, tiriltunge, enghumleblom, gulaks og engsoleie. Det inngår noe ung og noe eldre gråorskog og ospedominert skog med enkelte gammel osp og død ved av grov osp. Innenfor ravineavgrensningen er det kartlagt én lokalitet med naturbeitemark (VU-sårbar), én gammel gråorskog og en større lokalitet med gammel rik ospeskog. Naturtypelokaliteten ble første gang kartlagt av Biofokus v/ Terje Blindheim i første runde av naturtypekartlegging i kommunen (Blindheim, 2002). Full beskrivelse av naturtypelokalitetene finnes lengre ned i faktaarket.

Artsmangfold: Raviner regnes som hot-spot habitater for en rekke kravfulle insekter som er avhengig av fuktige og dødvedrike miljøer og blomsterrike kulturmarkslokaliteter. Partiene med gråorskog, ospeskog og naturbeitemark kan danne grunnlaget for forekomster av slike arter. De samme områdene er også viktige for en rekke fuglearter. Det er gjort funn av den rødlistede sopparten gul snyltekjuke på gammel langt nedbrutt død ved av gran.

Bruk, tilstand og påvirkning: Historisk var lokaliteten en del av et komplekst ravinesystem. Den avgrensede ravinelokaliteten er en restlokalitet etter at det opprinnelige systemet har blitt sterkt påvirket og fragmentert grunnet bakkeplanering, bekkelukking og fyllinger. Den opprinnelige ravineutformingen kan ha blitt noe avflatet grunnet historisk pløying/oppdyrking og langvarig beiting.

Fremmede arter: Kanadagullris (SE-svært høy risiko) er registrert innenfor ravineavgrensningen, men fåtallig.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en rest av et større ravinesystem som har blitt avsnørt fra andre ravinelokaliteter gjennom bakkeplanering og annen fragmentering.

Verdivurdering: Ravinelokaliteten scorer middels på lengde og lavt-middels på dybde. Ravinen forgreiner seg fra erosjonsbasis og ut i to nesten like ravinedaler. Den nordre består i hovedsak av en nordvendt side ned mot bekk da tiliggende ravineside er planert og fulldyrket mark. Den søndre har delvis intakt dalformasjon i partier, men i sør er det mye oppfylte masser. Ingen av dalene har i noen særlig grad sekundær forgreining. Når det gjelder inngrepsstatus så er det få inngrep innenfor avgrensningen, men opprinnelige sidearmer, samt øvre og nedre del av ravinen er kuttet av, fylt opp og bekken lagt i rør. Lokaliteten er et restparti av et større system som ligger relativt isolert til uten umiddelbar nærhet til andre ravinelokaliteter, noe som trekker verdien i negativ retning. Rødlistede naturtyper utgjør en forholdsvis lav andel av totalarealet til ravineavgrensningen. Samlet sett oppnår ravinelokaliteten C-B verdi da den utgjør en av de best bevarte ravinerestene i kommunen.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for de kvartærgeologiske verdiene vi være å unngå alle former for tekniske inngrep som grøfting, planering, kjøring med tunge maskiner, veibygging og lignende. De kartlagte skoglokalitetene er ikke avhengig av skjøtsel for å opprettholdes og videreutvikles. Kulturmarkslokalitetene innenfor ravineavgrensningen er avhengig av skjøtsel for at naturverdiene skal opprettholdes eller forbedres. Dette krever både restaureringstiltak og aktiv skjøtsel med beitedyr eller slått. Granplantasjen i tilknytning til den kartlagte naturbeitemarka kan med fordel avvirkes.

Figur 43. Bilde viser gammel grov død osp som finnes spredt i den ospedominerte lokaliteten. Det finnes også mye rekrutteringstrær for grov osp i den østre delen av ravinen.

Registrerte naturtyper (Miljødirektoratets instruks)

Nr: 21 - Områdenavn: Østbyravinen 3- **NIN ID:** NINFP2510209708 - **Areal (m²):** 2 454 – **Naturtype:** D2.2
Naturbeitemark (ntyp_D02_02)

Tilstandsvurdering: Dårlig - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstand vurderes til dårlig der mangel på hevd over lang tid er utslagsgivende. Engene er nå langt mer gjengrodde enn engene som ble avgrenset som DN 13 lokalitet for 25 år siden. Derfor er kun de arealene som er mest åpne avgrenset. Granplantasjer er utelatt. Engrestene virker imidlertid ikke veldig gjødselpåvirket og fremmede arter er ikke registrert. Partier er i tidlig gjenvekst med orekratt. Tett granskog skygger ut mye av lokaliteten.

Naturmangfoldvurdering: Lite - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokaliteten skårer lite på parameteren naturmangfold. Lav skår for størrelse, habitatspesifikke arter (5) og rødlistearter (0) som er knyttet til engarealene. Homogen typisk naturlig næringsrik ravineeng.

Samlet lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510209708>

Nr: 22 - Områdenavn: Østbyravinen 1- **NIN ID:** NINFP2510209709 - **Areal (m²):** 22575 – **Naturtype:** C14
Gammel lågurtospeskog (ntyp_C14)

Tilstandsvurdering: God - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstand vurderes til god. Skogen er ospedominert, men med partier hvor gran, gråor, rogn, hegg og selje finnes i mindre bestand eller som enkelttrær. Skogen vurderes som gammel og har innslag av grov osp og grov død ved av osp, men aldersfordelingen i lokaliteten er ganske ujevn. Det er ikke slitasje og kun svak effekt av fremmede arter som rødhyll. Lokaliteten er del av større leirravine som tidligere har vært mer åpen og beitet.

Naturmangfoldvurdering: Moderat - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokaliteten skårer moderat på parameteren naturmangfold der størrelse er utslagsgivende parameter. Det er spredt med grove trær og dødvedkvaliteter, men disse kvalitetene skårer lavt på mengde. Det er gjort funn av én rødlistet sopp som er knyttet til død ved av gran, gul snyltekuje. Ravinedaler med løvskog og granskog har generelt en svært viktig funksjon for biologisk mangfold innenfor en rekke artsgrupper. Området er mindre enn tidligere avgrenset DN 13 lokalitet da det ikke inkluderer gråordominert skog. Den eldste gråordominerte skogen er avgrenset som egen biotop.

Samlet lokalitetskvalitet: Høy kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510209709>

Nr: 23 - Områdenavn: Østbyravinen 2- **NIN ID:** NINFP2510209710 - **Areal (m²):** 6 991 – **Naturtype:** C21
Gammel høgstaudegråorskog (ntyp_C21)

Tilstandsvurdering: God - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstand vurderes til god da skogen er eldre og uten slitasje, og kun med svak effekt av fremmede arter. Tresjiktet er dominert av gråor, men med innslag av rogn, osp, selje, hegg, gran, ask og lønn.

Naturmangfoldvurdering: Stort - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokaliteten skårer stort på parameteren naturmangfold der antall store trær er utslagsgivende. Det er også mye liggende og stående død ved, og enkelte hulheter i noen løvtrær. Det er ikke gjort funn av rødlistede arter av karplanter, sopp, moser og lav, men hele ravineområdet som lokaliteten er en del av har viktige viltkvaliteter og trolig en viktig funksjon for mange insekter.

Samlet lokalitetskvalitet: Svært høy kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510209710>

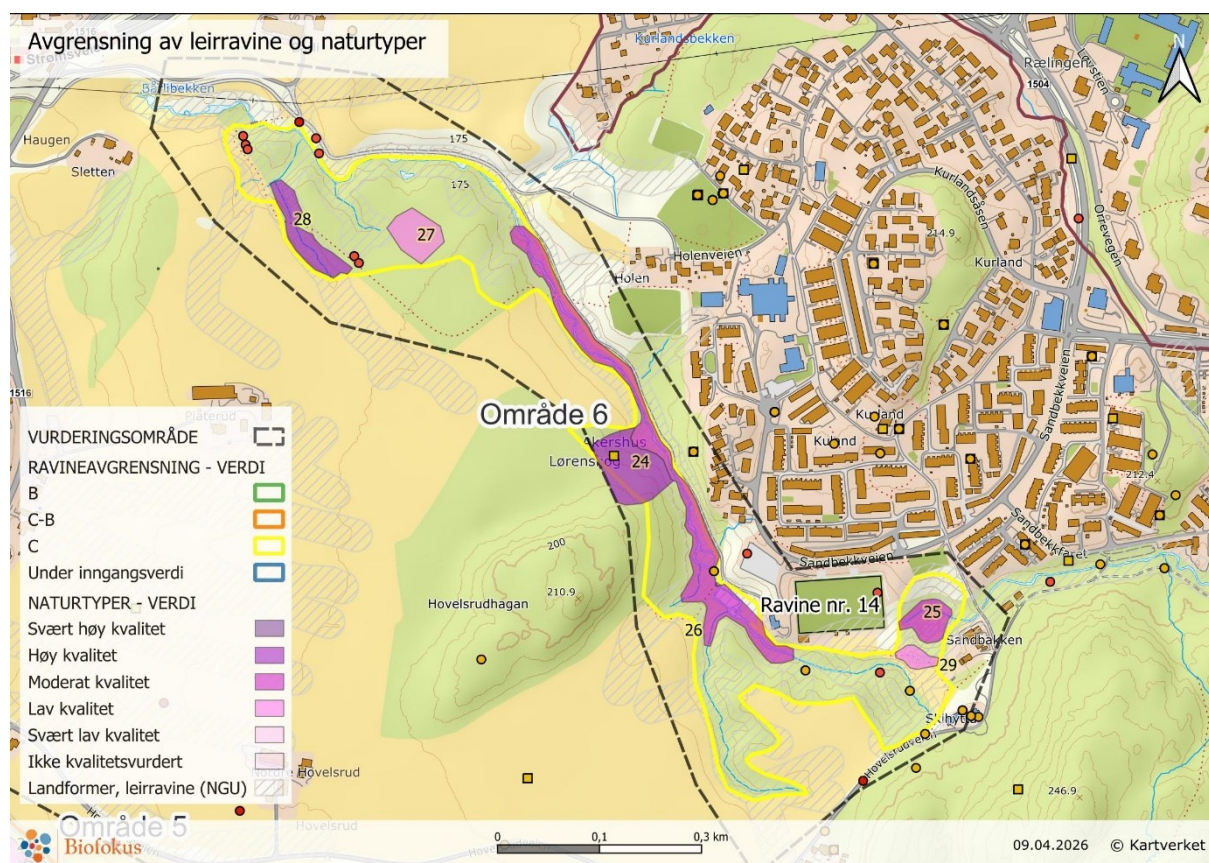
Registrert arts mangfold innenfor vurderingsområde 5

Tabell 12. Arter/Rødlistearter registrert i området.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
Fugler	<i>Astur gentilis</i>	Hønehauk	Sårbar (VU)	25.05.2017
	<i>Emberiza citrinella</i>	Gulspurv	Sårbar (VU)	22.03.2025
	<i>Poecile montanus</i>	Granmeis	Sårbar (VU)	11.02.2024
	<i>Vanellus vanellus</i>	Vipe	Kritisk truet (CR)	04.03.2024
	<i>Corvus frugilegus</i>	Kornkråke	Sårbar (VU)	04.03.2024
	<i>Chloris chloris</i>	Grønnfink	Sårbar (VU)	22.03.2024
	<i>Alauda arvensis</i>	Sanglerke	Nær truet (NT)	10.04.2016
	<i>Sturnus vulgaris</i>	Stær	Nær truet (NT)	03.03.2015
Karplanter	<i>Ulmus glabra</i>	Alm	Sterkt truet (EN)	15.10.2024
	<i>Fraxinus excelsior</i>	Ask	Sterkt truet (EN)	28.06.2023
Sopp	<i>Antrodia citrinella</i>	Gul snyltekuke	Nær truet (NT)	27.10.2025

3.8 Vurderingsområde 6 Skihytta – Bårli

Det er avgrenset én leirravine (ravine nr. 14) og seks naturtyper etter Miljødirektoratets instruks (naturtypelokalitet 24-29) (Figur 44). Arealer som ikke er avgrenset som naturtyper består for det meste av fulldyrket mark samt noe skogsmark og bebygd areal.

Figur 44. Oversikt over vurderingsområde 6 Skihytta - Bårli med registrerte ravineavgrensninger (ravine nr. 14), naturtypelokaliteter (24-29) og grå skravur som viser den historiske utbredelsen av ravinedalene. Fargede punkter viser rødlistearts funn.

Ravine nr. 14 Skihytta - Bårli

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Verdi: C Areal: 114 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Biofokus v/Helene Lind Jensen og Terje Blindheim den 21. mai 2025 og Morgan Amundsen kartla fugl og insekter 13. juni 2025 i forbindelse med ravinekartlegging på oppdrag for Lørenskog kommune. Kartleggingen av landformen ravinedal følger metodikken i DN-håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning, 2007) og oppdaterte faktaark og justeringer i henhold til Erikstad (2014), Jansson (2018) og Jansson et. al (2020). Utvalgelse og verdisetting av ravinelokalitetene følger presiseringer i henhold til Jansson (2018) og Hertzberg (2025). Rødlistekategorier for landformer følger norsk rødliste for naturtyper (Artsdatabanken, 2018). Naturtyper innenfor landformen er kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (Miljødirektoratet, 2024) basert på NiN2 (Halvorsen et al., 2015). Rødlistekategorier følger gjeldende norsk rødliste for arter (Artsdatabanken, 2021). Fremmedartskategorier følger Fremmedartslista 2023 (Artsdatabanken, 2023). I nord er tilliggende deler av ravinen nord for bekkens undersøkt i forbindelse utfyllingsprosjekt av Bårli-ravinen

(Blindheim, 2004). Etter utfylling av dette området er de tidligere ravinearealene nord for bekken å regne som sterkt endret mark uten ravinekvaliteter.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Den avgrensede ravinelokaliteten ligger i et jordbrukslandskap i Sørbygda i Lørenskog kommune. Lokaliteten utgjør det øvre partiet av et tidligere komplekst ravinesystem som er gravd ut i tykke marine silt- og leiravsetninger. Lokaliteten grenser til fulldyrket mark, skogsmark og bebyggelse.

Naturtyper, utforming og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som landformen ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Landformen leirravine er vurdert som sårbar (VU) på norsk rødliste for landformer. Ravinen har en hoveddal på rundt 1,2 kilometer og har flere primære sideforgreninger mot vest og sør. Største målte dybde er cirka 15 meter i de østvendte ravinesidene midt i ravinen. Avgrensningen favner om mange ulike deler av et ravinesystem som var mer sammensatt og helhetlig. Mye av hoveddalen som tidligere var en del av en større ravinedal (Bårliravinen), er i dag kuttet av og det er kun den vestre og søndre delen av bekken som har intakte ravinekvaliteter. Ravinesystemet har en gjennomgående bekk med tidvis høy vannføring. Noe som fører til flompåvirka vegetasjon på flate sletter og noe graving i løsmasser der bekken ikke er steinsatt. Det er også flere steder tydelige kildefremspring som gir opphav til små kildebekker og en viss aktiv ravinering.

Vegetasjonen domineres av skogsmark i varierende alder og gammel kulturmark i gjengroing. Det også noe ensaldret yngre granskog langs bekken i nord. Det inngår en god del gråorskog på rik for sumpet og til dels flompåvirket mark med typiske arter som strutseving, bekkekarse, maigull, mjødurt, tyrihjel, springfrø, enghumleblom, korsved og bekkeblom. Innenfor ravineavgrensningen er det kartlagt to lokaliteter med gammel høgstaudegråorskog, én lokalitet med semi-naturlig eng (VU), én lokalitet med rik gransumpskog (EN), én lokalitet med flomskogsmark (VU) og én lokalitet med gammel lågurtgranskog. Fulle beskrivelser av naturtypelokalitetene finnes lengre ned i faktaarket.

Artsmangfold: Ravinedaler som dette har stabilt høy luftfuktighet og insektarter som er knyttet til slike miljøer i skog vil finne dette som et viktig habitat. Knyttet til død ved av ulike treslag det finnes sjeldne vedboende sopp og insekter. Området med eldre skog og åpne urterike miljøer er særlig interessante for en del invertebrater. Den avgrensede ravinen har mange ulike kvaliteter og har samlet sett en rekke viktige funksjoner for arter knyttet til mange ulike organismegrupper.

Bruk, tilstand og påvirkning: Historisk var lokaliteten en del av et komplekst ravinesystem som strakte seg videre nordover til Kurlandsbekken. Den avgrensede ravinelokaliteten er en restlokalitet etter at det opprinnelige systemet har blitt sterkt påvirket og fragmentert grunnet bakkeplanering, igjenfylling, anleggelse av turvei m.m. Den opprinnelige ravineutformingen kan ha blitt noe avflatet grunnet historisk pløying/oppdyrking og langvarig beiting med tunge husdyr.

Fremmede arter: Blåhegg (SE-svært høy risiko), alaskakornell (SE), buskhyll (SE), høstberberis (SE), fagerfredløs (SE) og kanadagullris (SE) er registrert innenfor ravineavgrensningen. Nedenfor skihytta er det store mengder med hagelupin (SE) som sprer seg videre nedover ravinen.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en rest av et større ravinesystem som har blitt avsnørt fra andre ravinelokaliteter gjennom bakkeplanering og annen fragmentering.

Verdivurdering: Lokaliteten har en utstrekning på det lengste på over 1 km målt langs lengste bekkestreng. Det ligger i en region med store historiske inngrep i ravinelandskapet og har derfor en viktig restfunksjon. Ravinelokaliteten scorer høyt på lengde og middels til høyt på dybde, middels på forgreiningsgrad. Når det gjelder inngrepsstatus så oppnår lokaliteten lav score da inngrepene, særlig bakkeplaneringen, utfyllinger, bekkelukking m.m. er negativt for de kvartærgeologiske kvalitetene. Lokaliteten er et restparti av et større system som ligger relativt isolert til uten umiddelbar nærhet til andre ravinelokaliteter, noe som trekker verdien i negativ retning. Rødlistede naturtyper utgjør en forholdsvis lav andel av totalarealet til ravineavgrensningen. Samlet sett oppnår ravinelokaliteten en C-verdi.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for de kvartærgeologiske verdiene vi være å unngå alle former for tekniske inngrep som grøf팅, planering, kjøring med tunge maskiner, veibygging og lignende. De kartlagte skoglokalitetene er ikke avhengig av skjøtsel for å opprettholdes og videreutvikles. Kulturmarkslokalitetene innenfor ravineavgrensningen er avhengig av skjøtsel for at naturverdiene skal opprettholdes eller forbedres. Dette krever både restaureringstiltak og aktiv skjøtsel med beitedyr eller slått. Det bør vurderes om bekken i den søndre delen ved idrettsbanen kan gjenåpnes istedenfor å gå i rør. Det bør være mulig å åpne denne delen av bekkestrengen og gjenskape mer av det opprinnelige ravinelandskapet.

Figur 45. Bildet viser kildepåvirket og flompåvirket mark på leire med mye bekkedarse og elvesnelle.

Registrerte naturtyper (Miljødirektoratets instruks)

Nr: 24 - Områdenavn: Sandbekken vest- **NIN ID:** NINFP2510186544 - **Areal (m²):** 5 731 – **Naturtype:** C10
Gammel lågurtgranskog (ntyp_C10)

Tilstandsvurdering: God - **Tilstandsbeskrivelse:** Skogen domineres av gran, og det inngår også rogn, bjørk og selje. Skogen er i hogstklasse 5. Tilstanden er vurdert til god, da det ikke ble observert spor etter tunge kjøretøy, tilplanting, såing eller markberedning. Det er heller ikke funnet fremmede arter.

Naturmangfoldvurdering: Moderat - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Naturmangfold er vurdert til moderat, da lokaliteten er over 5 dekar. Det ble ikke registrert habitatspesifikke arter, men det kan ikke utelukkes at det finnes da lokaliteten ikke er undersøkt for jordboende sopp. Av rødlistede arter ble det funnet rosenkjuke (NT) på liggende død ved av gran. I feltsjiktet finnes arter som firblad, skogfiol, fingerstarr, hårfrytte, hvitveis og leddved. Det forekommer noe liggende død ved (1-2 læger per daa) som er hovedsakelig under 30 cm i diameter.

Samlet lokalitetskvalitet: Høy kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510186544>

Nr: 25 - Områdenavn: Skihytta nord- **NIN ID:** NINFP2510186530 - **Areal (m²):** 2 311 – **Naturtype:** C21 Gammel høgstaudegråorskog (ntyp_C21)

Tilstandsvurdering: Moderat - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstanden er vurdert til moderat da skogen er gråordominert i hogstklasse 4. Det er lav dekning av gran og de få grantrærne som finnes er svært grove. Det er ikke observert spor etter tunge kjøretøy eller registrert fremmede arter.

Naturmangfoldvurdering: Moderat - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Naturmangfold er vurdert til moderat pga av godt innslag med liggende død ved (4-8 per daa) og middels forekomst av store trær (1-2 per daa). Det er ikke registrert rødlistede arter av sopp, lav, moser eller karplanter på befaringen eller tidligere. I feltsjiktet forekommer arter som strutseving, skogstjerneblom, vendelrot, bekkekarse, hegg, maigull, mjødurt, springfrø mfl.

Samlet lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510186530>

Nr: 26 - Områdenavn: Sandbekken- **NIN ID:** NINFP2510186535 - **Areal (m²):** 14 363 – **Naturtype:** C20 Flomskogsmark (ntyp_C20)

Tilstandsvurdering: Moderat - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstand er vurdert til moderat da lokaliteten består av gråordominert skog i hogstklasse 4. Det er ikke registrert spor etter tunge kjøretøy. Det er registrert enkelte fremmede arter i små mengder av rødhyll (SE), alaskakornell (SE) og kanadagullris (SE). Vassdraget er ikke regulert slik at flomregimet er intakt. Det er en blanding av flompåvirket og kildepåvirkede areal innenfor lokaliteten.

Naturmangfoldvurdering: Moderat - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Naturmangfold er vurdert til moderat på grunn av død ved (2-4 læger per daa) Og størrelse 5-25 daa). Det er ikke registrert rødlistede arter av sopp, lav, karplanter eller mose under befaringen og tidligere. Lokaliteten beites ikke. Det er mye aktivitet av bever. I feltsjiktet finnes arter som bekkeblom, strutseving, enghumleblom, bekkekarse, stornesle, korsved, maigull, elvesnelle, mjødurt, gråselje, tyrihjel, slyngsøtvier mfl.

Samlet lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510186535>

Figur 46. I naturtypelokalitet 26 er det flompåvirket og kildepåvirket vegetasjon knyttet til leire. På bildet ser vi bekkeblom, maigull, tyrihjel, langstarr og mjødurt bl.a.

Nr: 27 - Områdenavn: Sandbekken 2- **NIN ID:** NINFP2510186585 - **Areal (m²):** 2 933 – **Naturtype:** E11.2 Rik gransumpskog (ntyp_E11_02)

Tilstandsvurdering: Dårlig - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstand vurderes til dårlig, hovedsaklig som følge av hogst av gran for ca. 15 år siden. I en periode vil det være mer bjørk enn gran i bestandet, men spredt eldre gran finnes i kantene. Det er svakt grøftet i noen mindre partier. Ingen former for slitasje ble observert.

Naturmangfoldvurdering: Lite - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokaliteten skårer lite på parameteren naturmangfold. Lav skår på størrelse, rødlistearter (0) og habitatspesifikke arter (0). Spesielt område på leire der det er markert kildevannspåvirkning med mye skogsnelle. Sjeldent forekommende i regionen. Sterkt påvirket av hogst, men naturgrunnlaget er rimelig intakt.

Samlet lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510186585>

Nr: 28 - Områdenavn: Sandbekken sørvest- **NIN ID:** NINFP2510186563 - **Areal (m²):** 3 471 – **Naturtype:** C21 Gammel høgstaudegråorskog (ntyp_C21)

Tilstandsvurdering: God - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstand vurderes som god. Det er lite fremmede arter, ingen kjørespor, men en jordvei krysser lokaliteten og deler denne i to. Det er noe innslag av gran og denne vil nok nærlig bli høyere på sikt. Gråor er dominerende treslag med innslag av selje, rogn, hegg, lønn, osp og gran. Skogen er flersjiktet og utgjør en bit av et større ravinesystem som er sterkt påvirket.

Naturmangfoldvurdering: Moderat - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokaliteten skårer moderat på parameteren naturmangfold. Moderat skår for både mengde store trær og forekomst av liggende og stående død ved. Det er ikke blitt funnet noen rødlistede arter ut over fugl.

Samlet lokalitetskvalitet: Høy kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510186563>

Nr: 29 - Områdenavn: Skihytta nord 1- **NIN ID:** NINFP2510187221 - **Areal (m²):** 994 – **Naturtype:** D2 Semi-naturlig eng (ntyp_D02)

Tilstandsvurdering: Moderat - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstand vurderes til moderat. Blomsterenga er del av større ravinesystem som ikke lenger hevdes, denne delen er imidlertid ikke kommet så langt i gjengroingen. Østre del har tresetting med bjørk som kan ha kommet opp etter inngrep i ravinen. Det er mye lupin i umiddelbar nærhet, men i liten grad innenfor lokaliteten. Det går en liten sti over ravineryggen.

Naturmangfoldvurdering: Lite - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokaliteten skårer lite på parameteren naturmangfold. Lav skår på størrelse, funn av kun 5 habitatspesifikke arter og det er kun kartlagt én kartleggingsenhet, og ingen rødlistede arter. Forvaltning av området må sees i sammenheng med tiliggende arealer som har et massivt fremmedartproblem.

Samlet lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510187221>

Figur 47. I nordre del av ravinen der Bårliravinen er fylt igjen er bekken steinsatt på begge sider og bare de vestre delene av ravinen er avgrenset som naturtypelokalitet.

Registrert arts mangfold innenfor vurderingsområde 6

Det ble registrert insekter og fugl i tillegg til karplanter og noe vedboende sopp i området. Se generelt kapittel om fugl og om insekter under. Ellers er arter omtalt i beskrivelsene av naturtypelokaliteter over. Tidligere funne av solblom ble ikke viet nok oppmerksomhet i 2025 og det kan være at forekomstene burde blitt avgrenset som en naturtypelokalitet. Dette bør undersøkes bedre for å vurdere om det bør igangsettes målrettet skjøtsel for å ivareta denne sterkt truede arten på stedet.

Tabell 13. Arter/Rødlistearter registrert i området.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
Fugler	<i>Emberiza citrinella</i>	Gulspurv	Sårbar (VU)	13.06.2025
	<i>Chloris chloris</i>	grønnfink	Sårbar (VU)	13.06.2025
Karplanter	<i>Ulmus glabra</i>	Alm	Sterkt truet (EN)	05.06.2025
	<i>Arnica montana</i>	Solblom	Sterkt truet (EN)	17.06.2024
Sopp	<i>Formitopsis rosea</i>	Rosenkjuke	Nær truet (NT)	21.05.2025
Pattedyr	<i>Eptesicus nilssonii</i>	Nordflaggermus	Sårbar (VU)	24.06.2020

Insekter

Insekter ble samlet inn fra ravinen den 13. juni av Morgan Amundsen. Det var i hovedsak engarealene helt sør-øst i ravinen som ble undersøkt. Ingen insektarter var registrert i fra ravinen før denne undersøkelsen.

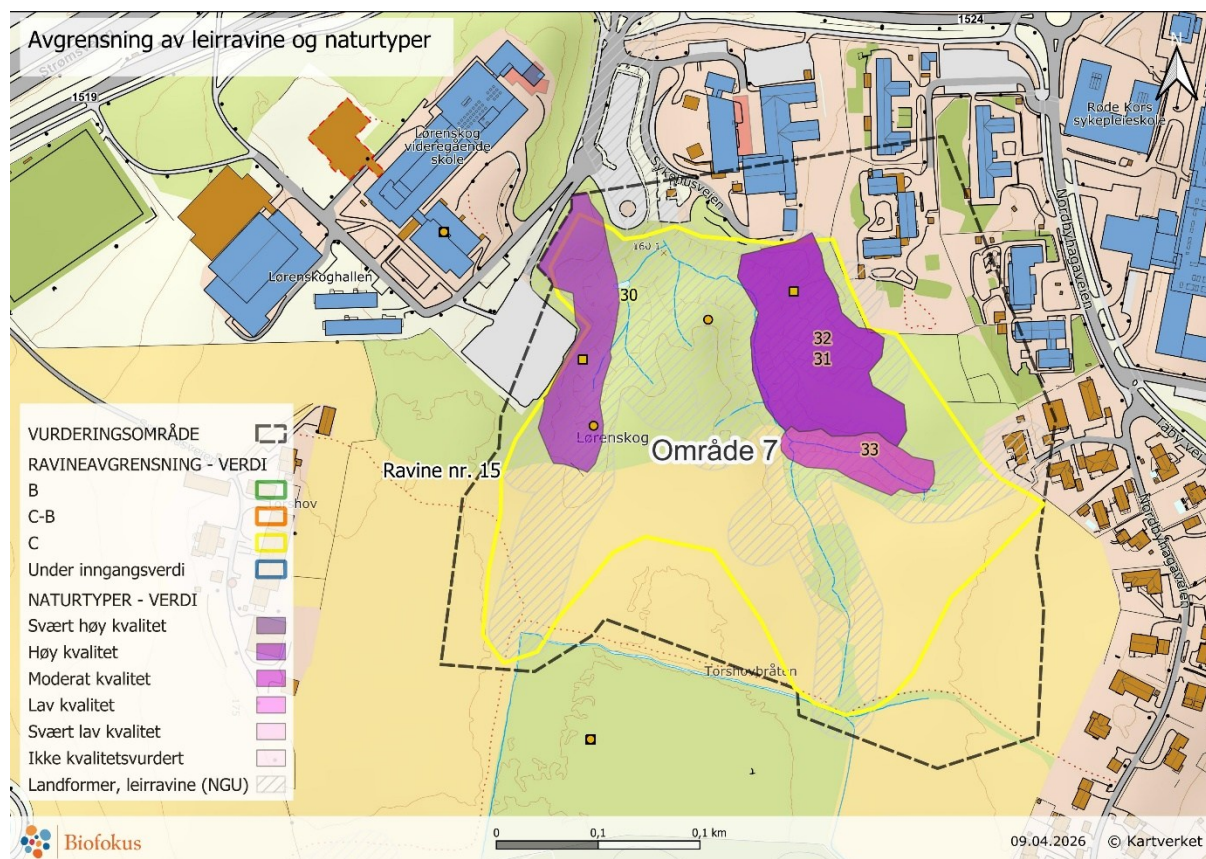
Totalt ble det registrert 49 insektarter. De fleste av dem er typiske for blomsterrike engarealer, med mange pollinerende og plantespisende arter. Den sørvendte skråningen helt sør-øst i ravinene hadde partier med lite vegetasjon som er egnet habitat for bakkelevende bier. Av pollinerende insekter ble det blant annet funnet sju biearter (åtte med honningbie) og elleve blomsterfluearter. Flere av artene registrert er avhengig av nærhet til skog i tillegg til blomsterrike arealer, da deler av livssyklusen forekommer i tilknytning til trær. Et eksempel er lys vinkelblomsterflue (Figur 48) hvor larven lever av bladlus på diverse treslag, og som voksen lever den av pollen og nektar fra blomster (Bartsch et al., 2009).

Figur 48 Lys vinkelblomsterflue fra ravinen ved Kurland.

3.9 Vurderingsområde 7 Torshov

Det er avgrenset én leirravine (ravine nr. 15) og fire naturtypelokaliteter etter Miljødirektoratets instruks (30-34) (Figur 49). Arealer som ikke er avgrenset som naturtyper består av fulldyrket mark, skogsmark og bebygd areal.

Figur 49. Oversikt over vurderingsområde 7 Torshov med registrerte ravineavgrensninger, naturtypelokaliteter og grå skravur som viser den historiske utbredelsen av ravinedalene.

Nr. 1 Lørenskog VGS – Akershus universitetssykehus

Ravinedal – Ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Verdi: C Areal: 65,5 daa

Innledning: Lokalteten ble kartlagt av Biofokus v/Terje Blindheim den 15. september 2025 og av Siri Khalsa 27.10.2025 som kartla vedboende sopp i forbindelse med ravinekartlegging på oppdrag for Lørenskog kommune. De nordre delene av ravinen er tidligere avgrenset som naturtypelokalitet etter DN-håndbok 13 metodikk med verdi som Viktig (B-verdi) (Blindheim, 1999). Ravinegranskogen ble den gang vurdert som den mest verdifulle ravineskogslokaliteten i kommunen, men det meste ble hogd i forbindelse med den nye helikopterbasen til sykehuset (Blindheim, 2001). Kartleggingen av landformen ravinedal følger metodikken i DN-håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning, 2007) og oppdaterte faktaark og justeringer i henhold til Erikstad (2014), Jansson (2018) og Jansson et. al (2020). Utvelgelse og verdisetting av ravinelokalitetene følger presiseringer i henhold til Jansson (2018) og Hertzberg (2025). Rødlistekategorier for landformer følger norsk rødliste for naturtyper (Artsdatabanken, 2018). Naturtyper innenfor landformen er kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (Miljødirektoratet, 2024)

basert på NiN2 (Halvorsen et al., 2015). Rødlistekategorier følger gjeldende norsk rødliste for arter (Artsdatabanken, 2021). Fremmedartskategorier følger Fremmedartslista 2023 (Artsdatabanken, 2023).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Den avgrensede ravinelokaliteten ligger i et jordbrukslandskap og delvis sterkt utbygd område i Lørenskog kommune. Området ligger nærme bebyggelse tilhørende Akershus universitetssykehus (Ahus) og Lørenskog videregående skole. Lokaliteten utgjør det øvre partiet av et tidligere komplekst ravinesystem som er gravd ut i tykke marine silt- og leiravsetninger. Lokaliteten grenser til kulturmark, skog og bebygde arealer i nord.

Naturtyper, utforming og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som landformen ravinedal i marin leire med gjennomgående bekk. Landformen leirravine er vurdert som sårbar (VU) på norsk rødliste for landformer. Ravinen har en hoveddal på underkant av 0,5 kilometer og har flere primære sideforgreininge. Ravinehøyden er opp til 10 meter med releativt slake ravinesider. Ravinesystemet har to små bekkedaler med små sideforgreininger. Disse har svært lite nedbørsfelt og vannføring trolig kun når det er vesentlig nedbør eller snøsmelting. Det er noe til lite graving i løsmassene langs bekken, men ellers få synlige aktive geologiske prosesser i ravina. I nordøst og nordvest er det mindre rester igjen av den opprinnelige ravineskogen som dekket mye av ravinen. Her er det frisk lågurtskogsmark. I dalbunnene er det generelt høgstaudemark og til dels helofyttvegetasjon der vannet stagnerer over tid. I sør er det gammel kulturmark, trolig både fulldyrka mark og beitemark. Innenfor ravineavgrensningen er det kartlagt lokaliteter med gammel høgstaudegråorskog og overlappende lokaliteter med gammel lågurtgranskog og gammel granskog med liggende død ved. Fulle beskrivelser av naturtypelokalitetene finnes lengre ned i faktaarket og på Naturbase.

Artsmangfold: Raviner regnes som hot-spot habitater for en rekke kravfulle insekter som er avhengig av fuktige og dødvedrike miljøer. Partiene med gammel granskog og gammel høgstaudegråorskog kan danne grunnlaget for forekomster av slike arter. De samme områdene er også viktige for en rekke fuglearter og vedboende sopper. Av rødlistede arter er det registrert grønnfink (Sårbar), samt soppene rynkeskinn (Nær truet) og høystubbeskinn (Sårbar) som begge er nedbrytere på gran. De uthogde områdene holdes åpne og her kan det på sikt komme arter som er knyttet til lysåpen rik engvegetasjon.

Bruk, tilstand og påvirkning: Historisk var lokaliteten en del av et komplekst ravinesystem som strakte seg videre nordover til Fjellhamarelva. Den avgrensede ravinelokaliteten er en restlokalitet etter at det opprinnelige systemet har blitt sterkt påvirket og fragmentert grunnet bakkeplanering, veibygging og bebyggelse. Den opprinnelige ravineutformingen kan ha blitt noe avflatet grunnet historisk pløying/oppdyrking og langvarig beiting med tunge husdyr. Skogsmarka er utenfor kartlagte naturtyper i stor grad påvirket, og et stort område i nøkkelbiotopen ble hogd mellom 2003 og 2006 i forbindelse med etablering av helikopterbasen. Det holdes i dag åpent på grunn av inn- og utflygning. Bekkene går i dag inn i en kulvert nord i området. Deler av skogen ved skolen er blitt hogd så seint som våren 2026.

Fremmede arter: Rødhyll (SE) og kanadagullris (SE) er registrert innenfor ravineavgrensningen.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en rest av et større ravinesystem som har blitt avsnørt fra andre ravinelokaliteter gjennom bakkeplanering og annen fragmentering.

Verdivurdering: Ravinelokaliteten scorer lavt til middels på lengde (350 meter) og lavt på dybde og forgreiningsgrad. Når det gjelder inngrepsstatus så oppnår lokaliteten lav score da inngrepene, særlig

bakkeplaneringen, er negativt for de kvartærgeologiske kvalitetene. Lokaliteten er et restparti av et større system som ligger relativt isolert til uten umiddelbar nærhet til andre ravinelokaliteter, noe som trekker verdien i negativ retning. Rødlistede naturtyper utgjør en forholdsvis lav andel av totalarealet til ravineavgrensningen. Samlet sett oppnår ravinelokaliteten en C-verdi.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for de kvartærgeologiske verdiene vil være å unngå alle former for tekniske inngrep som grøf팅, planering, kjøring med tunge maskiner, veibygging og lignende. De kartlagte skoglokalitetene er ikke avhengig av skjøtsel for å opprettholdes og videreutvikles. Det kunne tenkes at deler av de åpne delene av ravinen kunne beites eller slås. Det bør settes inn tiltak for at ikke restene av skogen i området blir hogd, slik det har skjedd våren 2026 ved skolen.

Figur 50. Bildet viser de åpne arealene der inn- og utflygningen med helikopter finner sted. Her er ravineformasjonene intakt, men den verdifulle granskogen er borte. Trolig har arealene en viss funksjon for mer lyselskende arter, men er også utsatt for invasjon av fremmede arter som rødhyll og kanadagullris som allerede har fått fotfeste her.

Registrerte naturtyper (Miljødirektoratets instruks)

Nr: 30 - Områdenavn: Lørenskog vgs- **NIN ID:** NINFP2510209863 - **Areal (m²):** 5521 – **Naturtype:** C10 Gammel lågurtgranskog (ntyp_C10)

Tilstandsvurdering: God - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstand vurderes til god da skogen ikke ser ut til å være plantet, den er uten slitasje og kun med svak effekt av fremmede arter. Den er preget av å være sterkt fragmentert med mye kanteffekter. Det er noe rødhyll og kanadagullris i kant mot åpen flate. Den grandominerte lokaliteten er en rest av tidligere større ravineskog som ble fragmentert når helikopterbase ble etablert. Gran er

dominerende treslag med en del løvinnslag. Noe yngre skog er inkludert i sørøst for å få en helhetlig avgrensning og for å fange opp dødved.

Naturmangfoldvurdering: Moderat - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokaliteten skårer moderat på parameteren naturmangfold med moderat skår både for størrelse, dødvedmengde og funn av rødlistearter. Flersjiktet skog med en del dødvedkvaliteter av gran særlig i den sørlige delen. Her er det blant annet gjort funn av de grantilknyttede dødvedartene rynkeskinn (NT) og høystubbeskinn (VU). Vegetasjonen er typisk frisk og noe kildepåvirket høgstaude i dalbunn og tørrere lågurtsskog i dalside og på rygger.

Samlet lokalitetskvalitet: Høy kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510209863>

Nr: 31 - Områdenavn: Lørenskog sykehus vest 3- **NIN ID:** NINFP2510209864 - **Areal (m²):** 8 415 – **Naturtype:** C12.3 Gammel granskog med liggende død ved (ntyp_C12_03)

Tilstandsvurdering: God - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstand vurderes til god da skogen er eldre og uten slitasje og kun med svak effekt av fremmede arter med noe rødhyll. Den grandominerte lokaliteten er en rest av tidligere større ravineskog som ble fragmentert når helikopterbase ble etablert. Skogen er flersjiktet i ravinedalene og mer tosjiktet på flate.

Naturmangfoldvurdering: Moderat - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokaliteten skårer moderat på parameteren naturmangfold. Det er en god del stående og liggende død ved, mest i tidlige nedbrytningsstadier. På ei granlåg ble rødlistearten rynkeskinn (NT) registrert. Lokaliteten har flere godt utviklete ravinedaler og mellomliggende rygger. Dette gir grunnlag for noe variasjon i vegetasjon med smale striper kildepåvirket høgstaudeskog i bunn av dalene og lågurtsskog ellers.

Samlet lokalitetskvalitet: Høy kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510209864>

Nr: 32 - Områdenavn: Lørenskog sykehus vest 2- **NIN ID:** NINFP2510209865 - **Areal (m²):** 8 415 – **Naturtype:** C10 Gammel lågurtsskog (ntyp_C10)

Tilstandsvurdering: God - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstand vurderes til god da skogen er uten slitasje og kun med svak effekt av fremmede arter med noe rødhyll. Flata i sør kan ha noe innplantet gran, men det er usikkert. Den grandominerte lokaliteten er en rest av tidligere større ravineskog som ble fragmentert når helikopterbase ble etablert. Skogen er flersjiktet i ravinedalene og mer tosjiktet på flate. Flere mindre ravinedaler inngår.

Naturmangfoldvurdering: Moderat - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokaliteten skårer moderat på parameteren naturmangfold. Det er en god del stående og liggende død ved, mest i tidlige nedbrytningsstadier. På ei granlåg ble rødlistearten rynkeskinn (NT) registrert. Lokaliteten har flere godt utviklete ravinedaler og mellomliggende rygger. Dette gir grunnlag for noe variasjon i vegetasjon med smale striper kildepåvirket høgstaudeskog i bunn av dalene og lågurtsskog ellers.

Samlet lokalitetskvalitet: Høy kvalitet

<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper?id=NINFP2510209865>

Nr: 33 - Områdenavn: Lørenskog sykehus vest- **NIN ID:** NINFP2510209866 - **Areal (m²):** 2 469 – **Naturtype:** C21 Gammel høgstaudegråorskog (ntyp_C21)

Tilstandsvurdering: Moderat - **Tilstandsbeskrivelse:** Lokaliteten skårer moderat på tilstand der det er vurdert bestandsalder (hkl. 4) som er utslagsgivende variabel. Området har ikke noen form for slitasje og kun svak effekt av fremmedarten rødhyll. Området er trolig gjenvokst kulturmark og dominert av gråor i dag med en del innslag av rogn, selje og osp.

Naturmangfoldvurdering: Moderat - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Lokaliteten skårer moderat for parameteren naturmangfold der mengde liggende død ved er utslagsgivende. Lokaliteten skårer lavt på størrelse og stående død ved, og på rødlistearter som ikke er funnet. Rike løvskoger i raviner er viktige fuglehabitat.

Samlet lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

Registrert arts mangfold innenfor vurderingsområde 7

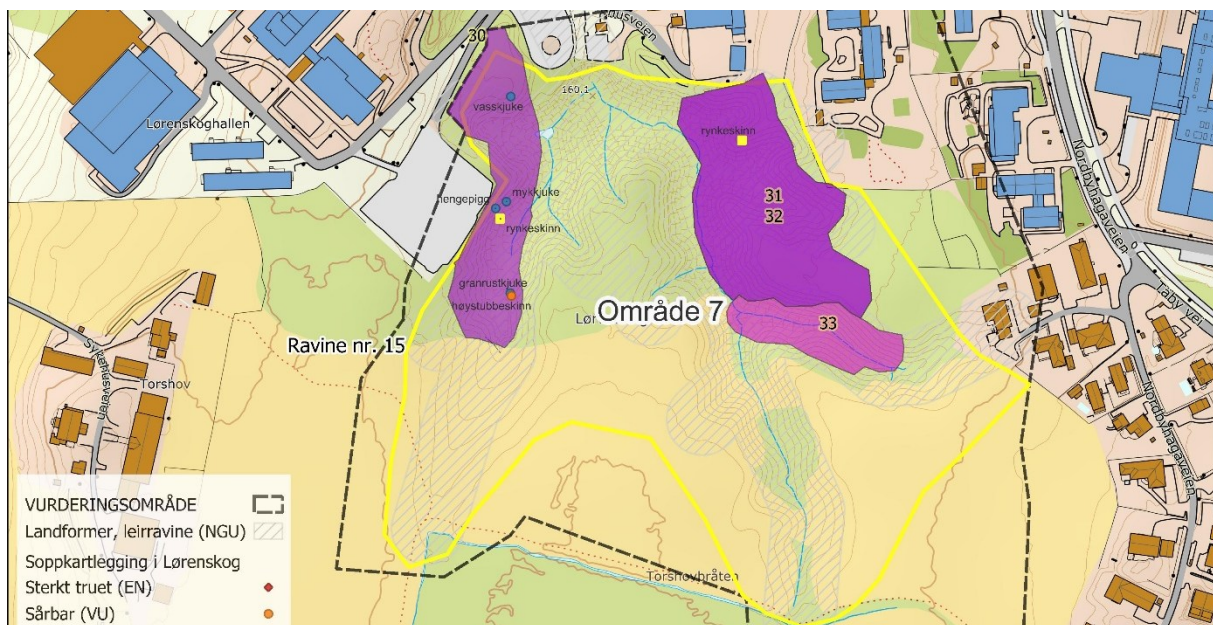
Det ble gjort funn av noen rødlistede sopparter knyttet til den gjenværende gamle og rike granskogen (Tabell 14). Området har nok noen funksjon for fugl, men trafikken av helikopter påvirker nok en del fuglearter negativt.

Tabell 14. Arter/Rødlistearter registrert i ravinen Lørenskog VGS.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Siste funn
Fugler	<i>Chloris chloris</i>	grønnfink	Sårbar (VU)	16.05.2025
Sopp	<i>Phlebia centrifuga</i>	rynkeskinn	Nær truet (NT)	15.10.2025
Sopp	<i>Clavulicium macounii</i>	høystubbeskinn	Sårbar (VU)	27.10.2025

Sopp

Ravinen ved Lørenskog vgs. er lite areal, men har gode forhold for vedboende sopp med mye dødved i ulike nedbrytningsstadier av gran (Figur 52). Her ble det funnet høystubbeskinn (VU) (Figur 53) og rynkeskinn (NT), i tillegg til flere vanlige vedboende arter på dødved (Figur 51).

Figur 51 Vanlige og rødlista vedboende sopp registrert ved Lørenskog vgs.

Figur 52. Ravinen ved Lørenskog vgs. med dødved som er viktig for artsmangfoldet. Bilde 27.10.2025, Siri Khalsa

Figur 53. Høystubbeskinn er sårbar (VU) på rødlista og vokser på godt nedbrutte stubber av gran i fuktige miljøer. Bilde 27.10.2025, Siri Khalsa

4 Diskusjon

Ravinekvaliteter i Lørenskog

Kartleggingen viser at ravinelandskapet i Lørenskog i dag i stor grad består av fragmenterte rester av tidligere sammenhengende og komplekse ravinesystemer. Dette samsvarer med den historiske gjennomgangen i kapittel 1, som dokumenterer omfattende bakkeplanering, nydyrking og senere utbygging gjennom store deler av 1900-tallet. De fleste av de kartlagte ravinene oppfyller ikke kriteriene for å vurderes som svært viktige (A-verdi), men dette reflekterer først og fremst langvarig menneskelig påvirkning på landskapsnivå, snarere enn fravær av naturverdier.

Mange av ravinene har fortsatt tydelige ravineformer og aktive eller delvis aktive geologiske prosesser, samtidig som de rommer et betydelig biologisk mangfold. Dette understreker betydningen av også å kartlegge og vurdere restlokaliteter og raviner under inngangsverdi. I et sterkt påvirket lavlandslandskap som Lørenskog er slike lokaliteter ofte de eneste gjenværende strukturene som kan ivareta både landskaps- og naturfaglige verdier knyttet til raviner.

Ravinenes funksjon for naturmangfold

Resultatene fra kapittel 3 bekrefter at raviner i Lørenskog fungerer som viktige hotspot-habitater for flere artsgrupper. Til tross for begrenset areal og fragmentering ble det registrert et høyt antall arter av både fugl og insekter, inkludert flere rødlistede arter. Særlig raviner med en mosaikk av gammel skog, fuktige bekkedaler og blomsterrike kulturmarker fremstår som økologisk verdifulle.

Ravineskogene har høy produksjon og stor mengde død ved, noe som gir gode leveforhold for vedboende sopp og insekter. Samtidig har mange raviner fortsatt en viktig funksjon som leve-, hekke- og næringsområder for fugler, og som korridorer for vilt i et ellers sterkt oppstykket landskap. Denne korridorfunksjonen er særlig viktig i laveliggende deler av kommunen, der sammenhengende naturområder i stor grad er erstattet av jordbruksarealer og bebyggelse.

Kulturmarksarealer i raviner, særlig naturbeitemark og semi-naturlig eng, bidrar i tillegg vesentlig til artsmangfoldet, blant annet gjennom forekomster av pollinerende insekter og beitemarksopp. Mange av disse lokalitetene er i dag i gjengroing eller svakt hevdet, men har fortsatt et betydelig restaureringspotensial.

Ravinenes tilstand og påvirkning

Den generelle tilstanden til ravinene i Lørenskog må vurderes som moderat til dårlig når landskapsnivå og sammenheng vektlegges. De fleste lokalitetene er påvirket av inngrep som bakkeplanering, rørlegging av bekker, veier, teknisk infrastruktur eller tilgrensende intensiv jordbruksdrift. Slike inngrep reduserer både de kvartærgeologiske kvalitetene og ravinenes evne til å fungere som sammenhengende systemer.

Samtidig viser kartleggingen at biologiske verdier i mange tilfeller er bedre bevart enn de geologiske strukturene. Dette peker på et viktig forvaltningsmessig poeng: selv raviner med relativt lav samlet verdi etter DN-håndbok 13 kan være svært viktige for enkeltartsgrupper eller som del av et økologisk nettverk. Fremmede arter fremstår som en gjennomgående utfordring i mange raviner,

særlig i randsoner og langs ferdselsårer, og utgjør en klar trussel mot både naturtyper og arts mangfold dersom de ikke håndteres aktivt.

Videre forvaltning og tiltak

Samlet sett viser kartleggingen at ravinene i Lørenskog bør betraktes som en knapp og sårbar ressurs. Forvaltningen bør derfor ha som hovedmål å hindre ytterligere nedbygging og tekniske inngrep i gjenværende raviner, samtidig som det tilrettelegges for målrettet skjøtsel og restaurering der dette er mulig. Særlig aktuell er gjenopptak av beite eller slått i gjengroende kulturmarker, samt kontroll av fremmede arter.

Kartleggingen gir også et viktig referansegrunnlag for framtidig overvåking. Ved å dokumentere både tilstand og arts mangfold i dag, legges det til rette for å følge utviklingen over tid og evaluere effekten av eventuelle tiltak. På denne måten kan ravinene i Lørenskog fortsatt ivareta en sentral rolle for natur mangfold og landskap, til tross for omfattende historisk påvirkning.

5 Referanser

- Artsdatabanken. (2018a). *Fremmedartslista* 2018. <https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018>
- Artsdatabanken. (2018b). *Norsk rødliste for Naturtyper* 2018. <https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>
- Artsdatabanken. (2021). *Norsk rødliste for arter* 2021. <https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/>
- Artsdatabanken. (2023, august 11). *Fremmede arter i Norge—Med økologisk risiko* 2023. <https://www.artsdatabanken.no/lister/fremmedartslista/2023>
- Artsdatabanken, & GBIF Norge. (2025). *Artskart—Internettportal for artssøk*. <https://artskart.artsdatabanken.no/>
- Bartsch, H., Binkiewicz, E., Rådén, A., & Nasibov, E. (2009). *Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Tvåvingar: Blomflugor. Diptera: Syrphidae: Syrphinae*. ArtDatabanken, SLU.
- Blindheim, T. (1999). *Nøkkelbiotoper i skog i Lørenskog og Rælingen kommuner, Akershus* (Siste Sjanse-rapport Nr. 1999–5; s. 71). Siste Sjanse.
- Blindheim, T. (2001). *Uttalelse om helikoptertrase gjennom skogområde ved Lørenskog VGS* (Siste Sjanse notat Nr. 2001–8; s. 2). Siste Sjanse. https://lager.biofokus.no/sis-rapport/sistesjansenotat_2001-8.pdf
- Blindheim, T. (2002). *Kartlegging og verdisetting av naturtyper i Lørenskog kommune* (Siste Sjanse rapport Nr. 2002–6; s. 33). Siste Sjanse.
- Blindheim, T. (2004). *Biologiske konsekvenser ved gjenfylling av ravinedal ved Bårli, Lørenskog kommune, Akershus*. (Siste Sjanse-notat Nr. 2004–1; s. 15). Siste Sjanse.
- Blindheim, T., & Laugsand, A. E. (2009). *Naturverdier ved Bjørnholt gård, Lørenskog kommune* (BioFokus-rapport Nr. 2009–24). BioFokus. <http://lager.biofokus.no/biofokus-rapport/biofokusrapport2009-24.pdf>
- Bratli, H., Halvorsen, R., Bryn, A., Arnesen, G., Bendiksen, E., Jordal, J. B., Svalheim, E. J., Vandvik, V., Velle, L. G., Øien, D.-I., & Aarrestad, P. A. (2019). *Beskrivelse av kartleggingsenheter i målestokk 1:5000 etter NiN (2.2.0). Utgave 1, kartleggingsveileder nr 4, Artsdatabanken, Trondheim*.
- Bryn, A., & Naas, A. E. (2021). *Feltveileder for kartlegging av terrestrisk naturvariasjon etter NiN (2.3) – tilpasset målestokk 1:5 000 og 1:20 000, utgave 2 oppdatert mars 2022, kartleggingsveileder nr 2. Artsdatabanken, Trondheim*.
- Direktoratet for Naturforvaltning. (2007). *Kartlegging av naturtyper—Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13. 2. Utgave 2006 (oppdatert 2007)*. Direktoratet for

- Naturforvaltning.
https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/54/handbok-13-080408_low.pdf
- Erikstad, L. (2014). Utkast til faktaark som skal brukes ved kartlegging i 2014—Geotoper. I Miljødirektoratet (Red.), *Miljødirektoratets veileder for kartlegging, verdsetting og forvaltning av naturtyper på land og i ferskvann*. Upublisert. (s. 17–26). Miljødirektoratet,.
- Erikstad, L., & Bakkestuen, V. (2011). Fjell, berg, rasmark og annen grunnlendt mark. I *Norsk Rødliste for Naturtyper* (s. 93–98). Artsdatabanken.
- Evju, M., Blom, H., Brandrud, T. E., Bär, A., Johansen, L., Lyngstad, A., Øien, D.-I., & Aarrestad, P. A. (2017). *Verdsetting av naturtyper av nasjonal forvaltningsinteresse. Forslag til metodikk. - NINA Rapport 1357: 1-172*. NINA.
- Framstad, E., Blom, H., Brandrud, T. E., Bär, A., Erikstad, L., Johansen, L., Stabbetorp, O., Øien, D.-I., & Aarrestad, P. A. (2019). *Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks. Forslag til kriterier for lokalitetskvalitet for reviderte naturtyper*. NINA Rapport 1652. Norsk institutt for naturforskning.
- Framstad, E., Blom, H. H., Brandrud, T. E., Bär, A., Johansen, L., Olsen, S. L., Stabbetorp, O. E., & Øien, D.-I. (2020). *Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks. Dokumentasjon av sentral økosystemfunksjon*. NINA Rapport 1781. Norsk institutt for naturforskning. Norsk institutt for naturforskning.
- Gammelmo, & Blindheim, T. (2024). *Kartlegging av sentrumsnære skogområder i Lørenskog* (Biofokus-rapport Nr. 2024–013). Biofokus. <http://lager.biofokus.no/biofokus-rapport/biofokusrapport2024-013.pdf>
- Gaarder, G., Erikstad, L., Larsen, B. H., & Mjelde, M. (2012). *Sammenhengen mellom rødlista for naturtyper og DN-håndbok 13—Inkludert medlertidige faktaark for nye verdifulle naturtyper* (s. 47–51) [Miljøfaglig Utredning Rapport 2012:26]. Miljøfaglig Utredning AS,.
- Halvorsen, R., Bryn, A., Erikstad, L., & Lindgaard, A. (2015). *Natur i Norge—NiN. Versjon 2*.
- Helle, A. G. (2020). *Konsekvensvurdering av naturmiljø for detaljregulering av FeiringBruk i Lørenskog kommune* (s. 38) [Natur og samfunn rapport]. Natur og samfunn. https://www.lorenskog.kommune.no/_f/p71/i6a9922ae-2635-490e-b3dc-03eea7765d4d/26-ku-naturmiljo.pdf
- Hertzberg, M. (2025). *Metode for kartlegging av leirraviner i Lillestrøm kommune*. Biofokus rapport 2025-050. Stiftelsen Biofokus. Oslo. <https://lager.biofokus.no/biofokus-rapport/biofokusrapport2025-050.pdf>
- Jansson, U. (2018). *Ravinekartlegging—Felterfaringer 2012-2017 med forslag til revidert faktaark for ravinedal*. BioFokus-notat 2018-11. (s. 36). Stiftelsen BioFokus.
- Jansson, U., Gammelmo, Ø., & Hofton, T. (2020). *Naturfaglig grunnlag til forvaltningsplan for ravinedaler i Lier kommune*. BioFokus-rapport 2020-15 (s. 75). Stiftelsen Biofokus. <http://lager.biofokus.no/biofokus-rapport/biofokusrapport2020-15.pdf>
- Khalsa, S. D., & Blindheim, T. (2021). *Forprosjekt: Plan for naturmangfold i Lørenskog kommune* (BioFokus-Rapport 2021-030). Stiftelsen BioFokus, Oslo. <https://lager.biofokus.no/biofokus-rapport/biofokusrapport2021-030.pdf>
- Lindegaard, A. og Henriksen, S. (2011). *Norsk rødliste for naturtyper*.
- Miljødirektoratet. (2015). *Veileder for kartlegging, verdsetting og forvaltning av naturtyper på land og i ferskvann*. (s. 38).
- Miljødirektoratet. (2023a). *Kartleggingsinstruks. Kartlegging av terrestriske landformer etter NiN2 basert på LiDAR-data*. M-2496 | 2023.
- Miljødirektoratet. (2023b). *Produktark: Landformer—Miljødirektoratets instruks*. <https://dokument.geonorge.no/produktark/landformer-milj%C3%B8direktoratets-instruks//landformer-miljodirektoratets-instruks.pdf>
- Miljødirektoratet. (2024). *Kartleggingsinstruks. Kartlegging av terrestriske Naturtyper etter NiN2*. Miljødirektoratet veileder (M-2209 Versjon 09.04.2024; s. 411). <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2022/januar/kartleggingsinstruks-kartlegging-av-terrestriske-naturtyper-etter-nin/>
- NGU. (2025a). *Interaktivt berggrunnskart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste*. https://geo.ngu.no/kart/berggrunn_mobil/
- NGU. (2025b). *Interaktivt løsmassekart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste*. https://geo.ngu.no/kart/losmasse_mobil/

Vedlegg 1. Kategorier for rødlistearter

Norsk rødliste for arter (Artsdatabanken, 2021) lister og vurderer norske arters risiko for utryddelse. For å vurdere en spesifikk arts risiko for utryddelse vurderes grovt sett artens sjeldenhet, tilbakegang og leveområdets størrelse og fragmentering. Målsettingen med den nasjonale rødlisten er å sikre at artene ikke forsvinner fra landet.

Artene på rødlisten er rangert i seks kategorier. Kategoriene viser hvor høy risiko artene i kategorien har for å dø ut, forutsatt at forholdene ikke endres.

Tabell 15. Kategorier for arter som er rødlistet.

RL-kategori	Rødlistekategori	Forklaring
RE	Regionalt utdødd (Regionally Extinct)	Arter som er utdødd som reproduserende i landet. Ifølge IUCN skal denne kategorien kun benyttes når det ikke er spor av tvil om at arten er utryddet i landet. I tillegg skal arten ha produsert i Norge de siste 200 årene.
CR	Kritisk truet (Critically Endangered)	Arter som har ekstremt høy risiko for å dø ut (50 % sannsynlighet for utdøing innen 3 generasjoner og minimum ti år)
EN	Sterkt truet (Endangered)	Arter som har svært høy risiko for å dø ut (20 % sannsynlighet for utdøing innen 5 generasjoner, minimum 20 år).
VU	Sårbar (Vulnerable)	Arter som har høy risiko for å dø ut (10 % sannsynlighet for utdøing innen 100 år).
NT	Nær truet (Near Threatened)	En art er nær truet når den ikke tilfredsstiller noen av kriteriene for CR, EN eller VU, men er nære ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå, eller i nær framtid.
DD	Datamangel (Data Deficient)	En art settes til kategori datamangel når usikkerhet om artens korrekte kategoriplassering er svært stor, og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC.

Tabell 16. Kategorier for arter som ikke er rødlistet.

Kategori	Kategori	Forklaring
NE	Ikke vurdert (Not Evaluated)	Arter som ikke har blitt vurdert. Dette kan for eksempel skyldes dårlig utredet taksonomi, dårlig kunnskapsgrunnlag eller mangel på tilgjengelig kompetanse.
NA	Ikke egnet (Not Applicable)	Arter som ikke skal vurderes på nasjonalt nivå. I hovedsak fremmede arter hvilket er arter som er kommet til Norge ved hjelp av mennesket eller menneskelig aktivitet etter år 1800.
LC	Livskraftig (Least Concern)	Dette er arter som ikke er direkte truet og har livskraftige bestander i Norge.

Vedlegg 2. Kategorier for fremmede arter

Fremmedartslista for Norge (Artsdatabanken, 2023) lister og risikovurderer arter som bevisst eller ubevisst er innført til Norge ved hjelp av mennesket, etter år 1800.

Dette betyr at alle arter som er tatt inn i Norge etter 1800 betegnes som fremmede arter. De fremmede artene blir vurdert etter invasjonspotensial og økologisk effekt og blir satt i en kategori som viser hvilken grad av trussel arten utgjør for norsk natur. Invasjonspotensial angir sannsynlighet for artens spredning og etablering i naturen, og sannsynlig hastighet for invasjonen. Økologisk effekt viser i hvilken grad den fremmede arten kan påvirke stedegne arter og naturtyper.

Tabell 17. Kategorier i Fremmedartslisten for Norge 2018.

FA-kategori	Kategori	Forklaring
SE	Svært høy risiko (Severe impact)	Fremmede arter med en svært høy risiko er faktiske eller potensielle økologiske skadegjørere og har potensial til å etablere seg over store områder.
HI	Høy risiko (High impact)	Fremmede arter med høy risiko har stor spredning med en viss økologisk effekt, eller stor økologisk effekt med en begrenset spredning
PH	Potensielt høy risiko (Potentially high impact)	Fremmede arter med potensielt høy risiko har enten store økologiske effekter, kombinert med et lite invasjonspotensial, eller et stort invasjonspotensial, men ingen kjente økologiske effekter.
LO	Lav risiko (Low impact)	Fremmede arter med lav risiko er ikke dokumentert å ha noen vesentlig negativ påvirkning på norsk natur.
NK	ingen kjent risiko (No known impact)	Fremmede arter uten kjent risiko har ingen kjent spredningspotensial og ingen kjente økologiske effekter

Biofokus

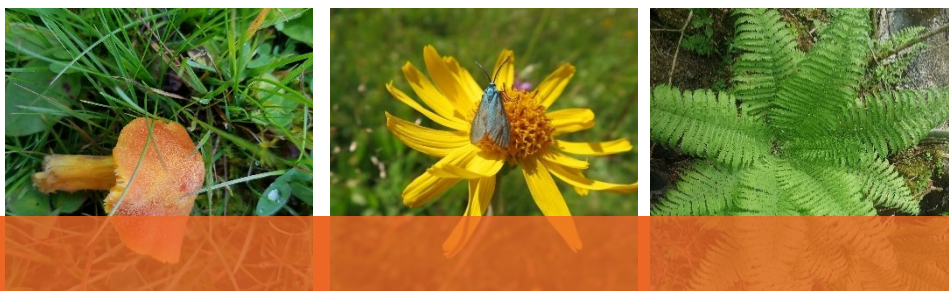
– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2025–046
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-499-9

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no